

Totens
Sparebank

Årsrapport 2019

#totenbanken

www.totenbanken.no

Innhold

1. Administrerende banksjefs kommentar
2. 2019 i tall

Styrets årsberetning

4. Innledning
7. Redegjørelse for regnskapet

Regnskap

22. Resultatregnskap
23. Balanse
24. Endring i egenkapitalen
24. Kontantstrømoppstilling
26. Noter
59. Revisjonsberetning
65. Organisasjonskart

Året 2019

2019 fremstår som et år med god vekst i norsk økonomi, men noe avtagende inn i 2020. Fallende arbeidsledighet på landsbasis, noe økende i bankens kjerneområde, men fra svært lave nivåer.

En unik sterk vekst i oljeinvesteringene på hele 15 prosent hadde betydelig ringvirkninger på norsk økonomi. Norges Bank økte sin foliorente (styringsrenten) hele tre ganger i 2019, til 1,5 prosent. Kredittveksten til husholdningene modererte seg gjennom året, fra en 12-måneders kredittvekst på 5,8 prosent i januar til 5,2 prosent i november. Innføringen av Gjeldsregisteret og strammere utlånspraksis for forbrukslån har trolig medvirket til utviklingen. Derimot har utlån til bedriftsmarkedet vært uendret i samme periode med en vekstrate på 5,8 prosent.

Boligprisene fortsatte å utvikle seg moderat, med en gjennomsnittlig prisvekst på 2,5 prosent i 2019, men med lokale variasjoner. Lønnsveksten ser ut til å bli på 3,2 prosent. Med en prisvekst på 2,2 prosent gir det moderat økning i kjøpekraft for husholdningene. Utsiktene for 2020 viser tegn til utflating i norsk økonomi, med svakere tall for igangsetting av boliger og detaljhandel enn på samme tid i fjor. Internasjonal økonomi preges av stor usikkerhet blant annet på grunn av handelskonflikten mellom USA og Kina. Virusutbrudd i Kina forsterker dette. Vi har heller ikke sett de hele og fulle konsekvenser av BREXIT.

Totens Sparebank har sitt naturlige kundegrunnlag og nedslagsfelt i innlandet. Denne regionen har vært lite berørt av svingningene i oljepris. Makroøkonomisk har pilene pekt i riktig retning for innlandet og det oppleves fortsatt en stor grad av optimisme i mange næringer. De eksportrettede næringene som er underleverandører til blant annet internasjonal bilindustri omstiller seg til noe lavere aktivitet de neste to årene. Landbruket klarer seg relativt bra til tross for en historisk tørkesommer i 2018 og en sesong med mye nedbør i 2019.

Finansbransjen er kontinuerlig i endring og sterk omstilling. 2019 har ikke vært noe unntak. Totens Sparebank følger den samme utviklingen. Mye ressurser er satt av til arbeidet med antihvitvask både personellmessig og teknisk i 2019. Mye ressurser vil også bli brukt i 2020.

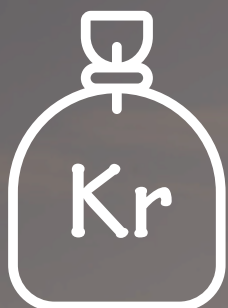
Totens Sparebank hadde i 2019 sitt første hele driftsår med internasjonal offisiell rating av Scope Ratings. Erfaringene er unisont positive og er med på å profesjonalisere banken ytterligere og øker vår attraktivitet i finansmarkedet. Gjennom børsåret 2019 kan Totens Sparebank sine egenkapitalbevis vise til en hyggelig kursutvikling, som gjenspeiler tilliten vi har i finansmarkedet.

Det er igjen godt å se at dyktige og engasjerte medarbeidere i banken leverer slik at de finansielle målene nås. Samtidig har både kundetilfredsheten og medarbeidertilfredsheten økt, og banken har hatt et svært et lavt sykefravær. I sum gir dette et svært godt resultat for 2019. Som lokalbank og børsnotert selskap er vi bevisst at vi spiller en viktig rolle i utviklingen av lokalsamfunnet. Vi retter en stor takk til dyktige medarbeidere og tillitsvalgte i de ulike formelle organene i banken. Likeledes rettes det en stor takk til kollegaene i Eika Alliansen, som hver dag går på jobben for å styrke lokalbankene, for den innsatsen de alle har nedlagt for Totens Sparebank i 2019. I tillegg vil jeg avslutte med å rette en stor takk til alle bankens kunder for den tilliten og lojaliteten de har vist oss i 2019.

Rolf E. Delingsrud
Adm. banksjef

2019 i tall

Driftsresultat
Kr 246,2 mill

Egenkapitalrentabilitet
u/fondsobligasjoner: 11,2 %

Kr 8,50 i utbytte
pr. egenkapitalbevis

Utdelte gaver:
Kr 7 mill

Børskurs ved nyttår:
Kr 139

Ren kjernekapitaldekning:
16,5 %

Forvaltingskapital
Kr 17,0 mrd

Formidlede lån til kunder
Kr 17,6 mrd

94 årsverk

43.731 kunder

Kundeopplevelse: 78
(Kantar TNS)

2,81 produkter
per kunde

8.320 boliglån

15.035 appnedlastinger

2.789 BSU-kontoer

73 sponsoravtaler

4 utdelte stipender

5.421 følgere

Styrets årsberetning 2019

Makroøkonomiske forhold

Norsk økonomi

Hovedbildet var at det fortsatt gikk relativt godt i norsk økonomi gjennom 2019, og at oppgangskonjunkturen de siste tre årene vedvarte. Fastlands-BNP vokste raskere enn trend gjennom store deler av 2019, men flatet noe ut på slutten av året, og endte på en årsvekst for 2019 på 2,3 prosent. Sysselsettingsveksten tiltok gjennom både 2018 og inn i 2019, selv om utviklingen har avtatt noe mot slutten av 2019. I Fastlands-Norge økte sysselsettingen med 32 500 personer fra fjerde kvartal 2018 til tredje kvartal 2019, tilsvarende en vekst på 1,7 prosent. Arbeidsledigheten (AKU) ser ut til å ha flatet ut på 3,6 prosent, mens NAV-registrerte tall for helt ledige er 2,2 prosent av arbeidsstyrken.

Olje- og gassinvesteringene er anslått økt med 13 prosent i 2019, og er en sterk driver til veksten. På tross av fallende verdenshandel har norsk eksport holdt seg godt oppe gjennom 2019. Eksporten av fisk har økt mye, og er ved utgangen av 2019 på et rekordhøyt nivå. De videre vekstutsiktene i norsk økonomi er imidlertid dempet. Indikatorer peker mot lavere vekst i investeringer, produksjon og eksport framover.

Husholdningenes forbruk har vokst relativt svakt gjennom 2019, og er med en vekst på 1,6 prosent klart svakere enn aktivitetsveksten i fastlandsøkonomien for øvrig. Ifølge Finans Norges forventningsbarometer er husholdningenes framtidsutsikter noe lavere, primært grunnet lavere tro på landets økonomi. Husholdningenes sparelyst er økende, og forventningene til egen økonomi er noe styrket.

Etter mange år med sterk vekst i boligprisene har vi siden 2017 sett en moderat og stabil vekst i boligmarkedet. Ved slutten av året var tolv månedersveksten i snitt 2,5 prosent, svakt over konsumprisveksten. Aktiviteten i boligmarkedet er fortsatt svært høy. Samlet sett indikerer dette et relativt stabilt og balansert boligmarked.

Norske myndigheter har fulgt opp de siste par års utvikling med en noe mindre ekspansiv finanspolitikk. Etter flere år med sterk vekst i bruken av oljepenger over statsbudsjettet, ble det vurdert som riktig å møte utfordringene i norsk økonomi og de statsfinansielle utfordringer som ligger foran oss, med en strammere pengepolitikk. I 2019 anslås det strukturelle oljekorrigerte budsjettunderskuddet til 7,8 prosent, og med et budsjett for 2020 som anslås svakt innstrammende.

Lokale forhold

Folkemengden i bankens primærrområde har i likhet med de siste årene vist en positiv utvikling også i 2019, og i gjennomsnitt er folkemengden økt med 0,7 prosent mot 0,6 prosent i 2018. Veksten i området er på linje med veksten på landsbasis som også er 0,7 prosent. Det er en positiv utvikling i de fleste kommunene, men Eidsvoll skiller seg ut med større vekst enn de øvrige kommunene.

Etter en svak oppgang i de fleste kommunene i bankens primærmarked i 2018, har utviklingen i antallet registrert helt arbeidsledige vært mer differensiert i 2019. I gjennomsnitt ligger arbeidsledigheten i bankens primærrområde nå på 2,0 prosent, mot 1,9 prosent ved utgangen av 2018. På landsbasis har antallet registrert helt arbeidsledige i samme periode gått ned med 0,2 prosentpoeng til 2,1 prosent. Kommunene der banken har størst markedsandel, Østre Toten og industritunge Vestre Toten kommune, skilte seg tidligere positivt ut med en spesielt lav arbeidsledighet. Gjennom 2019 har arbeidsledigheten i disse kommunene økt med henholdsvis 0,5 og 0,4 prosentpoeng, og arbeidsledigheten har kommet opp på samme nivå som landsgjennomsnittet. I de øvrige kommunene i primærmarkedet har arbeidsledigheten vist en nedgang eller holdt seg uforandret, og også disse ligger tilnærmet på nivå med landsgjennomsnittet.

Med virkning fra 1. januar 2020 ble Oppland og Hedmark fylke slått sammen til Innlandet fylke. Andel offentlig ansatte i tidligere Oppland og Hedmark fylker utgjør henholdsvis ca. 36 og 39 prosent, mot ca. 32 prosent på landsbasis. Videre har Innlandet en relativt lav andel i oljerelaterte næringer, samtidig som den mer tradisjonelle eksportindustrien nyter godt av redusert kronekurs. Dette bidro noen år tilbake til at de negative effektene av redusert aktivitet i petroleumssektoren ble mindre merkbare enn i mange andre regioner: Når aktiviteten i petroleumssektoren nå igjen øker, bidrar imidlertid dette til at det på landsbasis nå er en mer positiv utvikling i sysselsettingen enn i vårt primærrområde. Antall konkurser i tidligere Oppland fylke gikk ned med 7 prosent fra 2018, mens det i tidligere Akershus og tidligere Hedmark fylke var en oppgang på henholdsvis 3 og 15 prosent i samme periode. På landsbasis holdt antallet konkurser seg tilnærmet uforandret.

Boligprisene for brukte boliger i de tidligere fylkene Oppland og Hedmark viste for 2019 en tolv månedersvekst på 0,1 prosent. Etter å ha vist en sterkere vekst enn landsgjennomsnittet i 2017 og på nivå med landsgjennomsnittet i

2018, ble veksten i 2019 lavere enn for landet sett under ett med 2,6 prosent. Utviklingen har vært positiv alle de senere årene, og gjenspeiler at boligmarkedet i innlandet ikke har vært utsatt for de noe større svingningene som har preget pressområdene og de mer konjunkturutsatte regionene. I tidligere Akershus der banken relativt sett viser størst vekst holdt veksten seg stabilt på 2,7 prosent, noe over landsgjennomsnittet.

Virksomhetsområde

Konsernet Totens Sparebank består ved utgangen av 2019 av morselskapet Totens Sparebank og 2 heleide datterselskaper. Datterselskapene er boligkreditselskapet Totens Sparebank Boligkreditt AS og eiendomsselskapet Vallehaven AS som eier forretningsgården der banken har sitt hovedkontor. Det har ikke vært endringer i konsernstrukturen i løpet av 2019.

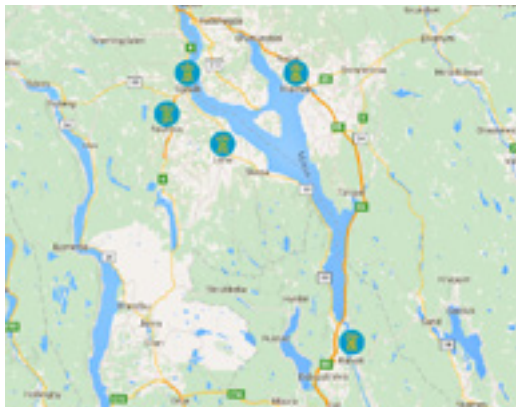
Totens Sparebank er totalleverandør av produkter og tjenester innen områdene finansiering, sparing og plassering, betalingsformidling og forsikring. Bankens vedtektsfestede formål er «å utføre forretninger og tjenester som det er vanlig eller naturlig at sparebanker kan utføre i henhold til enhver tid gjeldende lovgivning og de til enhver tid gitte konsesjoner.»

Med hovedkontor på Lena i Østre Toten kommune er banken Gjøvik- og Totenregionens eneste lokalbank, og det eneste børsnoterte selskap med hovedkontor i tidligere Oppland fylke. Banken oppfattes i stor grad også som lokalbanken i Eidsvoll kommune.

Markedsområde

Banken har definert Mjøsregionen som sitt primære markedsområde. Det er en del av grunnlaget for denne beslutningen at det ikke er etablert andre banker tilsluttet Eika-alliansen i denne regionen. Samlet folkemengde i Mjøsregionen er på rundt 200.000 innbyggere, og primærområdet har stort nok kundegrunnlag til å kunne nå bankens strategiske mål.

I Østre Toten har banken hovedkontor på Lena. Banken har videre avdelingskontorer på Raufoss i Vestre Toten kommune, i Gjøvik sentrum i Gjøvik kommune, i Hamar sentrum i Hamar kommune og på Råholt i Eidsvoll kommune.

Markedet utenfor Mjøsregionen regnes som et sekundærmarked. Bankens hovedmålgruppe er personkunder i primær- og sekundærmarkedet, samt næringslivskunder i primærmarkedet. I primærmarkedet har banken med hensyn til personkunder størst markedsandel i kommunene Vestre Toten og Østre Toten med en relativt stabil markedsandel på i området 40 til 50 prosent. I kommuner der banken ikke har vært representert så lenge som på Toten er markedsandelen lavere. Av disse er Gjøvik og Eidsvoll de kommunene med størst markedsandel, anslagsvis rundt 15 prosent. Av konsernets samlede utlånsvolum i egen balanse er 73 prosent utlån til personmarkedet, resten er utlån til bedriftsmarkedet. Inkluderes utlån gjennom Eika Boligkreditt AS er andelen utlån til personmarkedet på 77 prosent.

Østre Toten kommune er en av landets største jordbrukskommuner. Kommunen har en variert jordbruksproduksjon og er blant landets største kommuner på korn-, potet-, hodekål-, gulrot-, løk- og jordbærproduksjon. Sysselsettingen i kommunen er likevel ikke dominert av landbruksnæringa. I tillegg til offentlig administrasjon og helse- og sosialtjenester, er industri, bygg og anlegg de største næringene i kommunen. Kommunen har ca. 15 000 innbyggere.

Vestre Toten kommune er landets mest industrierte kommune. En stor andel av kommunens arbeidstagere jobber innenfor industri, bygg og anlegg. En av landets største industriområder, Raufoss Industripark, ligger i kommunen. Nasjonale og internasjonale konserner står bak flere av bedriftene på området. I all hovedsak er virksomheten i industriparken rettet mot et internasjonalt marked med forsvar og bilindustri som de viktigste kundene. Produktene fra Raufoss Industripark selges over hele verden. Vestre Toten kommune har ca. 13 400 innbyggere.

Gjøvik kommune er Oppland fylkes største kommune med sine ca. 30 600 innbyggere, og Gjøvik by er senteret i vår region. Kommunen er ledende innen handel og tjenesteyting i innlandet. Her finner vi også Gjøvik Sykehus, en divisjon i Sykehuset Innlandet HF, som er en betydelig arbeidsplass. Gjøvik er også et senter for høyere utdanning i Innlandet. Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) har campus på Gjøvik, og har ca. 3 900 studenter i byen. Kommunen har også store industriarbeidsplasser samt høy sysselsetting innenfor bygg og anlegg.

Eidsvoll kommune ligger helt nord i tidligere Akershus, og grenser i nord til Oppland fylke og Østre Toten kommune. Kommunen har ca. 25 400 innbyggere. Tilflytting og nybyggingsaktiviteten er stor, spesielt i den søndre delen av kommunen. Kommunen har de siste årene vært den med sterkest befolkningsvekst i bankens markedsområde. Kommunen ligger sentralt plassert 15 km fra hovedflyplassen på Gardermoen, og både Gardermobanen og E6 går gjennom kommunen. Hovednæringsveier i kommunen er offentlig sektor, servicenæringer, jordbruk og skogbruk.

Hamar kommune er målt i innbyggere Hedmark fylkes nest største kommune med sine ca. 31 400 innbyggere, og kommunen er senter for fylkesadministrasjonen i Hedmark. Høgskolen i Innlandets med sine ca. 14 500 studenter har ca. 3 000 studenter med studiested på Hamar. I Hamar finner vi også Hamar Sykehus, en divisjon i Sykehuset Innlandet HF. Hovednæringsveier i kommunen er servicenæringer og offentlig sektor. Kommunen ligger sentralt plassert og er et trafikknutepunkt i innlandet med både jernbane og E6 gjennom kommunen.

Kommunene har hver sine særtrekk og ulike næringer som er dominerende. Regionen er imidlertid preget av å ha et felles arbeidsmarked, der arbeidstakerne i stor grad er fleksible med hensyn til bo- og arbeidssted.

Med virkning fra 1. januar 2020 ble Oppland og Hedmark fylkeskommuner slått sammen til Innlandet fylkeskommune.

Eika Alliansen

Totens Sparebank er ved utløpet av 2019 nest største aksjonær i Eika Gruppen AS. Eika Alliansen består av om lag 60 lokalbanker, Eika Gruppen AS og Eika Boligkreditt. Eika Alliansen har en samlet forvaltningskapital på over 440 milliarder kroner, 850 tusen kunder og mer enn 3 000 ansatte. Dette gjør Eika Alliansen til en av de største aktørene i det norske bankmarkedet. Med 200 bankkontorer i 148 kommuner representerer lokalbankene i Alliansen en viktig aktør i norsk finansnæring og bidrar til næringslivets verdiskaping og mange arbeidsplasser i norske lokalsamfunn.

I 2019 etablerte alliansen Eika Banksamarbeid (EBS). EBS er under etablering og i oppstartsfasen, og skal ta ansvar for blant annet prosessen knyttet til alliansestrategi og kostnadsfordeling.

Lokalbankene som styrker lokalsamfunnet

Lokalbankene i Eika Alliansen bidrar til økonomisk vekst og trygghet for privatkunder og lokalt næringsliv i sine lokalsamfunn. De er fysisk tilstede i lokalsamfunnet der kundene bor, med rådgivere som har et personlig engasjement for den enkelte personkunden og det lokale næringslivet. Sammen med den digitale hverdagsbanken gir dette kundene unike kundeopplevelser. Det er den samlede kundeopplevelsen som er lokalbankenes viktigste konkurransefortrinn og som har gjort at lokalbankene i Eika Alliansen har blant landets mest tilfredse kunder både i personmarkedet og bedriftsmarkedet.

Eika Gruppen styrker lokalbanken

Eika Gruppen visjon er å styrke lokalbankene. Konsernets kjernevirksomhet er å sikre lokalbankene moderne og effektiv bankdrift gjennom gode og kostnadseffektive produkt- og tjenestetilbud. Konkret innebærer det leveranse av komplett plattform for bank-infrastruktur inkludert IT og betaling. Eika Gruppen har et profesjonalt prosjekt- og utviklingsmiljø som sikrer integrerte, plattformuavhengige, digitale løsninger, både for lokalbankene og for deres kunder. Eika Gruppen har også solide kompetansemiljøer som vurderer og avtaler viktige leveranser til bankene fra eksterne leverandører der disse velges.

Produktselskapene i Eika Gruppen - Eika Forsikring, Eika Kredittbank, Eika Kapitalforvaltning og Aktiv Eiendomsmedling - leverer et bredt spekter av finansielle produkter, kommersielle løsninger og kompetansehevede tjenester. Eika Kundesenter og Eika Servicesenter leverer tjenester som sikrer lokalbankene økt tilgjengelighet og effektiv kommunikasjon med kundene.

Utover disse leveransene gir Eika Gruppen alliansebankene tilgang til kompetanseutvikling med Eika Skolen, virksomhetsstyring med Eika VIS, økonomi- og regnskapstjenester med Eika Økonomiservice og depot tjenester med Eika Depotservice. I tillegg arbeider Eika Gruppen innenfor områder som kommunikasjon, marked og merkevare og næringspolitikk for å ivareta lokalbankenes interesser også på disse områdene.

I 2019 har det Eika tatt et særlig og viktig ansvar for å ivareta standardmetodebankenes interesser etter at Finansdepartementet foreslo nye kapitalkrav som var distriktsfiendtlige og som ville forringe lokalbankenes konkurransekraft. Vårt syn ble lyttet til, men ble ikke i tilstrekkelig grad hensyntatt. Eikas arbeid for å ivareta lokalbankenes konkurransekraft vil vedvare, i første rekke frem mot stortingsvalget i 2021.

Fra 2018 til 2019 er Eika Gruppens kostnader til bankene redusert med 14 prosent gjennom omstilling og andre kostnadsbesparende tiltak i et stadig nærmere samarbeid med bankene. I tillegg er det inngått nye avtaler med leverandører som også har redusert bankenes kostnader betydelig gjennom året.

Eika Boligkreditt sikrer lokalbanken langsiktig funding

Eika Boligkreditt er lokalbankenes kredittforetak som er eid av 64 norske lokalbanker og OBOS. Eika Boligkreditt har som hovedformål å sikre lokalbankene tilgang til langsiktig og konkurransedyktig funding. Selskapet har konsesjon som kredittforetak og finansierer sin utlånsvirksomhet ved utstedelse av internasjonalt

ratede obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Det innebærer at Eika Boligkreditt har mulighet til å oppta lån i det norske og internasjonale finansmarkedet, og til enhver tid søke finansiering der man oppnår markedets beste betingelser. Gjennom Eika Boligkreditt får alliansebankene dermed tilgang på svært gunstig finansiering, og kan opprettholde konkurransekraften mot større norske og internasjonale banker.

Eika Boligkreditt har en forvaltningskapital på 110 milliarder kroner og er følgelig en viktig bidragsyter til at kundene i lokalbankene oppnår konkurransedyktige vilkår på sine boliglån.

Ved utgangen av 2019 har Totens Sparebank finansiert 3,1 milliarder kroner i Eika Boligkreditt AS, og har en eierpost i selskapet på 3,9 prosent. Eierskapet i Eika Boligkreditt AS anses som strategisk viktig for banken.

Redegjørelse for årsregnskapet

Styret er fornøyd med årets resultat som i konsernet ble på 193,3 mill. kroner etter skatt, mot 181,7 mill. kroner i 2018. Konsernet hadde en bra utlånsvekst og resultatet fra ordinær drift ble noe bedre enn målsettingen. Et godt utbytte fra Eika Gruppen AS bidrar positivt til resultatet i 2019. Soliditeten målt i form av ren kjernekapitaldekning i konsernet er på 16,7 prosent og banken fremstår som en solid og godt kapitalisert lokalbank. Dette har gitt rom for å foreslå et kontantutbytte på kroner 8,50 per egenkapitalbevis, i tråd med bankens utbyttepolitikk.

Det er i årsberetningen fokusert på konsernet, men det er morbankens regnskap som legges til grunn ved disponering av resultatet og utbetaling av utbytte. Resultat for morbanken for 2019 er på 182,4 mill. kroner, 10,9 mill. kroner lavere enn i konsernet.

Forutsetninger for årsregnskapet

Forutsetning om fortsatt drift er lagt til grunn for årsregnskapet, og styret bekrefter at forutsetningene er til stede.

IFRS

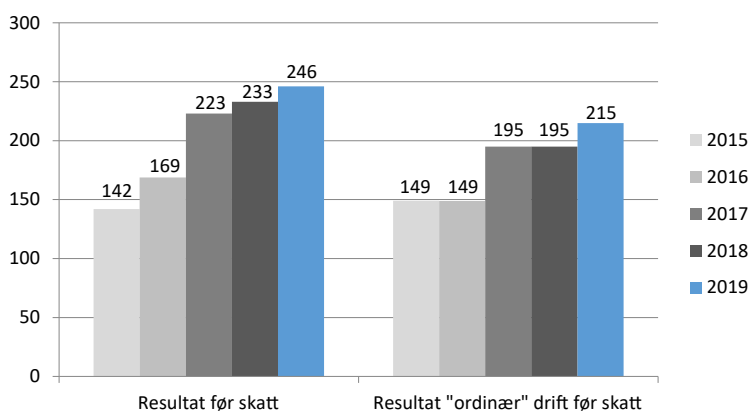
Både selskapsregnskap og konsernregnskap rapporteres i henhold til den internasjonale regnskapsstandarden IFRS (International Financial Reporting Standards).

Årsresultat

Konsernets driftsresultat for 2019 ble 246,2 mill. kroner, mot 231,8 mill. kroner i 2018. Resultat for regnskapsåret ble 193,3 mill. kroner, mot 181,7 mill. kroner i 2018, og egenkapitalrentabiliteten uten fondsobligasjon ble på 11,2 prosent, mot 11,7 prosent i 2018.

Ordinær bankdrift i morbanken viser et resultat før skatt på 195,8 mill. kroner i 2019 (driftsresultat fratrukket utbytte og gevinst/tap verdipapirer), mot 182,4 mill. kroner i 2018.

Det totale bidraget til resultatet fra konsernets verdipapirer har blitt redusert til 31,0 mill. kroner i 2019 fra 37,1 mill. kroner i 2018. Et viktig bidrag til verdipapirresultatet i 2018 var positiv resultat effekt på 11,8 mill. kroner knyttet til aksjer i VIPPS og VISA.

Resultatutvikling siste 5 år (konsern).

Netto renteinntekter

Konsernets netto renteinntekter økte fra 288,4 mill. kroner i 2018 til 319,9 mill. kroner i 2019. I prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK) økte rentenettoen fra 1,89 prosent i 2018, til 1,94 prosent i 2019.

Rentenivået har vært stigende i 2019. Norges Bank har i løpet av året hevet styringsrenten fra 0,75 prosent til 1,50 prosent. Pengemarkedsrenten 3 mnd. NIBOR var på 1,27 prosent ved årets start og har i løpet av året steget til 1,84 prosent. Konsernet har i løpet av 2019 gjennomført tre renteøkninger på innskudd og utlån. Året sett under ett har kundemarginen i banken økt fra gjennomsnittlig 2,68 prosent i 2018 til 2,76 prosent i 2019.

Banken har betalt 8,3 mill. kroner i sikringsfondsavgift til Bankenes Sikringsfond i 2019. I 2018 ble det betalt 6,4 mill. kroner i sikringsfondavgift.

Netto andre driftsinntekter

Konsernets netto andre driftsinntekter i 2019 utgjorde 105,2 mill. kroner, mot 108,8 mill. kroner i 2018. Netto andre driftsinntekter utgjorde 0,63 prosent av GFK, mot 0,71 prosent i 2018.

Det ble inntektsført 30,2 mill. kroner i utbytte i 2019, mot 20,9 mill. kroner i 2018. Av inntektsført utbytte i 2019 utgjør utbytte fra Eika Gruppen AS 28,1 mill. kroner, mot 19,2 mill. kroner i 2018.

Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester økte fra 81,0 mill. kroner i 2018 til 85,5 mill. kroner i 2019. Provisjonsinntekter knyttet til garantier økte fra 4,6 mill. kroner i 2018 til 5,2 mill. kroner i 2019. Inntektene fra betalingsformidling økte fra 26,4 mill. kroner i 2018 til 31,3 mill. kroner i 2019. Provisjonsinntekter fra spare- og plasseringsprodukter ble redusert fra 8,0 mill. kroner i 2018 til 6,9 mill. kroner i 2019. Provisjonsinntekter knyttet til forsikrings tjenester økte fra 17,6 mill. kroner i 2018 til 17,9 i 2019. Bankens formidling av lån til Eika Boligkreditt AS bidrar med provisjonsinntekter, og disse inntektene ble redusert fra 19,5 mill. kroner i 2018 til 19,1 mill. kroner i 2019.

I netto andre driftsinntekter i 2019 inngår en netto gevinst på verdipapirer på 0,8 mill. kroner, mot en gevinst på 16,2 mill. kroner i 2018. Gevinsten i 2019 fordeler seg med 5,5 mill. kroner i verditap på rentebærende verdipapirer, 4,0 mill. kroner i gevinst på aksjer, aksjefond og egenkapitalbevis, samt en gevinst knyttet til valuta og finansielle derivater på 2,2 mill. kroner.

Bankens beholdning av rentebærende papirer har flytende rente og lav renterisiko. Verdipapirene er også utsatt for verdiendring som følge av endringer i markedets krav til risikopremie. Oslo

Børs Hovedindeks økte i løpet av 2019 med ca. 16,5 prosent, mens Egenkapitalbevisindeksen steg med ca. 25 prosent.

Andre inntekter utgjorde 0,6 mill. kroner i 2019 og 0,5 mill. kroner i 2018.

Driftskostnader

Konsernets samlede driftskostnader ble 171,5 mill. kroner i 2019 mot 165,0 mill. kroner i 2018. Driftskostnadene har økt noe mer enn pris- og lønnsveksten som følge av ekstrakostnader knyttet til antihvitvaskarbeidet. Inklusive inntekter fra verdipapirer utgjør kostnadsprosenten 40,3 prosent, mot 41,1 prosent i 2018. Målt mot gjennomsnittlig forvaltningskapital utgjorde driftskostnadene i konsernet 1,03 prosent i 2019, mot 1,07 prosent i 2018.

Banken har en bonusavtale med de ansatte som gir rett til en bonus når egenkapitalavkastningen for banken overstiger gitte nivåer. Bonusen utgjør samme beløp for alle faste ansatte, justert for stillingsbrøk. Egenkapitalavkastningen i 2019 utløste høyeste bonustrinn, tilsvarende kroner 40 000,- per årsverk. I 2018 var også bonusen på 40 000,- per årsverk.

Tapskostnad

Det ble i 2019 tapsført netto 7,4 mill. kroner i tap på utlån og garantier, mot netto tapsført 0,3 mill. kroner i 2018. Balanseførte nedskrivninger for forventet kreditttap på lån og garantier som er individuelt vurdert økte med 0,8 mill. kroner sammenlignet med utgangen av 2018. Tapsavsetninger for forventet kreditttap for lån i stage 1 og stage 2 er økt med 6,9 mill. kroner sammenlignet med utgangen av 2018. Netto konstaterte tap viste en tilbakeføring på 0,4 mill. kroner, mens det i 2018 ble ført 17,3 mill. kroner.

Banken gjennomfører fortløpende en grundig vurdering av utvalgte engasjementer for å avdekke forventede tap og gjør avsetninger i henhold til dette. Bankens kredittrisikoprofil er tilnærmet uendret og nivået på misligholdte og tapsutsatte engasjementer har utviklet seg positivt.

Nærmere opplysninger om tap fremgår av noter, samt styrets vurdering under avsnittene kredittrisiko og forventet tapsutvikling.

Verdipapirer som føres over totalresultatet

Det ble over konsernresultatet i 2019 bokført netto verdinedgang på aksjer som føres over totalresultatet på 1,5 mill. kroner, mot en verdiøkning på 31,0 mill. kroner i 2018.

Aksjene i Eika Gruppen AS og Eika Boligkreditt AS inngår i kategorien aksjer som føres over

totalresultatet. Disse aksjene omsettes ikke i et aktivt marked og verdivurderingen av aksjene er basert på emisjons- og omsetningskurser, samt bankens egne vurderinger. Eika Gruppen AS har hatt et godt resultat i 2019. Verdsettelsen av aksjen er basert på en verdivurdering av gruppen og kursen satt til 147,50 kr. Eika Boligkreditt AS omsettes årlig mellom eierbankene til en kurs tilnærmet lik bokført egenkapital per aksje, og verdsettelsen av selskapet er basert på siste emisjonskurs som ble gjennomført i desember. Opp- eller nedskrivninger av disse aksjene føres over totalresultatet og inngår ikke i driftsresultatet.

Disponering av årsresultatet

Styret foreslår at årsresultatet i morbanken blir disponert som følger (tall i hele 1.000 kroner):

Utbytte på egenkapitalbevis	52 059
Gaver til allmennyttige formål	7 000
Overført til utjevningsfondet	41 290
Overført til grunnfondet	74 363
Renter på fondsobligasjoner	7 647
Totalt disponert	182 358

Fri egenkapital som kan utdeles som utbytte til egenkapitalbeviserne utgjør 369 mill. kroner. Dette består av utjevningsfondet på 276 mill. kroner og egenkapitalbevisernes frie andel av totalresultatet for 2019 på 93 mill. kroner. Av dette er 52,1 mill. kroner foreslått utbetalt som kontantutbytte. Dette tilsvarer kr. 8,50 i kontantutbytte pr. egenkapitalbevis. Det ble av resultatet i 2018 utbetalt kr. 8,00 i kontantutbytte.

Totens Sparebanks har som målsetting at over tid skal minst halvparten av egenkapitalbevisernes andel av årsoverskuddet utbetales som utbytte. Dette forutsetter at bankens soliditet er på et tilfredsstillende nivå. Bankens styre foreslår å utbetale kr. 8,50 i kontantutbytte som tilsvarer 52,5 % av resultatet per egenkapitalbevis i konsernet.

Forvaltningskapital

Konsernets forvaltningskapital økte i 2019 med 1 357 mill. kroner, til 17 065 mill. kroner, mot en vekst på 1 089 mill. kroner i 2018. Dette tilsvarer en økning i 2019 på 8,6 prosent, mot 7,4 prosent i 2018.

Utlån

Konsernets brutto utlån til kunder utgjorde ved årsskiftet 14 547 mill. kroner. Dette er en økning på 1 146 mill. kroner fra 2018. Målt i prosent er økningen på 8,5 prosent, mot en økning på 7,6 prosent i 2018. Banken har redusert porteføljen av lån formidlet via Eika Boligkreditt AS med 109 mill. kroner i løpet av 2019, til 3 071 mill. kroner.

Tar man hensyn til lån formidlet til Eika Boligkreditt AS er veksten i personmarkedet totalt på 5,3 prosent i 2019. Utlån til bedriftsmarkedet har hatt en økning i løpet av 2019 på 9,8 prosent.

Økningen i konsernets utlån var på 6,2 prosent inkludert lån formidlet via Eika Boligkreditt AS. Dette er høyere enn den generelle kredittveksten i Norge, som var på 5,1 prosent i 2019.

Innskudd

Kundeinnskuddene i konsernet utgjorde ved årsskiftet 9 085 mill. kroner. Dette er en økning på 421 mill. kroner, eller 4,9 prosent. Økningen i 2018 var på 6,0 prosent. Innskuddsdekningen har falt fra 65,0 til 62,8 prosent. Banken vektlegger bl.a. likviditetskrav og utviklingen i finansieringskostnader når det settes mål for innskuddsutviklingen.

Soliditet

Konsernets egenkapital pr. 31.12.2019 utgjorde 1 900,4 mill. kroner etter at årets overskudd er tillagt egenkapitalen. Netto er 126,6 mill. kroner av konsernets resultat for regnskapsåret foreslått holdt tilbake.

Konsernets tellende ansvarlige kapital ved beregning av kapitaldekningen utgjorde ved årsskiftet 1 777 mill. kroner, mot 1652 mill. kroner ved utgangen av 2018. Økningen skyldes i hovedsak tilbakeholdt overskudd.

I henhold til myndighetenes retningslinjer utgjør kapitaldekningen i konsernet ved årsskiftet 20,7 prosent, hvorav kjernekapitalen utgjør 18,3 prosent og ren kjernekapitaldekning 16,7 prosent. Fra 2018 er det krav om at ansvarlig kapital også skal måles inkludert selskaper i samarbeidende gruppe. Ansvarlig kapital inkludert selskaper i samarbeidende gruppe er 20,5 prosent, hvorav kjernekapitalen utgjør 18,2 prosent og ren kjernekapitaldekning 16,5 prosent. Konsernets minimumskrav til kapitaldekning, kjernekapitaldekning og ren kjernekapitaldekning har for 2019 vært fastsatt til henholdsvis 18,5, 16,5 og 15,0 prosent. Tilleggsinformasjon om bankens ansvarlige kapital og risikoprofil er offentliggjort på bankens hjemmeside.

Finansiell risiko

Bankens finansielle risiko gjennom året knytter seg til alle finansielle instrumenter banken er

eksponert for, men spesielt til utlån/garantier og aktiviteter i penge- og kapitalmarkedet. Risiko forbundet med utlån og garantier er omtalt i eget avsnitt.

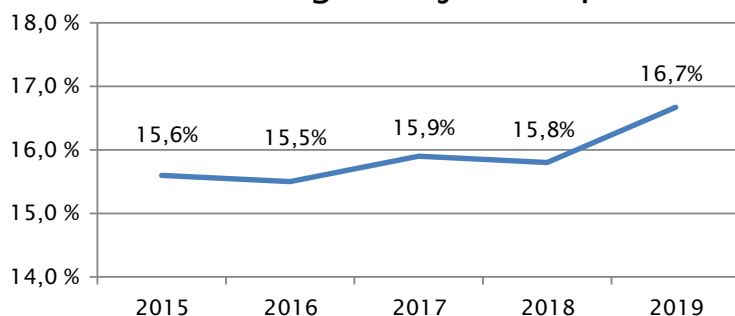
Bankens virksomhet skal holdes innenfor de rammer for moderat risiko som styret har vedtatt. Konkretiserte rammer fremgår av bankens finansstrategi. Det er bankens finansavdeling som innenfor rammene av finansstrategien er ansvarlig for finansforvaltningen. Finansavdelingen rapporterer direkte til adm. banksjef. Virkelig eksponering i forhold til vedtatte rammer blir regelmessig fulgt opp og rapportert til styret. Rapporten blir utarbeidet av bankens uavhengige kontrollfunksjon. Bankens finansielle risiko splittes i markedsrisiko, kredittrisiko og likviditetsrisiko.

Markedsrisikoen kan bestå av renterisiko, valutarisiko og aksjekursrisiko.

Renterisiko oppstår når det er forskjeller i rentebindingstid mellom aktiva og passiva. Det benyttes en standardisert modell for beregning av total renterisiko knyttet til bankens balanse og utenombalanseposter. Total renterisiko blir regelmessig rapportert til styret og har gjennom hele året vært innenfor rammene av det relativt lave nivået styret anser for å være ønskelig. Andelen fastrentelån er relativt lav og volumet på fastrenteinnskudd er ubetydelig. I tillegg til ramme for total renterisiko er det fastsatt separat ramme for renterisiko knyttet til porteføljen av sertifikater og obligasjoner. Porteføljen består av obligasjoner med flytende rente og medfører liten renterisiko knyttet til endringer i rentekurven. Uroen i kredittmarkedene har imidlertid påvirkning på investorenes marginkrav, og denne spreadutgangen kan medføre betydelige kurstap på porteføljen. Slike urealiserte kurstap på sertifikater og obligasjoner vil reversere frem mot forfall på det enkelte papir dersom utsteder er betalingsdyktig. Banken inngår avtaler om sikringsforretninger for å holde renterisikoen innenfor ønskede rammer. Det er bankens nettoposisjoner som legges til grunn når det besluttes å inngå avtale om sikringsforretning.

Banken skal ikke påta seg **valutarisiko** utover eventuelle rammer vedtatt av styret. Banken har valutarisiko knyttet til kontantbeholdninger, depositumskonto og pengekrav i fremmed valuta. Eksponeringen er relativt begrenset.

Utvikling ren kjernekapital

Aksjekursrisiko er knyttet til porteføljen av aksjer, aksjefond og egenkapitalbevis. For investeringer i slike verdipapirer som er definert som verdipapirer til virkelig verdi over resultatet har styret fastsatt rammen til maksimalt 45 mill. kroner. Eksponeringen blir fortløpende fulgt opp og regelmessig rapportert til styret. Disse verdipapirene er vurdert til markedsverdi og et fall i kursene vil medføre at banken må bokføre et tilsvarende kurstap. Markedsverdien av konsernets portefølje av aksjer, aksjefond og egenkapitalbevis til virkelig verdi over resultatet utgjorde 36,7 mill. kroner ved utgangen av 2019.

Kredittrisiko er risiko for at låntaker ikke vil eller ikke er i stand til å betale lån tilbake. Med unntak for utlån og garantier til kunder er bankens kredittrisiko hovedsakelig knyttet til plassering av midler i sertifikater, obligasjoner og som innskudd i andre finansinstitusjoner. Det er fastsatt rammer som skal begrense risikoen knyttet til slike plasseringer, og ved årsskiftet var 99,8 prosent av plasseringene vektet 20 prosent eller mindre. Tilsvarende tall for 2018 var 99,7 prosent.

Likviditetsrisiko er risiko for manglende likviditet til å kunne innfri forpliktelser ved forfall. Banken prioriterer langsiktige innlån med hensiktsmessig spredning av forfallstidspunkter. Banken har trekkrettigheter som ved utgangen av året ikke var trukket opp.

Konsernet hadde ved utgangen av 2019 en LCR (Liquidity Coverage Ratio) på 192 og NSFR (Net Stable Funding Ratio) på 138. Dette er godt over både offentlige krav og bankens interne mål.

Kontantstrømoppstillingen viser anskaffelsen og anvendelsen av likvide midler. Denne skal sammen med øvrige regnskapsopplysninger gi informasjon om konsernets evne til å generere likviditet og bankens behov for finansiering. Kontantstrømmen deles i følgende hovedaktiviteter: Operasjonelle aktiviteter, investeringsaktiviteter og finansieringsaktiviteter.

Operasjonelle aktiviteter gjenspeiler bankens innteks- og kostnadsside fra driften. Konsernets operasjonelle aktiviteter i 2019 medførte en negativ kontantstrøm på 678 mill. kroner, mot en negativ kontantstrøm på 465 mill. kroner i 2018. Konsernet har netto betalt 38 mill. kroner i investeringsaktiviteter i 2019, mens konsernet betalte 20 mill. kroner i investeringsaktiviteter i 2018. Konsernet lånte penger i verdipapirmarkedet i 2019 og netto kontantstrøm fra finansaktiviteter var positivt med 728 mill. kroner totalt i 2019.

Samlet har konsernets kontantbeholdning inkludert innskudd i finansinstitusjoner økt med 11 mill. kroner fra forrige årsskifte, til 101 mill. kroner. I tillegg har banken ubenyttede trekkrettigheter på 300 mill. kroner. Bankens likviditet karakteriseres som tilfredsstillende ved inngangen til 2020.

Risikostyring og organisering av denne

Gjennom den daglige virksomheten må banken fortløpende ta stilling til forhold som innebærer risiko. Styret har fastsatt rammer som innebærer moderat risiko på viktige områder, og banken har en bevisst holdning til hvordan de enkelte disposisjoner påvirker risikoen. Gjennom finansstrategien har styret definert ansvarsforholdene med hensyn til oppfølging av rammene i denne. Videre er det utarbeidet en detaljert rapporteringsstruktur som inneholder en spesifisert oversikt over hvilke rapporter som skal utarbeides, frekvens, ansvarlige og mottaker. Styret mener at etablerte rammer og rutiner gir god styring med risikoen, men det vil hele tiden være fokus på å tilpasse finansstrategien til endrede rammebetingelser.

Kredittrisiko og forventet tapsutvikling

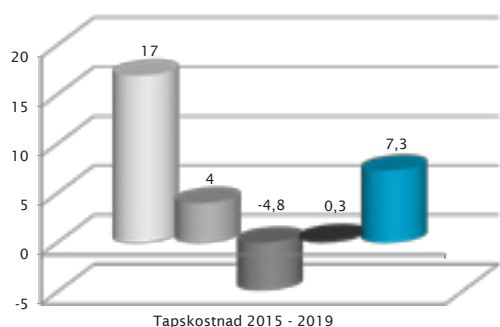
Banken har en kontinuerlig oppfølging av utlån og garantier med sikte på å redusere tap på utlån og garantier. Kredittrisiko knyttet til utlån og garantier overvåkes blant annet gjennom rapportering av misligholdte og tapsutsatte engasjementer, samt risikoklassifisering og individuell vurdering av enkeltengasjementer.

Målt i kroner har nivået på engasjementer misligholdt over 90 dager økt fra brutto 52 mill. kroner ved utgangen av 2018, til 83 mill. kroner ved utgangen av 2019. Øvrige tapsutsatte engasjementer har blitt redusert fra 59 mill. kroner i 2018 til 55 mill. ved utgangen av 2019.

Risikoklassifiseringen viser at eksponeringen mot engasjement i de ulike klassene relativt sett er forholdsvis stabil fra 2018 til 2019. Engasjement i risikoklasse 8-12 utgjorde 1 948 mill. kroner ved utgangen av 2019, og har i løpet av året økt fra 1 463 mill. kroner ved utgangen av 2018.

Det ble totalt ført 7,4 mill. kroner i netto tap i 2019. Dette tilsvarer 0,05 prosent av brutto utlån. Forventet kreditt-tap på lån i stage 3 økte med 0,8 mill. kroner til 43,0 mill. kroner, mens forventet kreditt-tap på utlån i stage 1 og 2 økte med 6,9 mill. kroner til 34,6 mill. kroner.

Tap på utlån og garantier siste 5 år (tall i hele mill.)

Banken gjennomfører fortløpende en grundig vurdering av utvalgte engasjementer for å avdekke mulige individuelle tap og gjør avsetninger i henhold til dette. Det har totalt sett vært en relativt stabil utvikling i kredittrisikoprofilen året sett under ett.

Per 31.12.2019 har ikke banken identifisert forhold i utlånsporteføljen eller i den økonomiske utviklingen som tilsier annet enn et tilfredsstillende nivå på tap i de kommende kvartaler. For kommende treårsperiode forventer banken at konsernets normaliserte tap på utlån og garantier vil utgjøre i underkant av 0,20 prosent av brutto utlån. Med den veksten i utlån som banken legger til grunn for denne perioden, vil dette tilsvare i overkant av 20 mill. kroner årlig i tap på utlån og garantier.

Rating

Totens Sparebank og Totens Sparebank Boligkreditt AS ble i 2018 tildelt offisiell rating av ratingselskapet Scope Ratings. Morselskapet Totens Sparebank ble tildelt rating A- med «stable outlook», Totens Sparebanks senior usikrede gjeld ble tildelt rating BBB+ og Totens Sparebank Boligkreditts obligasjoner med fortrinnsrett ble tildelt AAA med «stable outlook». Ratingene ble bekreftet av Scope Ratings i 2019.

Organisasjon

Konsernet ledes av adm. banksjef Rolf E. Delingsrud, som tiltrådte stillingen ved inngangen til 2011.

Ved utgangen av 2019 sysselsatte både morbanken og konsernet Totens Sparebank samlet 98 medarbeidere i hel- eller deltidsstillinger, det samme antall som ved utgangen av 2018. Målt i gjennomsnittlig antall årsverk sysselsatte både morbanken og konsernet samlet 94 årsverk i 2019, mot 93 årsverk i 2018.

Det er ikke gjennomført aktiviteter definert som forsknings- og utviklingsarbeider i 2019.

Banken er representert med ett avdelingskontor i hver av kommunene Østre Toten, Vestre Toten, Gjøvik, Eidsvoll og Hamar.

Redegjørelse om samfunnsansvar

Totens Sparebanks arbeid med samfunnsansvar er gjenspeilet i bankens strategiske rammeverk, vår misjon, visjon, verdier, retningslinjer og rutiner. Det strategiske rammeverket tar hensyn til konsekvensene av bankens virksomhet, og banken tar samfunnsansvar basert på en aktiv holdning til tradisjonelle sparebankverdier. Som sparebank skal banken representere det trygge og sikre. Bankens rolle i denne sammenheng både ta samfunnsmessige og bedriftsøkonomiske hensyn. Bankens soliditet med god inntjening er den beste garanti for at banken skal kunne dekke sin fremtidige funksjon i samfunnet.

Totens Sparebanks misjon fremgår av Strategiplanen 2018-2021:

«Totens Sparebank skal bidra til vekst og utvikling i vår region, og være en aktiv medspiller i å fremme arbeidsplasser og gode nærmiljø»

Misjonen beskriver organisasjonens mandat og hva som er selve hensikten med virksomheten. Bankens mener misjonen er grunnpilaren for bankens rolle i samfunnet og arbeidet med samfunnsansvar.

Menneskerettigheter- Etske retningslinjer

Det er nedfelt i bankens forretningsetikk at Totens Sparebank ikke skal bidra til forretninger og prosjekter som utgjør en uakseptabel risiko for at vi medvirker til uetiske handlinger eller unnløtelser. Eksempler på dette er krenkelser av humanitære prinsipper, krenkelser av menneskerettigheter, korrupsjon eller miljødeleggelser. Bankens forvalter kundenes midler og skal fremstå som en troverdig samarbeidspartner både for kunder og andre forbindelser. Bankens rolle er derfor i særlig grad avhengig av omverdens tillit. Det er innført obligatorisk etikk-kurs for ansatte som skal bidra til å sikre nødvendig kunnskap om og fokus på dette viktige området. Alle medarbeidere gjøres kjent med og signerer på de etiske retningslinjene ved ansettelse. De etiske retningslinjene blir regelmessig oppdatert, og vesentlige endringer blir informert om spesielt.

Arbeidstakerrettigheter og sosiale forhold

Strategiplanen angir at Totens Sparebank skal være en av regionens beste og mest spennende arbeidsplasser. Det er et ønske å etablere langsiktige ansettelsesforhold gjennom å gi konkurransedyktige, forutsigbare og trygge vilkår. For å måle om banken er på rett veg gjennomføres årlig en medarbeidertilfredshetsundersøkelse. I 2019 ga de ansatte en score på 86 på hvor fornøyde de var med jobben alt i alt, opp fra en score på 83 i 2018.

Målet som var nedfelt i strategiplanen gjeldende for 2019 var en score på minimum 85 på en skala som går til 100. Banken er fornøyd med at målet er nådd, men er bevisst på at det kreves kontinuerlig fokus på området for å opprettholde det høye nivået.

I forbindelse med gjennomføring av internkontrollforskriften for HMS blir det gjennomført en årlig kartlegging av arbeidsmiljøet. Gjennomgangen er integrert i den generelle internkontrollen, og resultatet inngår i grunnlaget for å iverksette forbedringstiltak. Det blir ved behov også utført en arbeidsplassundersøkelse hvor det blir sett på arbeidsforholdene til hver enkelt ansatt med hensyn til ergonomi. Rapporten fra undersøkelsene viste at de fysiske arbeidsforholdene generelt er gode. Arbeidsplassene er godt tilrettelagt, men der det ble påpekt relevante forbedringsmuligheter ble det gjennomført tiltak. Banken har avtale om bedriftshelsetjeneste med tilbud om årlig legekonsultasjon for alle ansatte.

Banken hadde frem til ordningen opphørte i 2018 sin egen individuelle samarbeidsavtale med NAV om et mer inkluderende arbeidsliv. Ved inngangen til 2019 ble denne avløst av en avtale på landsbasis som gjelder for hele arbeidslivet. Banken har derfor i samarbeid med de tillitsvalgte utarbeidet egne målsettinger for IA-arbeidet, med tilhørende handlingsplan. Her er det nedfelt en målsetting om å ha ett sykefraværet under 4,0 prosent. Statistikken over sykefravær i morbanken i 2019 viser et sykefravær på lave 2,8 prosent, mot 3,8 prosent i 2018. Banken er fornøyd med nedgangen i det fra før lave sykefraværet og at målsettingen ble nådd. Banken fortsetter prioriteringen av oppfølging av langtidssykemeldte med arbeidsplassvurdering og tilrettelegging, for å få sykmeldte raskere tilbake i arbeid, og ikke minst forebygge nye sykefravær. Banken har eget bedriftsidrettslag, og aktiviteten her er variert med hensyn til å stimulere til økt fysisk aktivitet. Det har ikke vært skader eller ulykker på arbeidsplassen i løpet av året. Sykefraværet i 2019 utgjorde totalt 504 dagsverk, mot 581 dagsverk i 2018.

Gjennom bankens bedriftsavtale er det lagt til rette for at seniormedarbeiderne skal finne det attraktivt å arbeide helt frem til ordinær pensjonsalder. Styrets vurdering er at arbeidsmiljøet gjennomgående er godt.

Likestilling og diskriminering

I strategiplanen står det at Totens Sparebank skal motivere ansatte av begge kjønn til å ta ledende stillinger og søke nye utfordringer. Det er bankens holdning at ansatte, uavhengig av kjønn, skal behandles likt og gis like muligheter til utvikling. Banken forholder seg videre aktivt til de anbefalinger som er gitt fra Finans Norge vedrørende valg av tillitsvalgte til forstandskapet, komiteer og styret. Bankens generalforsamling og generalforsamlingens valgkomité hadde ved årsskiftet en kvinneandel på henholdsvis 33 og 40 prosent. Av styrets 5

eksterne styremedlemmer er 2 kvinner, og av styrets 2 eksterne varamedlemmer er en kvinne og en mann. Bankens ledergruppe består ved utgangen av 2019 av 1 kvinne og 5 menn. Av mellomledere er andelen kvinner 30 prosent, og blant alle ansatte i hele organisasjonen er andelen menn 38 prosent. Banken er bevisst på den ujevne kjønnsfordelingen, og ønsker å legge forholdene til rette for en jevnere fordeling.

Det er konsernets holdning at alle ansatte skal gis like muligheter og rettigheter. Det er i bankens personalhåndbok beskrevet at etnisk bakgrunn og religiøs tilhørighet ikke skal tillegges vekt ved ansettelser, samt at funksjonshemmede skal kunne ansettes dersom forholdene ligger til rette for det og vedkommende er like kvalifisert som øvrige søkere. Det er ikke vurdert som nødvendig å iverksette ytterligere tiltak knyttet til diskriminering.

Kundeløfte

Totens Sparebank lover sine kunder en personlig rådgiver, rask behandlingstid, kompetanse og lokalkunnskap. For å måle resultatene gjennomfører banken hvert år en kundetilfredshetsundersøkelse. Banken hadde for 2019 som mål å ha en kundetilfredshet på minimum 80, på en skala som går til 100. Målet for 2019 var hevet fra 75 i 2018. Resultatene for 2019 viser en gjennomsnittlig kundetilfredshet på 78, en forbedring fra 74 for 2018. Banken vil fortsette arbeidet for å nå målsettingen i årene fremover.

Utdanning

Riktig og høyt kompetansenivå er et av våre viktigste konkurransefortrinn i banken. Utvikling og vedlikehold av kompetansenivået i banken er derfor et prioritert område. Eika Skolen er bankenes egen skole for utvikling av medarbeidere og der tilbys et bredt spekter av kurs, samlinger, e-læringer og web-baserte treningsmoduler. Det fremgår også av strategiplanen at banken skal ha kontinuerlig fokus på kompetanse og utvikling tilpasset den ansattes og bankens behov og planer. Det skal være en kultur i organisasjonen for å dele kunnskap med hverandre. Kravene til kompetanse hos bankens rådgivere er store, og banken har ved utgangen av 2019 44 rådgivere som er autorisert finansiell rådgiver (AFR). I tillegg har banken nå 43 rådgivere som er autorisert i kreditt (AIK), 37 som er autorisert i skadeforsikring og 5 rådgivere som er autorisert i personforsikring. Totalt har banken 59 rådgivere med minst en form for autorisasjon.

Viktige bidrag til lokalsamfunnet

Totens Sparebank har i alle år hatt et nært og godt samarbeid med lokalsamfunnets lag, organisasjoner, kultur- og idrettsliv. Vi har nedfelt i våre retningslinjer at en del av årets overskudd skal kanaliseres tilbake til lokalsamfunnet, noe som i dag hovedsakelig

sker gjennom vår sponsorvirksomhet, den årlige gaveutdelingen og talentstipender. I løpet av bankens over 165-årige historie, har Toten, Gjøvik og etterhvert Eidsvoll og Hamar kunnet nyte godt av mangfoldige millioner kroner i tilbakeføring til lokalmiljøet. Banken er glad for at den kan gi disse betydelige bidragene til oppbygging og utvikling av en svært viktig del av lokalsamfunnet.

Gaver til allmenntilgode formål

Siden 1891 har Totens Sparebank delt ut gaver til allmenntilgode formål til små og store lag og foreninger i vårt lokalsamfunn. Årlig får banken inn rundt 300 søknader. Midlene blir delt ut i de kommunene der banken er representert, dvs. Østre Toten, Vestre Toten, Gjøvik, Eidsvoll og Hamar. Styret har i forbindelse med årsregnskapet for 2019 foreslått avsatt 7,0 millioner kroner til gaveordningen som utdeles påfølgende år.

En administrativt oppnevnt komité står for fordelingen av gavene til allmenntilgode formål. I tillegg vedtar styret tildeling av gaver i større enkeltsaker.

Utdrag fra bankens gaverstrategi:

- Våre gaver går til det lille og lokale formålet, så vel som til det litt større regionale prosjektet.
- Vi støtter prosjekter som har verdi over tid, som engasjerer mange i lokalmiljøet, som skaper aktivitet og bidrar til dugnadsånd.
- Vi ser etter prosjekter som kan gi langvarig nytte, heller enn å støtte kortvarige arrangementer.
- Vi ønsker at støtten skal utløse gode krefter ved å støtte tiltak som skaper aktiviteter, tilhørighet og stolthet i lokalsamfunnet.
- Lokale gavemidler skal brukes for å styrke bankens posisjon overfor prioriterte kundesegmenter, sikre gode oppvekstvilkår for barn og unge på alle områder, samt bidra til å gjøre det attraktivt å bo og leve i lokalsamfunn der banken er representert.

Talentstipend

Totens Sparebanks talentstipend har årlig blitt utdelt siden 2016. Talentstipendet er tredelt og deles ut innenfor kategoriene idrett, kultur og utdanning. Totalt blir det delt ut 150.000 kroner til søkere fra vårt primære markedsområde.

Sponsorvirksomhet

Totens Sparebanks sponsorvirksomhet strekker seg helt tilbake til 1970-tallet. Pr i dag har banken sponsoravtaler med ca. 60 organisasjoner, og med det støtter banken en stor andel av det som finnes av idrett og kultur i regionen. Banken gir årlig ca. 3 millioner kroner tilbake til lokalsamfunnet i form av sponsoravtaler.

Vår sponsorstrategi går hovedsakelig ut på å støtte aktiviteter blant barn og unge, med fokus på idrett, kultur og kunnskap. I tillegg bidrar vi til aktiviteter vi mener vil være berikende for lokalmiljøet. Derfor har vi blant annet vært med som sponsor for «Urbane Totninger» og «Sommerslagere på Gjøvik Gård» helt fra den spede start og til de megasuksessene disse showene er blitt.

Vårt samfunnsengasjement setter banken i en særstilling i vår region, og er et viktig bidrag til at lokalsamfunnet kan utvikle seg og være et godt sted å leve og virke for oss som bor her.

Vekst og utvikling i regionen

Et overordnet strategisk mål for Totens Sparebank er at banken skal bidra til vekst og utvikling av regionen. Som en ledende selvstendig finansbedrift skal banken skape synlige aktiviteter og være i forkant av utviklingen i finansmarkedet.

Et analyse- og rådgivingselskap har tidligere gjennomført, på oppdrag fra Eika Alliansen, en undersøkelse av lokalbankenes effekt på kapitaltilgang og vekst i lokalsamfunnet. Hovedfunnene i rapporten viser at lokale sparebanker er avgjørende for småbedrifter i distriktene. Tilstedeværelsen av lokale sparebanker bidrar til bedre kapitaltilgang. Lokalbankene har, med sin nærhet til kundene, et informasjonsfortrinn som de greier å utnytte i sin kredittvurderingsprosess. Bankens lokale tilstedeværelse og nære relasjon til kundene setter banken i stand til å være en verdiskapende partner for lokalt næringsliv. Undersøkelsen viser videre at bankene i Eika Alliansen har de mest fornøyde bedriftskundene blant alle banker i Norge.

Bærekraft og ytre miljø

Verden står i dag overfor store klima-, miljø- og sosiale utfordringer. Selv om utfordringene er globale, krever de også lokale løsninger. Bærekraft og samfunnsansvar blir stadig viktigere både for Norge og i vårt lokalsamfunn. Som en solid og lokal sparebank kan Totens Sparebank bidra til bærekraftig lokal vekst og verdiskaping, for våre kunder og vårt lokalsamfunn.

Finansnæringen har et særlig ansvar for å sikre at verdiskaping og lønnsomhet ikke går på bekostning av menneskene rundt oss, klimaet og miljøet eller er i strid med grunnleggende etiske prinsipper. Totens Sparebank har i 2019 deltatt i en prosess, sammen med bankene i Eika Alliansen, for å løfte bærekraftarbeidet opp på et strategisk nivå, og konkretisere våre bidrag til klima og miljø, levende lokalsamfunn og god selskapsstyring.

Totens Sparebank kan bidra til en bærekraftig utvikling spesielt på tre områder:

- Ansvarlighet og bærekraft i egen drift
- Sparing og ansvarlige investeringer
- Bærekraftig lokal vekst og omstilling

Banken har hatt fokus på miljø- og energibesparende tiltak for å redusere miljøbelastningen fra virksomheten, men banken vurderer forløpende tiltak som kan bidra til å begrense miljøpåvirkningen fra egen drift ytterligere.

Eksempler på gjennomførte tiltak knyttet til bankens kontorer er flytting til nye og mer areal- og energieffektive lokaler for flere av bankens avdelingskontorer, samt overgang til mer energibesparende belysning. Det er i løpet av året også innført større grad av kildesortering av avfall.

For å redusere kostnadene og miljøbelastningen knyttet til møte- og reisevirksomhet er bruken av elektroniske møter økt. For bruk i de tilfeller fysiske møter vurderes som nødvendig, er det innkjøpt hybridbil til bruk for ansatte. Videre er togtilbudet godt i deler av bankens område, og det er økt bruk av tog på tjenestereiser, spesielt til Oslo.

En stor andel av kundene mottar nå all kundeinformasjon digitalt, og en større andel av kundeavtalene kan nå signeres digitalt. I tillegg til mindre ressursbruk, bidrar dette til mer fornøyde kunder og rasjonell drift.

I sentrale strategier, bl.a. knyttet til kredittgivning og finansforvaltning, er det beskrevet at konsernet skal ha et aktivt forhold til samfunn og miljø ved utøvelse av virksomheten. Dette innebærer at det skal vurderes om selskaper konsernet har forretningsforbindelser med, eller investerer i, driver bærekraftig virksomhet.

Banken tilbyr sine kunder fond fra blant annet Eika Kapitalforvaltning. Eika Kapitalforvaltning forvalter og tilbyr et utvalg av bærekraftige og grønne fond. Selskapet praktiserer stadig strengere ESG (Environmental, social and corporate governance) -kriterier for sine investeringer og følger anerkjente prinsipper og initiativer som omhandler bærekraft og samfunnsansvar. Selskapet følger også oljefondets investeringsprofil som har tydelige retningslinjer når det gjelder ansvarlige investeringer. Det investeres heller ikke i selskaper som gjør seg skyldig i grove krenkelser av menneskerettigheter, alvorlig miljøskade, alvorlige krenkelser av individers rettigheter i krig og konflikt, grov korrupsjon og andre grove brudd på grunnleggende etiske normer

Eika Kapitalforvaltning har også valgt å ekskludere selskaper innen industriene kull, tobakk, våpenproduksjon og gambling. Eika Kapitalforvaltning ekskludert selskaper som

produserer klasevåpen, kjernevåpen, landminer og salg av militært materiell til visse stater fra investeringsuniverset. Eika Kapitalforvaltning utelukker selskaper basert på produktinvolvering som f.eks palmeolje, pornografi og oljesand.

Konsernet vil fremover ha økt fokus på hvordan virksomheten best kan bidra som en viktig ressurs for en bærekraftig vekst og omstilling av vårt lokale næringsliv. Vi ønsker bærekraft generelt, og klima og miljøpåvirkning spesielt, integrert i kundedialog, rådgivning og kredittprosesser. Vi ønsker å bidra til å tilrettelegge for at våre kunder tenker bærekraft i sin virksomhet.

Bekjempelse av korrupsjon

Antihvitvask

Totens Sparebank har utarbeidet interne rutiner i henhold til Hvitvaskingsloven. Loven pålegger rapporteringspliktige å etablere forsvarlige interne kontroll- og kommunikasjonsrutiner som sikrer oppfyllelse av loven. Etterlevelse av rutineverket blir aktivt fulgt opp og banken overvåker mistenkelige transaksjoner og rapporterer om nødvendig til Økokrim.

Etikk

De etiske retningslinjene omhandler tema som habilitet, godtgjørelse, aktsomhet og varsling. Det etiske retningslinjene er godt innarbeidet og alle ansatte har enten gått på kurs eller blitt orientert om dem ved nyansettelse. Strategiplanen sier videre at «Vi er ærlige og redelige i ord og handling. Vi informerer hverandre når det er relevant, og vi misbraker ikke intern informasjon».

Finansstrategien

Finansstrategien omhandler blant annet ansvarlige investeringer. Bankens ønsker at finansforvaltningen skal opptre som en ansvarlig investor, det vil si at midlene skal forvaltes på en slik måte at en bidrar til mer velfungerende, legitime og effektive markeder, samt tar hensyn til miljø, sosiale forhold, god selskapsstyring og en bærekraftig utvikling i vid forstand. Verktøyet for å nå de etiske forpliktelsene er utelukkelse av selskaper fra bankens investeringsunivers. I praksis vil banken følge de råd og anbefalinger som kommer fra Etikkrådet, som vurderer om investeringer i enkelte selskaper er i strid med Statens pensjonsfond utland sine etiske retningslinjer.

Egenkapitalbevis

Banken gjennomførte ikke offentlige fortrinnsrettsemisjoner eller rettede emisjoner av egenkapitalbevis i 2019. Ved utgangen av året besto bankens eierandelskapital av 6 124 534 egenkapitalbevis pålydende kroner 60,-, totalt 367,5 mill. kroner. Egenkapitalbevisene er fritt omsettelige.

Ved inngangen til året var egenkapitalbeveiserens andel av egenkapitalen 53,4 prosent, mens den ved utgangen av året etter foreslått disponering av årsresultatet har blitt redusert til 52,1 prosent.

Egenkapitalbeveiserens andel på 93,3 mill. kroner av selskapsresultatet i 2019 blir foreslått disponert ved at 52,1 mill. kroner utdeles som kontantutbytte og 41,3 mill. kroner overføres til utjevningsfondet. Foreslått kontantutbytte utgjør kroner 8,50 per egenkapitalbevis, og tilsvarer ca. 52,5 prosent av egenkapitalbeveiserens andel av konsernresultatet som utgjør kroner 16,20 per egenkapitalbevis.

Finansieringsvirksomhetsloven og regulatoriske krav til soliditet gir føringer for disponeringen av bankens årsresultat, og følgende er bankens utbyttepolitikk:

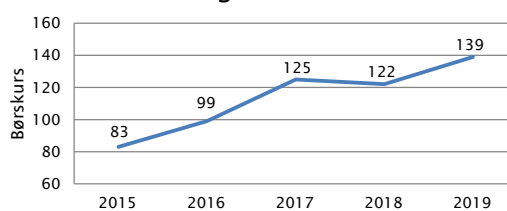
Totens Sparebank har som mål å forvalte konsernets ressurser på en måte som gir egenkapitalbeveiserne en tilfredsstillende langsiktig avkastning i form av utbytte og kursstigning på egenkapitalbevisene. Bankens årsoverskudd vil bli fordelt mellom egenkapitalbeveiserne og grunnfondskapitalen i samsvar med deres andel av bankens egenkapital. Totens Sparebank har som målsetting at over tid skal minst halvparten av egenkapitalbeveiserens andel av årsoverskuddet utbetales som utbytte. Dette forutsetter at bankens soliditet er på et tilfredsstillende nivå. Ved fastsettelse av størrelsen på utbytte vil det bli tatt hensyn til hva som er forenlig med forsiktig og god forretningskikk, eksterne rammebetingelser og bankens soliditet.

Det er bankens vurdering at den løpende inntjeningen i kommende 2-årsperiode vil være tilstrekkelig til å holde kapitaldekningen på et nivå som tilfredsstiller både myndighetenes og markedets forventede krav.

Egenkapitalbeveiserens andel av bankens egenkapital, eksklusive andel av fond for urealiserte gevinster, utgjør totalt 846,3 mill. kroner. Egenkapitalbeveiserens andel består av eierandelskapitalen på 367,5 mill. kroner, overkursfond på 110,0 mill. kroner, utjevningsfond på 316,8 mill. kroner og foreslått kontantutbytte på 52,1 mill. kroner.

I 2018 utviklet hovedindeksen på Oslo Børs seg svakt med en nedgang på ca. 2 prosent, mens i 2019 har hovedindeksen steget med 16,5 prosent. Markedsverdien på egenkapitalbevis utviklet seg imidlertid mer positivt enn markedet generelt i 2019, og egenkapitalbevisindeksen på Oslo Børs steg med ca. 24,6 prosent. Bankens egenkapitalbevis TOTG utviklet seg også positivt, og ga i 2019 en effektiv avkastning på 20,5 prosent. Det ble i 2019 utbetalt kroner 8,00 i kontantutbytte for regnskapsåret 2018, mens kursen steg fra kroner 122,- ved inngangen av året til kroner 139,- som siste notering i 2019.

Utviklingsbørskurs TOTG

Omsetningen av bankens egenkapitalbevis TOTG over Oslo Børs tilsvarte for 2019 en verdi på 67 mill. kroner, tilnærmet samme nivå som i 2018. Det var omsetning av egenkapitalbeviset på 239 børsdager, mot 235 dager i 2018. For å stimulere til økt aktivitet ble det i 2010 inngått en likviditetsgarantistavtale som forventes å ha bidratt positivt til omsetningen. Antall egenkapitalbeveisere har økt fra 2 105 ved utgangen av 2018 til 2 128 ved utgangen av 2019.

Eierstyring og selskapsledelse

Bankens styre tillegger eierstyring og selskapsledelse stor betydning, og følger opp at banken følger "Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse" fra NUES, sist endret 17. oktober 2018. Særtrekk ved organiseringen av sparebanker tilsier imidlertid at enkelte elementer i anbefalingen er tilpasset banken.

Anbefalingen klargjør rolledelingen mellom egenkapitalbeveisere, styre og daglig ledelse utover det som følger av lovgivningen. Anbefalingen skal bidra til å styrke tilliten til selskapet blant egenkapitalbeveisere, i kapitalmarkedet og hos andre interessenter. Gode relasjoner til samfunnet og de interessenter som berøres av bankens virksomhet har stor betydning.

Det er utarbeidet en samlet redegjørelse for konsernets eierstyring og selskapsledelse som er tilgjengelig på bankens hjemmeside under følgende link:
www.totenbanken.no/om_oss/investor_relations/diverse_dokumenter.

Fremtidig utvikling

Etter at aktiviteten i bankens markedsområde samlet sett bidro til god utlånsvekst i 2019, vurderes aktiviteten ved inngangen til 2020 å være noe lavere enn ved forrige årsskifte. Konsernet forventer derfor en noe lavere vekst i 2020 enn i 2019, og konsernet styrer i utgangspunktet mot en samlet utlånsvekst på i området 5 %. Den generelle markedsutviklingen vil imidlertid påvirke nivået. Banken gjennomførte i siste kvartal 2019 en renteøkning på inntil 0,25 %-poeng som har hatt full effekt fra i desember. Renteøkningen er beregnet til å styrke rentenettoen noe også i 1. kvartal 2020, gitt dagens nivå på fundingkostnader. Videre utvikling vil være

avhengig av utviklingen i pengemarkedsrenten, kredittspreader og konkurransesituasjonen. For provisjonsinntekter forventes det en relativt stabil utvikling.

Eika Gruppen AS har lagt bak seg et rekordgodt år i 2019, og foreslått utbytte utgjør for Totens Sparebank 27,6 mill. kroner. Hvis vedtatt forventes dette inntektsført i 1. halvår 2020. Bankens portefølje av verdipapirer vurdert til virkelig verdi vil være utsatt for svingningene i verdipapirmarkedene. Større kurssvingninger i markedet for rentebærende papirer vil kunne påvirke konsernets totalresultat relativt mye. Porteføljen av aksjer til virkelig verdi med verdiendring over resultatet er relativt liten, og selv store kursendringer vil ha relativt liten innvirkning på driftsresultatet. Med hensyn til effekten fra verdipapirer forventer banken å holde en portefølje med tilnærmet uendret risiko sammenlignet med årsskiftet.

Konsernets underliggende kostnadsbase er for 2020 planlagt holdt på tilnærmet samme nivå som i 2019, men pris- og lønnsvekst forventes å bidra til en nominell økning i driftskostnadene. Konsernets strategiske mål er at kostnadene skal utgjøre mindre enn 40 prosent av inntektene. Det er derfor løpende fokus på effektivisering og kostnadsutvikling, og gjennom samarbeidet i Eika-alliansen er det stor aktivitet knyttet til forbedring og utvikling av bl.a. digitale kundeløsninger og effektive produksjonsløsninger. Bankens vurdering er at det er viktig for fremtidig konkurranseevne og kostnadsutvikling at det investeres i å utvikle gode løsninger.

Det forventes et moderat nivå på tap på utlån og garantier også i 2020. Sammenlignet med i inngangen til 2019 oppleves det imidlertid større usikkerhet knyttet til utviklingen i enkelte bransjer og i deler av bankens markedsområde. Nivået på tap de fire foregående år vurderes som spesielt lavt.

Konsernets kapitalmål er foreløpig holdt uforandret etter innføringen av CRR/CRD IV og forskriftsendringer knyttet til innføringen, som ble vedtatt av regjeringen 19. desember, men konsernet vil i løpet av 1. kvartal revidere sine kapitalmål. Per dato er vurderingen for konsernet isolert sett at den positive effekten av SMB-rabatt og økt massemarkedsportefølje, nøytraliseres av den senere økningen i systemrisikobuffer. I tillegg til interne målsettinger, tilfredsstiller konsernet per dato alle nåværende og kjente fremtidige myndighetskrav til kapitaldekning med god margin. Markedsmessig vurderes det imidlertid som uheldig at banker som benytter avansert metode for måling av kapitaldekning (IRB-banker), ser ut til å få et konkurransefortrinn fremfor banker som benytter standardmetoden.

Bankens soliditet og gode markedsposisjon er et godt utgangspunkt for en videre positiv utvikling. Konsernets mål for avkastning på

egenkapitalen er fastsatt til 10 %. Sett opp mot dette forventer konsernet et tilfredsstillende resultat også i 2020. Med et resultat i tråd med konsernets mål, samt eksisterende kapitalkrav og utbyttepolitikk, kan forventet vekst kapitaliseres gjennom løpende drift.

Det vil i 2020 bli økt fokus på hvordan Totens Sparebank kan bidra til en bærekraftig utvikling, både med hensyn til egen drift og gjennom de produkter og tjenester konsernet tilbyr. Det er startet en prosess i Eika Alliansen for å arbeide strukturert og strategisk med dette viktige området, og banken har vurdert det som hensiktsmessig å følge denne prosessen.

Styret presiserer at det normalt er betydelig usikkerhet knyttet til vurderinger av fremtidige forhold, og at usikkerheten for 2020 vurderes som større enn normalt med bakgrunn i effektene av spredningen av koronaviruset. Virkningene synes å kunne bli store både med hensyn til humane og økonomiske forhold. Kapitalmarkedene generelt og enkeltbransjer og -bedrifter spesielt, har allerede blitt sterkt påvirket. Tiltakene for å redusere spredningen og befolkningens reaksjon på situasjonen vil kunne påvirke markedsutviklingen i 2020 vesentlig.

Takk

Styret vil rette en velfortjent takk til engasjerte medarbeidere og tillitsvalgte for godt samarbeid og god innsats i året banken har lagt bak seg. Styret ønsker også å takke bankens kunder og øvrige forbindelser for godt samarbeid.

Lena, 12. mars 2020
i styret for Totens Sparebank

Geir Stenseth
Geir Stenseth
Styrets leder

Steinar Nordengen
Steinar Nordengen
Styrets nestleder

Anne Jacobsen Onsrud
Anne Jacobsen Onsrud
Styremedlem

Heidi Ekrem
Heidi Ekrem
Styremedlem

Erland Opsahl
Erland Opsahl
Styremedlem

Øystein Løvbakke
Øystein Løvbakke
Ansatterrepresentant

Nina Dyste
Nina Dyste
Ansatterrepresentant

Rolf E. Delingsrud
Rolf E. Delingsrud
Adm. banksjef

ERKLÆRING I HENHOLD TIL LOV OM VERDIPAPIRHANDEL § 5-5

Styret og daglig leder har i dag behandlet og godkjent årsberetning og årsregnskap for Totens Sparebank, konsern og morselskap, for kalenderåret 2019 og per 31.12.2019.

Regnskapene er avlagt i samsvar med de EU-godkjente IFRSer og tilhørende fortolkningsuttalelser, samt ytterligere norske opplysningskrav som følger av regnskapsloven, og som skal anvendes per 31.12.2019.

Utover transaksjonene med datterselskaper som er vist i note til regnskapet er det ingen transaksjoner med nærstående som har hatt vesentlig betydning på virksomhetens stilling eller resultat i løpet av rapporteringsperioden.

Vi erklærer at årsregnskapet, etter vår beste overbevisning, er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av foretakets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet, samt at årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til foretaket og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer foretakene står overfor.

Vi bekrefter at det er gitt en rettviseende oversikt over de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer virksomheten står ovenfor i neste regnskapsperiode.

Lena, 12. mars 2020
i styret for Totens Sparebank

Geir Stenseth
Geir Stenseth
Styrets leder

Steinar Nordengen
Steinar Nordengen
Styrets nestleder

Anne Jacobsen Onsrud
Anne Jacobsen Onsrud
Styremedlem

Heidi Ekrem
Heidi Ekrem
Styremedlem

Erland Opsahl
Erland Opsahl
Styremedlem

Øystein Løvbakke
Øystein Løvbakke
Ansatterrepresentant

Nina Dyste
Nina Dyste
Ansatterrepresentant

Rolf E. Delingsrud
Rolf E. Delingsrud
Adm. banksjef

Toten
Spare

Resultat-
regnskap

ns
ebank

www

Resultatregnskap

Oppstilling over totalresultatet

Morbanken				Konsern	
2019	2018	(Alle tall i hele 1.000 kroner)	Note	2019	2018
452.776	392.265	Renteinntekter - eiendeler målt til amortisert kost	5	522.138	437.612
29.198	23.328	Renteinntekter - eiendeler målt til virkelig verdi over resultatet	5	31.089	23.876
194.028	152.013	Rentekostnader	5	233.284	173.128
287.946	263.580	Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter		319.943	288.360
31.705	62.445	Utbytte		30.205	20.945
100.274	94.118	Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	8	85.484	81.026
11.933	9.814	Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester		11.933	9.814
3.772	17.240	Netto verdiendringer og gevinst/tap på valuta og verdipapirer til virkelig verdi over resultatet	6	786	16.157
339	328	Andre inntekter	7	636	472
124.157	164.317	Netto andre driftsinntekter		105.178	108.786
90.040	86.575	Lønn og andre ordinære personalkostnader	9,10	90.417	86.959
14.512	3.633	Avskrivninger	21	10.214	5.594
69.005	77.232	Andre driftskostnader	11	70.864	72.457
173.557	167.440	Driftskostnader		171.495	165.010
238.545	260.456	Driftsresultat før tap og skatt		253.626	232.136
7.273	81	Netto tap på utlån og garantier	12	7.398	312
231.272	260.375	Driftsresultat		246.228	231.824
48.915	46.835	Skattekostnad	13	52.930	50.077
182.358	213.540	Resultat før regnskapsåret		193.298	181.747
-10.721	-1.240	Elementer som ikke omklassifiseres over resultatet på et senere tidspunkt:			
		Endring i pensjonsforpliktelse ført direkte mot egenkapitalen	10	-10.721	-1.240
2.680	310	Skatt på elementer som ikke omklassifiseres senere til resultatet	13	2.680	310
-1.492	30.980	Verdiendring på aksjer som er ført direkte mot egenkapitalen	19	-1.492	30.980
172.825	243.590	Totalresultat		183.765	211.797
		Resultat per egenkapitalbevis	14	16,20	15,80

Balanse

Morbanken		Konsern			
31.12.2019	31.12.2018	(Alle tall i hele 1.000 kroner)	Note	31.12.2019	31.12.2018
		Eiendeler			
27.677	24.462	Kontanter og fordringer på sentralbanken		27.677	24.462
373.253	434.766	Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	15	73.233	64.889
11.703.145	11.085.485	Brutto utlån til kunder	12,16,17	14.546.919	13.401.145
34.585	27.605	- Tapsavsetninger på utlån, stage 1 og 2	12,16,17	35.695	28.590
43.022	42.185	- Tapsavsetninger på utlån, stage 3	12,16,17	43.022	42.185
11.625.538	11.015.695	Netto utlån og fordringer på kunder		14.468.202	13.330.370
1.837.517	1.643.801	Sertifikater og obligasjoner	18	1.948.718	1.753.758
37.233	62.831	Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter (FVTPL)	19	37.233	62.831
401.023	365.221	Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter (FVOCI)	19	401.023	365.221
221.487	184.770	Eierinteresser i andre konsernselskaper	3,20		
11.385	25.736	Finansielle derivater	23	11.385	25.736
725	0	Utsatt skattefordel	13	1.725	882
60.930	12.977	Varige driftsmidler	21	76.432	49.084
17.733	29.386	Andre eiendeler		19.805	30.825
14.614.502	13.799.646	Sum eiendeler		17.065.433	15.708.057
		Gjeld og egenkapital			
67.390	3.282	Gjeld til kredittinstitusjoner	15	21.451	1.848
9.092.422	8.672.309	Innskudd fra og gjeld til kunder		9.085.300	8.664.036
3.247.476	3.106.342	Verdipapirgjeld	24	5.720.131	4.985.606
7.587	7.175	Finansielle derivater	22	7.587	7.175
37.598	53.015	Annen gjeld	25	38.636	55.716
102.192	48.234	Avsetninger for forpliktelser	12,16,26	87.650	50.490
4.011		Pensjonsforpliktelse	10	4.011	
200.241	180.612	Ansvarlig lånekapital	27	200.241	180.612
12.758.917	12.070.969	Sum gjeld		15.165.009	13.945.483
143.000	128.000	Fondsobligasjoner	27	143.000	128.000
367.472	367.472	Eierandelskapital	29	367.472	367.472
0	0	Egne egenkapitalbevis		0	0
109.992	109.992	Overkursfond		109.992	109.992
1.235.122	1.123.214	Annen egenkapital		1.279.960	1.157.113
1.855.586	1.728.678	Sum egenkapital inkl. minoritetsinteresser		1.900.426	1.762.575
14.614.502	13.799.646	Sum gjeld og egenkapital		17.065.433	15.708.057

Andre forpliktelser og betingede forpliktelser, se note 28

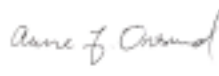
Lena, 12. mars 2020

Geir Stenseth
Styrets leder

Steinar Nordengen
Styrets nestleder

Anne J Onsrud
Styremedlem

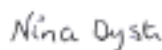
Heidi Ekrem
Styremedlem

Erland Opsahl
Styremedlem

Øystein Løvbakke
Ansattererepresentant

Nina Dyste
Ansattererepresentant

Rolf E. Delingsrud
Adm. banksjef

Endring i egenkapitalen

Morbanken	Innskutt egenkapital		Opptjent egenkapital				Fonds- obligasjoner	Sum
	Eierandels- kapital	Overfonds- kurs	Grunn- fondet	Utgjevings- fond	Fond for urealisert gevinst	Annen egenkapital		
Egenkapital per. 31.12.2017	367.472	109.992	574.772	217.018	86.009	59.107	128.000	1.542.367
Utbytte, konsernbidrag og gaver						-59.107	0	-59.107
Effekt av IFRS9 implementering						1.827	0	1.827
Totalresultat			87.869	65.651	30.980	59.091	0	243.590
Egenkapital per. 31.12.2018	367.472	109.992	662.641	282.669	116.989	60.918	128.000	1.728.678
Utbytte, konsernbidrag og gaver						-60.918		-60.918
Endring i fondsobligasjoner							15.000	15.000
Totalresultat			70.618	36.994	-1.492	66.705		172.825
Egenkapital per. 31.12.2019	367.472	109.992	733.259	319.663	115.497	66.705	143.000	1.855.585

Konsern	Innskutt egenkapital		Opptjent egenkapital				Fonds- obligasjoner	Sum
	Eierandels- kapital	Overfonds- kurs	Grunn- fondet	Utgjevings- fond	Fond for urealisert gevinst	Annen egenkapital		
Egenkapital per. 31.12.2017	367.472	109.992	574.772	217.018	86.012	125.360	128.000	1.608.623
Utbytte og gaver						-59.107	0	-59.107
Effekt av IFRS9 implementering						1.261	0	1.261
Totalresultat			87.869	65.651	30.980	27.297	0	211.797
Egenkapital per. 31.12.2018	367.472	109.992	662.641	282.669	116.993	94.810	128.000	1.762.575
Utbytte, konsernbidrag og gaver						-60.918		-60.918
Tilbakekjøp av fondsobligasjoner							15.000	15.000
Totalresultat			70.618	36.994	-1.492	77.645		183.765
Egenkapital per. 31.12.2019	367.472	109.992	733.259	319.663	115.501	111.537	143.000	1.900.422

Egenkapitalbeveiseernes andel av egenkapitalen består av egenkapitalbeviskapital, overkurs og utjevningfond. Utjevningfondet er akkumulert overskudd som kan benyttes til fremtidig kontantutbytte eller fondsemisjon. Vedtekstfestet eierandelskapital i Totens Sparebank er TNOK 367 472 fordelt på 6 124 534 egenkapitalbevis, hvert pålydende 60 kroner. Overkursfond er på TNOK 109.992. Øvrig egenkapital består av sparebankens fond (Grunnfondet), fond for urealiserte gevinster, annen egenkapital. I tillegg er et fondsobligasjonslån regnskapsmessig behandlet som hybridkapital og inngår i konsernets egenkapital. Fond for urealiserte gevinster er urealiserte gevinster på aksjer som er ført direkte mot egenkapitalen. Fondet fordeles ikke mellom egenkapitaleiere og grunnfondet før en eventuell realisering av gevinster.

Kontantstrømoppstilling

Morbanken		(Alle tall i hele 1.000 kroner)	Konsern	
2019	2018		2019	2018
		Operasjonelle aktiviteter		
-622.221	-548.083	Netto økning utlån/garantier til kunder	-1.150.335	-969.256
420.113	495.059	Netto økning innskudd fra kunder	421.264	492.598
5.105	6.186	Innbetalinger på tidligere avskrevne fordringer	5.105	6.186
		Renteinnbetalinger, provisjonsinnbetalinger og gebyrer fra kunder	632.993	522.624
579.054	480.454	Renteutbetalinger, provisjonsutbetalinger og gebyrer til kunder	-97.574	-78.652
-100.756	-79.042	Utbetalinger av renter på andre lån	-135.710	-94.476
-93.272	-72.971	Innbetalinger av renter på andre lån	31.089	24.222
29.198	31.201	Innbetalinger av utbytte	30.205	20.945
31.705	62.445	Innbetalinger fra andre driftsinntekter	636	472
339	328	Utbetalinger til andre leverandører for varer og tjenester	-98.913	-73.998
-103.497	-76.415	Utbetalinger til ansatte, pensjonsinnetninger, arbeidsgiveravgift, skattetrekk mv.	-94.447	-92.187
-94.070	-91.803	Utbetalinger av skatter	-53.773	-49.172
-49.640	-45.681	Netto utbetaling ved kjøp av verdipapirer for kortsiktige formål	-168.575	-174.801
-164.345	-118.881	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-678.035	-465.495
-162.287	42.797			

Morbanken

Konsern

2019	2018	(Alle tall i hele 1.000 kroner)	2019	2018
		Investeringsaktiviteter		
0	0	Innbetaling ved salg av aksjer	0	0
-37.294	-19.649	Utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler i andre foretak	-37.294	-19.649
-36.717	0	Inn/utbetaling ved kjøp av aksjer og andeler i konsernselskaper	0	0
0	0	Innbetalinger ved salg av driftsmidler m.v.	0	0
-953	-359	Utbetalinger ved kjøp av driftsmidler m.v.	-953	-360
-74.964	-20.008	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-38.247	-20.009
		Finansieringsaktiviteter		
64.108	-128.045	Netto økning innskudd fra Norges Bank og andre finansinstitusjoner	19.603	1.602
19.629	734	Innbetalinger/utbetalinger av ansvarlig lånekapital	19.629	734
141.134	57.467	Innbetaling/utbetaling ved utstedelse av obligasjonsgjeld	734.525	462.732
-60.918	-59.107	Utbetalinger av utbytte/gaver	-60.918	-59.107
15.000	0	Tilført ny egenkapital ved emisjon (fondsobligasjon)	15.000	
178.953	-128.951	Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	727.839	405.961
-58.298	-106.162	Netto kontantstrøm for perioden	11.559	-79.542
459.228	565.391	Beholdning kontanter og kontantekvivalenter 01.01	89.351	168.893
400.930	459.228	Beholdning kontanter og kontantekvivalenter 31.12	100.910	89.351
-58.298	-106.163	Endring i perioden	11.559	-79.542
		AVSTEMMING		
231.273	262.099	Resultat før skattekostnad	246.228	233.547
-49.640	-45.681	Periodens betalte skatter og avgifter	-53.773	-49.172
59.107	59.107	Gaver/utbytte	59.107	59.107
0	0	Tap/gevinst ved salg av anleggsmidler	0	0
14.512	3.633	Ordinære avskrivninger	10.214	5.594
0	0	Nedskrivning anleggsmidler	0	0
7.273	81	Andre ikke-kontantposter	7.398	312
-168.117	-136.121	Netto utbetaling ved kjøp av verdipapirer for kortsiktige handelsformål	-169.361	-190.958
-59.692	-53.484	Endring i andre tidsavgrensingsposter	-53.882	-53.453
-622.221	-548.083	Netto økning utlån/garantier til kunder	-1.150.335	-969.256
420.113	495.059	Netto økning innskudd fra kunder	421.264	492.598
5.105	6.186	Innbetalinger på tidligere avskrevne fordringer	5.105	6.186
-162.287	42.797	Netto kontantstrøm for operasjonelle aktiviteter	-678.035	-465.495
		Sum kontanter og kontantekvivalenter er medtatt:		
27.677	24.462	- kontanter, innskudd på postgiro og Norges Bank	27.677	24.462
373.253	434.766	- innskudd i finansinstitusjoner	73.233	64.889

Morbank

Analyse av endringer i finansiering gjennom året

	Verdipapir- gjeld	Andre lån	Ansvarlig lån	Fonds- obligasjoner	Eier- andels- kapital	Overkurs	Annen egenkapital	Totalt
Balanse 01.01.2019	3.106.342	3.282	180.612	128.000	367.472	109.992	1.123.214	5.018.914
Netto økning i gjeld utbytte/gaver og renter på fondsobligasjoner	141.134	64.108	19.629	15.000			-60.918	239.871
Totale endringer i kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	141.134	64.108	19.629	15.000	0	0	-60.918	178.953
Endringer i egenkapital							172.825	172.825
Balanse 31.12.2019	3.247.476	67.390	200.241	143.000	367.472	109.992	1.235.122	5.370.693

Konsern

Analyse av endringer i finansiering gjennom året

	Verdipapir- gjeld	Andre lån	Ansvarlig lån	Fonds- obligasjoner	Eier- andels- kapital	Overkurs	Annen egenkapital	Totalt
Balanse 01.01.2019	4.985.606	1.848	180.612	128.000	367.472	109.992	1.157.113	6.930.643
Netto økning i gjeld. utbytte/gaver og renter på fondsobligasjoner	734.525	19.603	19.629				-60.918	773.757
Totale endringer i kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	734.525	19.603	19.629	0	0	0	-60.918	712.839
Endringer i egenkapital				15.000			183.765	198.765
Balanse 31.12.2019	5.720.131	21.451	200.241	143.000	367.472	109.992	1.279.960	7.842.247

Noter

Note 1 Generelle regnskapsprinsipper Opplysninger om selskapet:

Totens Sparebank sin hovedvirksomhet er bank og finanstjenester. Via datterselskapet Vallehaven AS er også drift og utleie av eiendom virksomheter i konsernet. Vallehavnen AS eier lokalet hvor banken har sitt hovedkontor og leier ut lokalet til banken.

Bankens hovedkontor er lokalisert på Lena, og postadressen er: Totens Sparebank, Postboks 34, 2851 Lena. Totens Sparebank er ikke etablert i andre land og her ikke mottatt offentlige tilskudd/subsidier i 2019.

1.1 Generelle regnskapsprinsipper

Bankens og konsernets regnskap er avlagt i samsvar med EU-godkjente IFRS'er og tilhørende fortolkningsuttalelser som skal anvendes per 31.12.2019, samt de ytterligere norske opplysningskrav som følger av regnskapsloven per 31.12.2019. Bankens og konsernets årsregnskap er også avlagt i overensstemmelse med de særskilte krav som stilles i lover og forskrifter for sparebanker.

1.2 Grunnlag for regnskapsutarbeidelsen

Regnskapet er presentert i norske kroner, avrundet til nærmeste hele tusen, så sant det ikke spesifikt er angitt noe annet. Det er utarbeidet basert på historisk kostprinsippet, med unntak av at følgende eiendeler og forpliktelser er balanseført til virkelig verdi: finansielle derivater, finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet og finansielle instrumenter til virkelig verdi over totalresultatet.

Regnskapsprinsippene som fremkommer nedenfor, er anvendt konsistent for alle periodene som presenteres i konsernregnskapet.

1.3 Konsolidering

Konsernregnskapet omfatter sparebanken og datterselskaper hvor banken alene eller sammen med datterselskaper eier mer enn 50 % og/eller har bestemmende innflytelse. Datterselskaper som er kjøpt eller solgt i løpet av året, konsolideres resultatmessig for den del av året selskapet har vært en del av konsernet.

Datterselskaper er i morbankens regnskap regnskapsført til anskaffelseskost. Dette medfører at bokført verdi av datterselskaper er kostpris på aksjene.

Datterselskapenes bokførte verdi, kostpris og nedskrivninger er vist i egen note (20).

Konserninterne saldoer og eventuelle urealiserte gevinster og tap eller inntekter og kostnader knyttet til konserninterne transaksjoner, elimineres ved utarbeidelsen av konsernregnskapet.

Konsernregnskapet utarbeides etter overtakelsesmetoden, og det anvendes like regnskapsprinsipper for de selskapene som

inngår i konsernet. Alle identifiserbare eiendeler og forpliktelser tas opp i balansen til verdien på oppkjøpstidspunktet. Hvis kostpris på aksjene overstiger denne verdien, og det skyldes forventning om fremtidig inntjening, er den ført opp i balansen som goodwill.

1.4 Utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til valutakursen på transaksjonstidspunktet. Valutakursdifferanse som fremkommer ved omregning av pengeposter, innregnes i resultatregnskapet.

1.5 Kontanter og kontantekvivalenter.

Kontanter og kontantekvivalenter består av kontantbeholdninger og innskudd i Norges Bank og finansinstitusjoner uten løpetid. Bankens policy er å ha så mye som mulig av kontanter og kontantekvivalenter i rentebærende innskudd, men banken må ha en del kontantbeholdning for å betjene sine kunder.

1.6 Finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter omfatter finansielle eiendeler og forpliktelser, samt finansielle derivater. Finansielle eiendeler omfatter hovedsakelig utlån og verdipapirer med fast og variabel avkastning. Finansielle derivater er avtaler som inngås med eksterne forbindelser om fastsettelse av fremtidige rentevilkår, valutakurser og verdi av egenkapitalinstrumenter for en bestemt periode.

Klassifisering av finansielle instrumenter

Ved første gangs innregning blir finansielle instrumenter klassifisert i en av følgende kategorier avhengig av formålet med investeringen (jfr reglene for IFRS). Enkelte av kategoriene er ikke benyttet i Totens Sparebank og er derfor ikke nærmere omtalt.

Finansielle instrumenter til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

Finansielle derivater klassifiserte som sikringsinstrumenter. Lån og fordringer, balanseført til amortisert kost. Finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi med verdiendringer ført over totalresultatet.

Lån og fordringer, balanseført til amortisert kost Utlån og garantier:

Utlån måles ved første gangs innregning til virkelig verdi. Renteinstrumenter som inngår i en portefølje med formål å motta kontraktmessige kontantstrømmer i form av renter og avdrag, skal måles til amortisert kost. Totens sparebank vurderer utlån og garantier til å inngå i en slik portefølje og vurderer utlån til amortisert kost med bruk av effektiv rente metode. Den effektive renten fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid. Kontantstrømmene inkluderer etableringsgebyrer og direkte transaksjonskostnader. Banken har utarbeidet egne

retningslinjer for nedskrivning for tap på utlån i samsvar med IFRS9. Dette beskrives nærmere i note 2.

Overtatte eiendeler blir vurdert i henhold til vurderingsregler for den enkelte eiendel.

Finansielle eiendeler til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet

Målekategori bestemmes ved førstegangs regnskapsføring av eiendelen. Ved fastsettelse av målekategori skiller IFRS 9 mellom ordinære renteinstrumenter og egenkapitalinstrumenter. Med ordinære renteinstrumenter menes det renteinstrumenter der avkastning utgjør kompensasjon for tidsverdi av penger, kredittrisiko og andre relevante risikoer som følger av ordinære renteinstrumenter. Egenkapitalinstrumenter faller i målekategorien virkelig verdi over resultat. For egenkapitalinstrumenter som ikke er derivater og ikke holdes for omsetning, er det anledning til å velge å føre disse til virkelig verdi over utvidet resultat. For ordinære renteinstrumenter bestemmes målekategorien etter virksomhets-modellen til investeringen.

Selskapets likviditetsportefølje er klassifisert til virkelig verdi over resultatet iht. til den forretnings-modellen som styrer forvaltningen av likviditetsporteføljen. Forretningsmodellen gir et avkastningsmål for likviditetsporteføljen og kjøp og salg gjøres ut fra et mål om maksimal fortjeneste. Salg utføres for å dekke uventede likviditetsbehov.

Finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi med verdiendringer ført over totalresultatet

Andre finansielle eiendeler som konsernet eier, er klassifisert til virkelig verdi med verdiendringer ført over totalresultatet og vurdert til virkelig verdi. Gevinster eller tap føres direkte mot egenkapitalen. For Totens Sparebank gjelder dette aksjene i Eika Gruppen AS og Eika Boligkreditt AS. Disse aksjene er vurdert til å være aksjer av strategisk interesse for banken og vil ikke omsettes i vanlig handel. Bankene har vurdert det slik at verdiendringer i disse eierinteressene ikke ansees som en del av driften og derfor valgt å føre verdiendringer på eierpostene mot totalresultatet.

Finansielle derivater klassifiserte som sikringsinstrumenter

Banken bruker finansielle derivater for å kunne sikre eksponeringen mot rente- valuta- og aksjekursrisiko som oppstår gjennom bankens aktiviteter. Det er hovedsakelig renteswapper som benyttes. Eksponeringen mot finansiell risiko er beskrevet i styrets årsberetning. I henhold til bankens finansstrategi, kjøpes eller utstedes ikke finansielle derivater for handelsformål.

Finansielle derivater innregnes første gang til kostpris. I etterfølgende perioder vurderes finansielle derivater til virkelig verdi over resultatet.

Finansielle derivater og sikringsbokføring

Banken har valgt å videreføre sikringsbokføring etter IAS 39. Bankens sikringsinstrumenter er i hovedsak rentebytteavtaler, hvor fast rente byttes i flytende. Banken har i disse tilfellene byttet fastrente/opsjonene mot flytende rente slik at banken ikke har noen rente/eller markedsrisiko knyttet til disse posisjonene. (se note 22). Sikringene er gjort for å sørge for at banken ikke har en renterisiko som overstiger de mål som er satt i

banken sin risikostyringsstrategi. Note 22 spesifiserer sikringsbokføringen og hvilke balanseposter den påvirker. Endringer i virkelig verdi på sikret objekt og sikringsinstrumentet innregnes i Netto gevinster og tap i resultatregnskapet. Eventuell sikringsineffektivitet innregnes således i resultatregnskapet.

Hvis kravet for å benytte sikringsbokføring ikke oppfylles vil sikringsbokføringen opphøre. Derivatet vil da fortsatt bli innregnet til virkelig verdi, mens sikret objekt vil bli innregnet til amortisert kost. Endringer i verdien på derivatet vil bli ført løpende mot resultatet som tap/gevinst på verdipapirer som er omløpsmidler.

Virkelig verdi

For finansielle instrumenter som handles i et aktivt marked fastsettes virkelig verdi på bakgrunn av observerte markedsverdier. For øvrige finansielle instrumenter blir det brukt interne eller eksterne estimater basert på blant annet sist kjente omsetningskurs og nåverdberegninger. For finansielle instrumenter med dårlig likviditet knytter det seg usikkerhet til beregningene. Der det ikke finnes observerbare markedspriser for finansielle eiendeler skal virkelig verdi av de finansielle eiendeler estimeres. Eventuell usikkerhet knyttet til innfrielse blir tatt hensyn til (kredittrisiko). Se note 36 for mer opplysninger om mer informasjon om hvilke verdsettelsesmetoder som er brukt.

1.7 Varige driftsmidler

Varige driftsmidler innregnes i balansen til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte avskrivninger og eventuelt tap ved verdifall. Når deler av eiendom, anlegg og utstyr har forskjellig utnyttbar levetid, regnskapsføres de som separate eiendommer, anlegg og utstyr.

Pådratte utgifter til utskiftning av deler av driftsmidler innregnes i balanseført verdi for en enhet av eiendom, anlegg og utstyr når slike utgifter antas å gi foretaket fremtidige økonomiske fordeler relatert til utskiftningene og utgiftene for de utskiftede deler kan måles pålitelig. Alle andre utgifter innregnes i resultatregnskapet i den perioden de påløper. Avskrivninger beregnes lineært over estimert utnyttbar levetid for driftsmiddelet og belastes resultatregnskapet. Tomter avskrives ikke. Estimert økonomisk levetid fremgår i note 21. Restverdi revurderes årlig dersom den ikke er ubetydelig.

1.8 Kundefordringer og andre fordringer

Kundefordringer og andre fordringer regnskapsføres til anskaffelseskost fratrukket forventet kreditttap.

1.9 Rentebærende lån og kreditter

Rentebærende lån og kreditter innregnes første gang til virkelig verdi, fratrukket direkte henførbare transaksjonsutgifter. I etterfølgende perioder måles rentebærende forpliktelser til amortisert kost, ved å bruke effektiv rente metoden.

1.10 Utbytte

Utbytte innregnes som forpliktelse i den perioden de blir vedtatt.

1.11 Leverandørgjeld og andre kortsiktige forpliktelser

Leverandørgjeld og andre betalingsforpliktelser innregnes til kost.

1.12 Avsetning

En avsetning innregnes i balansen når konsernet har en eksisterende rettslig forpliktelse eller underforstått plikt, som følge av en tidligere hendelse og det er sannsynlig at det vil kreves en strøm av økonomiske fordeler fra foretaket for å innfri forpliktelsen. Dersom effekten er betydelig, beregnes avsetningen ved å neddiskontere forventede fremtidige kontantstrømmer med en diskonteringsrente før skatt som reflekterer markedets prissetting av tidsverdien av penger og, hvis relevant, risikoer spesifikt knyttet til forpliktelsen.

1.13 Pensjonsforpliktelser

Netto forpliktelse knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger beregnes separat for hver ordning ved å estimere størrelsen på fremtidige ytelser som den ansatte har opptjent gjennom sin arbeidsinnsats i inneværende og tidligere perioder. Disse fremtidige ytelsene diskonteres for å beregne nåverdien, og virkelig verdi av pensjonsmidler trekkes fra for å finne netto forpliktelse. Diskonteringsrenten utgjør balansedagens rente på godt sikrede obligasjonslån med tilnærmet samme løpetid som konsernets forpliktelser. Beregningene er gjort av en kvalifisert aktuar, og er basert på lineær opptjeningsmodell. Når ytelsene i en ordning forbedres, innregnes den andelen av økningen i ytelsene, som ansatte har opparbeidet rettighet til, som kostnad i resultatregnskapet lineært over gjennomsnittlig tidsperiode frem til de ansatte har oppnådd en ubetinget rett til de økte ytelsene. Kostnaden innregnes umiddelbart i resultatregnskapet dersom de ansatte allerede ved tildeling har fått en ubetinget rett til økte ytelser. Aktuarielle gevinster og tap ved beregning av foretakets forpliktelse for en pensjonsordning innregnes direkte i egenkapitalen. Når beregningene resulterer i en netto eiendel for foretaket, begrenses innregningen av denne eiendelen til nettoen av totale urealiserte actuarielle tap og kostnad ved tidligere perioders pensjonsopptjening og nåverdien av fremtidige tilbakebetalinger fra ordningen eller reduksjoner i innbetalinger til ordningen.

1.14 Egenkapitalbevis

Ved tilbakekjøp av egne egenkapitalbevis innregnes kjøpesummen inklusive direkte henførbare kostnader som endring i egenkapitalen. Egne egenkapitalbevis presenteres som en reduksjon i egenkapitalen.

1.15 Periodisering - inntektsføring/kostnadsføring

Renter inntektsinnregnes/kostnadsføres etter effektiv rentemetode. Provisjoner innregnes i resultatregnskapet etter hvert som disse opptjenes som inntekter eller påløper som kostnader. Utbytteinntekter innregnes i resultatet på det tidspunktet rett til å motta betaling er etablert. Leieinntekter innregnes i resultatregnskapet lineært over avtalt leieperiode. Totens sparebank har ikke vesentlige inntekter fra utførte tjenester og de tilfeller det faktureres inntektsføres dette ved fakturering. Leiebetalinger under operasjonelle leieavtaler innregnes i resultatregnskapet lineært over leieperioden. Renteelementet i betalinger under finansielle leieavtaler innregnes i resultatet basert på effektiv rentemetode.

Garantiprovisjoner inntektsføres løpende, tilsvarende som for renteinntekter. Alle gebyrer relatert til

betalingstransaksjoner inntektsføres når transaksjonen skjer. Honorarer og gebyrer fra salg eller formidling av aksjer, aksjefond, forsikring, eiendom eller andre investeringsobjekter som ikke genererer balanseposter i bankens regnskaper, inntektsføres når den inntektsgenererende aktiviteten er utført. Kundehandler med finansielle instrumenter vil generere inntekter i form av marginer og kurtasje, som inntektsføres når handelen er gjennomført.

Forskuddsbetalte inntekter og påløpte ikke betalte kostnader periodiseres og innregnes som gjeld i balansen (note 25). Opptjente ikke betalte inntekter inntektsføres og innregnes som et tilgodehavende i balansen.

1.16 Skatt

Inntektsskatt på periodens resultat består av periodeskatt og utsatt skatt. Inntektsskatt innregnes i resultatet med unntak av skatt på poster som er innregnet direkte mot egenkapitalen. Skatteeffekten av sistnevnte poster innregnes direkte mot egenkapitalen. Periodeskatt utgjør forventet betalbar skatt på årets skattpliktige resultat til gjeldende skattesatser på balansedagen, og eventuelle korrigeringer av utsatt skatt/skattefordel for tidligere år. Utsatt skatt avsettes basert på balanseorientert gjeldsmetode ved å ta hensyn til midlertidige forskjeller mellom balanseført verdi av eiendeler og forpliktelser i den finansielle rapporteringen og skattemessige verdier. Avsetningen for utsatt skatt er basert på forventninger om realisasjon av eller oppgjør for balanseførte verdier av eiendeler og forpliktelser, og er beregnet med skattesatser som er kjent for fremtidige år. Ved utsatt skatt innregnes eiendeler kun i den grad det er sannsynlig at eiendelen kan utnyttes gjennom fremtidige skattemessige resultater. Ved utsatt skatt reduseres eiendelen i den grad det ikke lenger er sannsynlig at skattefordelen vil bli realisert.

Formuesskatt regnes ikke som skatt etter IAS 12 og er ført som driftskostnad.

1.17 Segmentrapportering

Et segment utgjør en identifiserbar del som enten leverer produkter eller tjenester (virksomhetssegment), eller leverer produkter eller tjenester innenfor et særskilt økonomisk miljø (geografisk segment), og som har en risiko og avkastning som er forskjellig fra andre segmenter. I tillegg vises de ufordelte postene. Det rapporteres ikke geografisk segment.

1.18 Anvendelse av IFRS-Standarder

Nye og endrede regnskapsstandarder og fortolkninger utgitt av IASB vil kunne påvirke konsernets fremtidige rapportering. Alle mulige effekter av de nye standardene er ikke gjennomgått men i det følgende vil de endringer som kan tenkes å påvirke konsernets fremtidige rapportering i vesentlig grad omtales. IASB har publisert enkelte nye eller endrede standarder som er vurdert til ikke å ha innvirkning på banken og konsernet.

Selskapet har i 2019 innført IFRS 16 leieavtaler. Innføringen medførte ingen endring av egenkapitalen, men en økning av balanseførte verdier og forpliktelser. Effekten er nærmere beskrevet i note 21. Tall for 2018 er ikke omarbeidet.

1.19 Fondsobligasjoner

Totens Sparebank sine fondsobligasjoner er instrumenter hvor banken har en ensidig rett til å ikke betale renter til investorene. Som en konsekvens av disse betingelsen møter ikke instrumentet kravene for forpliktelse under IFRS og er følgelig inkludert som en del av egenkapitalen i bankens balanse.

2 Finansiell risiko

Banken har gruppert risiko knyttet til sine finansielle instrumenter i tre grupper. Dette er kredittisiko, likviditetsrisiko og markedsrisiko. Det vises også til beskrivelse av finansiell risiko i årsberetningen.

2.1 Kredittisiko

Kredittisiko er risiko knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan oppfylle sine kontraktmessige forpliktelser. For banken er dette i stor grad knyttet til risiko knyttet til tap på utlån. Vurdering av risiko og metoder som benyttes for å måle behov for avsetninger til tap på utlån og garantier er beskrevet nærmere i note 2, i et eget avsnitt. Det vises også til note 16 hvor metode for risikoklassifisering og nedskrivningsbeløp vises. Her vises også utvikling i tap, og hvilke nedskrivninger som er gjennomført.

Banken har ikke endret sin generelle praksis for kredittvurdering, men har tatt i bruk en sannsynlighetsbasserte risikoklassifiseringsmodell, som er nærmere beskrevet i note 16. Endrede generelle økonomiske utsikter i forhold til forrige år kan allikevel medføre noe endring ved vurderingen nye utlån. En stor andel av bankens utlån er gitt med sikkerhet i boliger i bankens primærrområde. Historisk sett har banken lite tap på disse utlånene, og det er fortsatt bankens vurdering at det er lite sannsynlige med vesentlige tap knyttet til disse utlånene. Det er også bankens vurdering at bankens primærrområde er mindre preget av opp og nedgangstider enn generelt i Norge, og kredittrisikoen derfor er mer stabil her enn i pressområdene.

Banken har en betydelig obligasjonsportefølje (se note 18). Banken har en policy om å investere i obligasjoner med god kredittverdighet, og i hovedsak i papirer med flytende rente. Banken har også en øvre ramme for hvor mye av forvaltningskapitalen som kan plasseres i obligasjoner (per 31.12.19 maksimalt 2 100 mill. kroner).

En generell økning i kredittisiko knyttet til obligasjoner, vil påvirke verddivurderingen av denne porteføljen. Generelt vil en økning i kredittisikoen redusere verdien av obligasjonsporteføljen. I tillegg vil kredittverdigheten til den enkelte obligasjonsutsteder påvirke verdien av obligasjonen. En generell økning i kredittisikopremien på 1,5 % på en portefølje på ca 1 950 millioner med i snitt 3 års løpetid vil ha en negativ effekt på verdien av porteføljen med ca 85 mill. kroner.

2.2 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risiko knyttet til om banken kan betale sine forpliktelser når de forfaller. Det vises til note 31 som viser en oppstilling for når balansepostene forfaller og omtaler bankens strategi knyttet til likviditetsrisiko. Banken har som strategi på å hente mye av sin funding gjennom langsiktige lån. Banken har også løpende arbeidet for å ha god likviditet, og har en målsetting om å ha likvider for å dekke forfall på innlån 1 år frem i tid. Likviditetsrisikoen følges løpende opp gjennom måling og rapportering av likviditetsindikator I og II, og LCR. Banken har fastsatt interne mål her som er noe strengere enn de offisielle krav og har som mål å ha en lav likviditetsrisiko.

2.3 Markedsrisiko

Markedsrisiko er risiko knyttet til endringer i markedspriser. For banken gjelder dette i hovedsak endringer i rentenivå, og dels endringer i aksje/obligasjonsverdier. Note 32 viser en oversikt over balansepostene og når en renteendring vil kunne gjennomføres. Banken har som målsetting å være minimalt utsatt for risiko knyttet til endringer i rentenivå. Banken benytter seg derfor av rentebytteavtaler for å sikre seg mot renterisiko knyttet til fastrenteavtaler på utlån eller innlån, en oversikt over de samlede rentebytteavtaler og deres verdi vises i note 22.

Når det gjelder bankens obligasjoner er dette for alle vesentlige poster obligasjoner med flytende rente (note 18), som i liten grad er utsatt for markedsrisiko.

Banken har markedsrisiko knyttet til aksjekurser, denne er begrenset gjennom at styret har definert en fastsatt en ramme for investering i aksjer, grunnfond og aksjefond, som er klassifisert som omløpsmidler, til maksimalt 45 mill. kroner. For en oversikt over bankens investeringer i aksjer/fond se note 19, og note 6. I perioder med store svingninger er det større risiko knyttet til investeringer i verdipapirer med variabel avkastning, enn alternative plasseringer. Verdien av aksjer og andel klassifisert til virkelig verdi over resultatet var 37,2 mill. kroner 31.12.2019, dette inkluderer ca. 20,1 mill. kroner plassert i Eika VBB AS. En oversikt over bankens aksjer er spesifisert i note 19.

Note 2 Kritiske estimater og vurderinger.

Tap på utlån og garantier (note 16)

Totens Sparebank bruker et system for risikoklassifisering, hvor kundene gis en score etter hvor sikkert engasjementet er og sannsynligheten for mislighold. Banken vurderer om det skal nedskrives for videreføring på individuelle lån dersom det foreligger informasjon på redusert kredittkvalitet i form av redusert betalingsevne eller sikkerhetsverdi etter at lånet har blitt bevilget. Redusert kredittkvalitet er definert som en nedgradering i risikoklassifiseringssystemet. Slik informasjon kan være betalingshistorikk, og informasjon om debitors betalingsevne.

I månedsskiftet januar – februar 2020 blir det implementert nye risikoklassifiseringsmodeller (PD-modeller) i Eika Gruppen. Endringene er en videreutvikling av modellen og har som formål å sikre at det blir en mer stabil modell. Effekten på bankens nedskrivninger for forventet tap som følge av nye PD modeller, er ikke av betydelig karakter. Det er begrensede effekter på stegplassering og mindre endringer i nedskrivning både i steg 1 og steg 2.

Under IFRS 9 skal tapsavsetningene innregnes basert på forventet kreditttap. Den generelle modellen for nedskrivninger av finansielle eiendeler omfatter finansielle eiendeler som måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat. I tillegg er også lånetilsagn, finansielle garantikontrakter som ikke måles til virkelig verdi over resultatet og fordringer på leieavtaler omfattet. Forventet tap på kredittforringede lån beregnes som forskjellen mellom lånets bokførte verdi og nåverdien av diskonterte kontantstrøm basert på effektiv rente.

Banken innregner tapsavsetning for forventet kreditttap på alle lån fra tidspunktet for førstegangsinnregning. For lån hvor kredittisikoen ikke har økt vesentlig siden første gangs innregning måles tapet til et beløp som tilsvarer forventet kreditttap over 12 måneder. Lån hvor det ikke har vært vesentlig endring i kredittisiko og som ikke er misligholdte inngår er plassert i gruppen «stage 1».

For lån hvor kredittisikoen har økt vesentlig siden første gangs innregning måles tap til et beløp som tilsvarer forventet kreditttap i levetiden. Vesentlig økning i kredittisiko er definert som en nedgradering i risikoklassifiseringssystemet, betalingshistorikk og informasjon om debitors betalingsevne. Hva som anses som en vesentlig økning i kredittisiko varierer noe etter den opprinnelige klassifiseringen. Et engasjement som er klassifisert med svært lav risiko ved førstegangsregistrering vil ikke nødvendigvis få en vesentlig økning i kredittisikoen selv om det rates dårligere, mens engasjement med høy risiko vurderes strengere. Dersom kredittisikoen for en eiendel eller gruppe av eiendeler er ansett å ha økt vesentlig siden første gangs innregning, eller engasjementet er misligholdt over 30 dager blir engasjementet plassert i gruppen «stage 2».

I modellen som brukes i Totens Sparebank er følgende parametere satt for når et engasjement går fra stage 1 til stage 2 som følge av økning i kredittisiko.

PD-12>0,2% og (PD-12>PD-ini+0,5% eller PD-12>2*PDini)

PD-12 angir her sannsynligheten for at engasjementet går i mislighold per dato, mens PDini angir den beregnede sannsynligheten for at engasjementet skulle gå i mislighold når kreditten ble gitt. For engasjement i «stage 2» avsettes det en tapsavsetning tilsvarende hele den forventede levetiden til eiendelen.

Engasjement som er individuelt vurdert, og hvor det er avsatt for tap, er plassert i gruppen «stage 3». Misligholdte engasjement (over 90 dager) er kategorisert i stage 3. Selskapet har utarbeidet kriterier for å identifisere engasjement som er aktuelle for individuell vurdering av tap. Kriteriene som legges til grunn ved vurderingen er: betalingslettelse, mislighold over 30 dager, engasjement i risikoklasse 10,11 og 12, engasjement over 5 MNOK og engasjement over 100TNOK hvor risikoklassen øker med 3 klasser eller mer. Disse engasjementene gjennomgås av kunderådgiver som beslutter om engasjementet skal individuelt vurderes. Hvis engasjementer ikke individuelt vurderes avsettes det for forventet kredittap i henhold til IFRS 9 modellen. Dette kan i noen tilfeller gi høyere avsetninger enn en individuell vurdering ville gitt, og i noen tilfeller lavere. Dersom det oppstår et kredittap skal renteinntekter innregnes basert på bokført beløp etter justering for tapsavsetning.

Note 12 viser engasjement i de ulike stage, bevegelser mellom gruppene og hvor mye som er nedskrevet på engasjement i de ulike gruppene. Engasjement som er plassert i stage 2 tilbakeføres til stage 1 når de i risikoklassifiseringssystemet får en klassifisering som er lik eller bedre en klassifiseringen de fikk når engasjementet ble gitt. Engasjement i stage 3 forblir i dette staget til de ikke lenger kvalifiserer til stage 3. Da plasseres de i stage 1 eller 2 etter de kriterier som er beskrevet ovenfor.

Engasjement med svært god sikkerhet plasseres i stage 1 selv om de er individuelt vurdert. I Totens Sparebank gjelder dette kun engasjement mot Norges Bank og andre kredittinstitusjoner.

Tap anses som konstatert ved stadfestet akkord eller konkurs, ved at utleggsforretninger ikke har ført fram, ved rettskraftig dom, eller forøvrig ved at banken har gitt avkall på hele eller deler av engasjementet, eller at engasjementet vurderes som endelig tapt av banken.

Nedskrivningsmodell i Totens Sparebank

Eika Gruppen har i samarbeid med Skandinaviske Data Central (SDC) utviklet modeller for beregning av sannsynlighet for mislighold (PD) og tap gitt mislighold (LGD). SDC er bankens leverandør av kjernesystem og regnskaps og rapporteringsløsninger. SDC har videre utviklet løsninger for eksponering ved mislighold (EAD), beregning av tap og modell for vurdering om et engasjement har hatt vesentlig økning i taprisiko siden første gangs innregning, som Totens Sparebank har valgt å benytte. Forventet kredittap (ECL) beregnes som EAD x PD x LGD, neddiskontert med opprinnelig effektiv rente.

Forventet kredittap basert på forventninger til fremtiden

Modellen vil justere tapsavsetningen med forventet utvikling i ulike makrovariabler som anses å ha påvirkning på forventet tap. Dette kan være rentenivå, bransjeforventninger og syn på økonomisk utvikling i et område. Forventninger til fremtiden er utledet av en makromodell der det hensyntas tre scenarier – base case, best case og worst case – for forventet makroøkonomisk utvikling ett til tre år fram i tid. Variablene er fordelt på fylker for personmarkedet og på bransjer for bedriftsmarkedet. Pr. 31.12.2019 er det benyttet følgende vekter: Base case 2/3, best case 1/6 og worst case 1/6. Makromodellen baserer seg på konkurserate for ulike bransjer fylkesfordelt og benytter tall fra 2002 til 2016 som grunnlag. I scenariene benyttes følgende variabler som variabler i modellen: Arbeidsledighet, husholdningenes gjeld, bankrente og oljepris.

Det er bankens vurdering at bankens primærrområde er mindre preget av opp og nedgangstider en generelt i Norge, og tapene knyttet til utlån til kunder derfor vil variere mindre enn i pressområdene. Utlån til kunder utgjør en svært vesentlig del av bankens samlede eiendeler og en økning i tap knyttet til denne posten vil derfor ha betydelige effekter på bankens resultater. Toten Sparebank har gjennomført noen sensitivtetsanalyser for å se effekter av mulige scenarier på bankens avsetninger for forventet tap. Effekten av to scenarier er vist i tabellen nedenfor. Basis er avsetninger etter de forutsetninger som er brukt i årsregnskapet for 2019.

Resultatførte tap på utlån, kreditter og garantier	Basis	Scenario 1	Scenario 2
Steg 1	6.069	6.210	7.936
Steg 2	30.819	32.445	39.882

Scenario 1: PD 12 mnd. økt med 10 %

Endringen, som følge av en 10 % stigning i sannsynligheten for default scenarioet, viser effekten ved en isolert stigning i 12 mnd. PD. Effekten er en mulig endring i stegfordeling og justering av ratingbånd til beregning på PD liv-kurven for kunder i steg 2. Scenarioet gjenberegner ikke PD liv som avledet faktor for ikke å ødelegge effekten ved isolert endringer av PD 12 mnd.

Scenario 2: LGD justert til å simulere 30 % fall i boligpriser LGD, tap gitt mislighold, er endret slik at det simulerer en nedgang i boligpriser på 30 %, noe som vil gi betydelig tap ved realisasjon.

Virkelig verdi egenkapitalinteresser (note 19 og 36)

Eiendeler som vurderes til virkelig verdi over resultatregnskapet vil normalt omsettes i aktive markeder og verdien vil således kunne fastsettes med rimelig grad av sikkerhet. Tilsvarende vil markedsverdier kunne være estimater basert på diskonterte forventede kontantstrømmer, multiplikatoranalyser eller andre beregningsmetoder. Slike vil kunne være beheftet med betydelig usikkerhet. Med unntak for noen få aksjer er det norske aksjemarkedet lite likvid. Aksjekurser vil i de fleste tilfeller være sist omsatte kurs.

Verdien av bankens verdipapirer med variabel avkastning er vurdert til 438 mill. kroner ved årsskiftet. Herav utgjør aksjer i Eika Gruppen AS 204 mill. kroner og Eika Boligkreditt AS 197 mill. kroner. Ved en endring i verdisetningen av disse selskapene vil derfor banken være utsatt for risiko av betydning. Verdsettelsen av Eika Gruppen AS tar utgangspunkt i en verddivurdering av de enkelte selskapene som inngår i gruppen, og en samlet verdi for konsernet totalt, basert på relevante verdsettelsesmetoder. Denne verddivurderingen blir vurdert opp imot sist kjente emisjons- og/eller omsetningskurs, hensyntatt bankens egne vurderinger av hendelser frem til balansedagen. Aksjene i Eika Boligkreditt AS er vurdert med basis i siste emisjonskurs og egenkapital per aksje i selskapet.

Virkelig verdi av derivater (note 22)

Virkelig verdi av derivater fremkommer vanligvis ved bruk av verddivurderingsmodeller der prisen på underliggende, eksempelvis renter og valuta innhentes i markedet. For opsjoner vil volatiliteter være observerte implisitte volatiliteter eller beregnede volatiliteter basert på historiske kursbevegelser for underliggende. I de tilfeller bankens risikoposisjon er tilnærmet nøytral, vil midtkurser bli anvendt. Med nøytral risikoposisjon menes eksempelvis at renterisiko innenfor et løpetidsbånd er tilnærmet null. I motsatt fall brukes den relevante kjøps eller salgskurs for å vurdere nettoposisjonen.

Bankens derivater er i stor grad sikringsinstrumenter og en endring i verdien på disse vil derfor i stor grad samsvare med

verdiendringer på sikringsobjektet og ha begrenset effekt på bankens finansielle stilling.

Pensjoner (note 10)

Netto pensjonsforpliktelser og årets pensjonskostnad er basert på en rekke estimater herunder; avkastning på pensjonsmidlene, fremtidig rente og inflasjonsnivå, lønnsutvikling, turnover, utvikling i grunnbeløpet og den generelle utviklingen i antall uføretrygdete og levealder er av stor betydning. Usikkerheten er i stor grad knyttet til bruttoforpliktelsen og ikke til den nettoforpliktelsen som fremkommer i balansen. Estimatendringer som følge av endringer i nevnte parametere vil innregnes direkte mot egenkapitalen og ikke belaste resultatregnskapet umiddelbart slik som andre estimatendringer.

Tidligere avsetninger for fremtidige forpliktelser knyttet til AFP ble tilbakeført i løpet av 2010. Dette gjelder ikke for avsetninger som dekker de som har begynt å ta ut AFP ved inngangen av 2010. Per 31.12.2019 er det derfor kun regnskapsmessig avsatt for å dekke bedriftens fremtidig AFP-forpliktelser for aktive AFP pensjonister.

Note 3 Endringer i konsernstruktur

Totens Sparebank sine datterselskaper er nærmere beskrevet i note 20.

Note 4 Segmentinformasjon

Banken har to strategiske forretningsområder som rapporteres til ledelsen. Dette er privatmarkedet og bedriftsmarkedet. I noten nedenfor vises tilsvarende segmentinformasjon som rapporteres til ledelsen i banken. Personkunder som følges opp via næringsavdelingen inngår i bedriftsmarkedet. Det er vår vurdering at det ikke foreligger vesentlig forskjeller i risiko og avkastning på produkter og tjenester som inngår i bankens hovedmarkeder.

Morbank 2019

	Privat- marked	Bedrifts- marked	Ufordelt	Sum
Resultatregnskap				
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	138.037	128.195	21.714	287.946
Netto andre driftsinntekter	65.088	12.277	46.792	124.157
Driftskostnader	41.230	11.697	120.630	173.557
Fordelte driftskostnader	57.631	25.300	-82.931	-
Driftsresultat før tap	104.264	103.475	30.807	238.546
Tap på utlån	935	6.213	125	7.273
Driftsresultat før skatt	103.329	97.262	30.682	231.273
Skatt	25.832	24.316	-1.233	48.915
Resultat etter skatt	77.497	72.947	31.915	182.358
Balanse				
Netto utlån til kunder	6.315.040	5.014.388	296.110	11.625.538
Andre eiendeler	-	-	2.988.965	2.988.965
Sum eiendeler per segment	6.315.040	5.014.388	3.285.075	14.614.503
Innskudd fra og gjeld til kunder	6.030.407	2.833.870	228.145	9.092.422
Annen gjeld	-	-	3.666.495	3.666.495
Sum gjeld	6.030.407	2.833.870	3.894.640	12.758.917
Egenkapital	-	-	1.855.586	1.855.586
Sum gjeld og egenkapital per segment	6.030.407	2.833.870	5.750.226	14.614.503

Morbank 2018

	Privat- marked	Bedrifts- marked	Ufordelt	Sum
Resultatregnskap				
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	144.867	124.516	-5.803	263.580
Netto andre driftsinntekter	61.380	9.160	93.777	164.317
Driftskostnader	37.399	11.993	116.325	165.717
Fordelte driftskostnader	70.959	30.221	-101.180	0
Driftsresultat før tap	97.889	91.462	72.829	262.180
Tap på utlån	2.699	-2.618	-	81
Driftsresultat før skatt	95.190	94.080	72.829	262.099
Skatt	23.798	23.520	1.241	48.559
Resultat etter skatt	71.393	70.560	71.588	213.540
Balanse				
Netto utlån til kunder	6.254.502	4.517.467	243.727	11.015.696
Andre eiendeler	-	-	2.783.950	2.783.950
Sum eiendeler per segment	6.254.502	4.517.467	3.027.677	13.799.646
Innskudd fra og gjeld til kunder	5.802.790	2.869.369	150	8.672.309
Annen gjeld	-	-	3.398.659	3.398.659
Sum gjeld	5.802.790	2.869.369	3.398.809	12.070.968
Egenkapital	-	-	1.728.678	1.728.678
Sum gjeld og egenkapital per segment	5.802.790	2.869.369	5.127.487	13.799.645

Konsern 2019

	Privat- marked	Bedrifts- marked	Ufordelt	Sum
Resultatregnskap				
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	170.034	128.195	21.714	319.943
Netto andre driftsinntekter	45.931	12.277	46.970	105.178
Driftskostnader	39.168	11.697	120.630	171.495
Fordelte driftskostnader	57.631	25.300	-82.931	-
Driftsresultat før tap	119.166	103.475	30.985	253.626
Tap på utlån	1.060	6.213	125	7.398
Driftsresultat før skatt	118.106	97.262	30.860	246.228
Skatt	29.527	24.316	-912	52.930
Resultat etter skatt	88.580	72.947	31.772	193.298
Balanse				
Netto utlån til kunder	9.031.116	5.014.388	422.698	14.468.202
Andre eiendeler	-	-	2.597.232	2.597.232
Sum eiendeler per segment	9.031.116	5.014.388	3.019.930	17.065.434
Innskudd fra og gjeld til kunder	6.051.794	2.833.870	199.636	9.085.300
Annen gjeld	-	-	6.079.707	6.079.707
Sum gjeld	6.051.794	2.833.870	6.279.343	15.165.007
Egenkapital	-	-	1.900.426	1.900.426
Sum gjeld og egenkapital per segment	6.051.794	2.833.870	8.179.769	17.065.434

Konsern 2018

	Privat- marked	Bedrifts- marked	Ufordelt	Sum
Resultatregnskap				
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	169.647	124.516	-5.803	288.360
Netto andre driftsinntekter	60.450	9.160	39.176	108.786
Driftskostnader	41.189	11.993	110.105	163.287
Fordelte driftskostnader	70.959	30.221	-101.180	0
Driftsresultat før tap	117.949	91.462	24.448	233.859
Tap på utlån	2.930	-2.618	-	312
Driftsresultat før skatt	115.019	94.080	24.448	233.547
Skatt	28.755	23.520	-474	51.801
Resultat etter skatt	86.264	70.560	24.922	181.746
Balanse				
Netto utlån til kunder	8.569.176	4.517.467	243.727	13.330.370
Andre eiendeler	-	-	2.377.688	2.377.688
Sum eiendeler per segment	8.569.176	4.517.467	2.621.415	15.708.056
Innskudd fra og gjeld til kunder	5.794.517	2.869.369	150	8.664.036
Annen gjeld	-	-	5.281.447	5.281.447
Sum gjeld	5.794.517	2.869.369	5.281.597	13.945.483
Egenkapital	-	-	1.762.575	1.762.575
Sum gjeld og egenkapital per segment	5.794.517	2.869.369	7.044.172	15.708.056

Note 5 Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter

	Morbank		Konsern	
	2019	2018	2019	2018
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	8.909	7.873	1.956	346
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder	443.129	384.392	519.443	437.266
Renter og lignende inntekter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer	29.198	22.374	31.089	22.922
Andre renteinntekter og lignende inntekter	737	954	739	954
Sum renteinntekter	481.974	415.593	553.227	461.488
Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner	3.224	225	3.224	225
Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder	100.756	79.042	97.574	78.652
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer	73.577	61.801	116.310	83.306
Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	6.551	4.623	6.551	4.623
Andre rentekostnader og lignende kostnader	9.920	6.322	9.625	6.322
Sum rentekostnader	194.028	152.013	233.284	173.128
Netto rente- og kredittprovisjoner	287.946	263.580	319.943	288.360

Herav inntektsførte renter og provisjoner på engasjement hvor det er foretatt nedskrivninger 2.639 2.601 2.639 2.601

Note 6 Netto verdiendringer og gevinst/tap på valuta og verdipapirer til virkelig verdi over resultatet og driftsresultat fra ordinær drift.

	Morbank		Konsern	
	2019	2018	2019	2018
Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer	-2.464	-1.193	-5.450	-2.276
Aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning	4.039	15.243	4.039	15.243
Valuta og finansielle derivater	2.197	3.190	2.197	3.190
Sum	3.772	17.240	786	16.157

Bankens verdiendringer knytter seg til verdipapirer i kategorien virkelig verdi over resultatet.

Finansielle verdipapirer som måles til virkelig verdi over resultatet har stor betydning for Totens Sparebank sitt resultat og stilling. Bankens resultater påvirkes i avsvingninger i verdiene på aksje- og obligasjonsporteføljen.

	Morbank			
	2019	2018		
Driftsresultat	231.272	262.099		
Netto verdiendringer og gevinst/tap på verdipapirer til virkelig verdi over resultatet	3.772	17.240		
Netto tap/gevinst på langsiktige investeringer i verdipapirer				
Utbytte	31.705	62.445		
Driftsresultat fra ordinær bankdrift	195.795	182.414		

Note 7 Andre driftsinntekter

	Morbank		Konsern	
	2019	2018	2019	2018
Andre inntekter	339	328	111	112
Driftsinntekter faste eiendommer			525	360
Sum andre driftsinntekter	339	328	636	472

Note 8 Spesifikasjon av provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester

	2019	2018	2019	2018
	Betalingsformidling	31.267	26.408	31.267
Provisjon spare- og plasseringsprodukter	6.918	7.958	6.918	7.958
Provisjon fra boligkreditt	33.880	32.606	19.090	19.514
Provisjon forsikringstjenester	17.884	17.616	17.884	17.616
Garantiprovisjon	5.190	4.624	5.190	4.624
Annen virksomhet	5.135	4.906	5.135	4.906
Sum inntekter	100.274	94.118	85.484	81.026

Fordelt etter markedsområde (konsern 2019)

	Person-marked	Bedrifts-marked	Ikke fordelt	Sum
Betalingsformidling	27.305	3.962		31.267
Provisjon spare- og plasseringsprodukter	6.880	19	19	6.918
Provisjon fra boligkreditt	19.090			19.090
Provisjon forsikringstjenester	14.866	3.018		17.884
Garantiprovisjon	90	5.100		5.190
Annen virksomhet	2.100	1.324	1.711	5.135
Sum inntekter	70.331	13.423	1.730	85.484

Note 9 Lønn og personalkostnader

	Morbank		Konsern	
	2019	2018	2019	2018
Lønn	67.516	62.630	67.893	63.013
Pensjoner (note 10)	7.269	8.568	7.269	8.568
Sosiale kostnader	15.255	15.378	15.255	15.378
Sum	90.040	86.575	90.417	86.959

Antall ansatte pr 31.12	98	98	98	98
Gjennomsnittlig årsverk	94	93	94	93

Oversikt over lån, lønn og andre godtgjørelser til bankens ledelse og styret 2019

	Morbank				Konsern			
	Lønn	Annen godtgjørelse	Arlig premie i opptjente pensjonsrettigheter	Lån og sikkerhetsstilleser	Lønn	Annen godtgjørelse	Arlig premie i opptjente pensjonsrettigheter	Lån og sikkerhetsstilleser
Samlet ledende ansatte:	8.420	448	1.257	13.015	8.420	448	1.257	13.015
Adm. banksjef, Rolf Endre Delingsrud	2.275	254	308	2.300	2.275	254	308	2.300
Viseadministrerende banksjef, Stig Håvard Blikseth	1.480	27	229		1.480	27	229	
Banksjef Finans, Johan Øverseth Røstøen	1.278	43	187	4.000	1.278	43	187	4.000
Banksjef Forretningsstøtte, Geir Sindre Von Schantz Nyborg	1.191	40	158	2.765	1.191	40	158	2.765
Banksjef Bedriftsmarked, Jan Sverre Seierstad	1.091	51	205	2.591	1.091	51	205	2.591
Banksjef Personmarked, Åse Charlotte Øye	1.106	34	170	1.360	1.106	34	170	1.360
Styret samlet (inkl. varamedlemmer):		994		12.807		994		17.787
Leder Geir Stenseth		245		1.200		245		1.200
Nestleder Steinar Nordengen		150		1.391		150		6.371
Styremedlem Erland Opsahl		110		250		110		250
Styremedlem Heidi C. Ekrem		70				70		
Styremedlem Anne Jacobsen Onsrud		110				110		
Styremedlem Øystein Løvbakke (ansattes representant) 1)		80		2.861		80		2.861
Styremedlem Nina Dyste (ansattes representant) 1)		110		1.473		110		1.473
Varamedlem Tove Beate S. Karlsen		8				8		
Varamedlem Øyvind Hansebråten		8				8		
Varamedlem Hilde E. Inngjerdingen (ansattes representant) 1)		17		2.838		17		2.838
Varamedlem Erik E.Evensen (ansattes representant) 1)		5		1.942		5		1.942
Tidligere styremedlem Gunn Mari Sund Rusten		40				40		
Tidligere styremedlem Kjell Arne Nyhus (ansattes representant) 1)		40		853		40		853
Revisjonsutvalg:		70				70		
Leder av revisjonsutvalget Steinar Nordengen		30				30		
Medlem Anne Jacobsen Onsrud		20				20		
Medlem Geir Stenseth		20				20		
Godtgjørelsesutvalg:		34				34		
Leder av godtgjørelsesutvalget Geir Stenseth		10				10		
Medlem Heidi C. Ekrem		8				8		
Medlem Erland Opsahl		8				8		
Medlem Øystein Løvbakke (ansattes representant) 1)		8				8		
Tidligere medlem Kjell Arne Nyhus (ansattes representant) 1)		8				8		
Tidligere medlem Gunn Mari Sund Rusten		8				8		
Generalforsamlingen:		148		3.025		148		3.025
Generalforsamlingens leder Roar Løken Lunder		25		130		25		130
Ansatte som i hht. godtgjørelsesforskriften omfattes av særlige regler:								
Avdelingsleder sparing og plassering, Jon-Magnus Helganger	741	29	57	893	741	29	57	893
Banksjef Risk & Compliance, Håkon Kvam	1.145	40	173	3.767	1.145	40	173	3.767
Lån til andre ansatte				173.838				173.838
Samlet innberettet rentefordel for ansatte				953				953

1) For ansattvalgte styremedlemmer er kun godtgjørelse for det gjeldende verv oppgitt.

Oversikt over lån, lønn og andre godtgjørelser til bankens ledelse og styret 2018

	Morbank				Konsern			
	Lønn	Annen godtgjørelse	Årlig premie i opptjente pensjonsrettigheter	Lån og sikkerhetsstilleser	Lønn	Annen godtgjørelse	Årlig premie i opptjente pensjonsrettigheter	Lån og sikkerhetsstilleser
Samlet ledende ansatte:	8.088	415	1.218	15.522	8.088	415	1.218	15.522
Adm. banksjef, Rolf Endre Delingsrud	2.195	245	298	2.300	2.195	245	298	2.300
Viseadministrerende banksjef, Stig Håvard Blikseth	1.408	23	219	900	1.408	23	219	900
Banksjef Finans, Johan Øverseth Røstøen	1.198	45	179	4.000	1.198	45	179	4.000
Banksjef Forretningsstøtte, Geir Sindre Von Schantz Nyborg	1.152	46	154	2.765	1.152	46	154	2.765
Banksjef Bedriftsmarked, Jan Sverre Seierstad	1.064	32	203	2.657	1.064	32	203	2.657
Banksjef Personmarked, Åse Charlotte Øye	1.071	23	165	2.900	1.071	23	165	2.900
Styret samlet (inkl. varamedlemmer):		1.024		9.193		1.024		12.193
Leder Geir Stenseth		270		1.200		270		1.200
Nestleder Steinar Nordengen		150				150		3.000
Styremedlem Erland Opsahl		105		250		105		250
Styremedlem Kjell Arne Nyhus (ansattes representant) 1)		105		1.099		105		1.099
Styremedlem Gunn Mari Sund Rusten		105				105		
Styremedlem Anne Jacobsen Onsrud		105				105		
Styremedlem Øystein Løvbakke (ansattes representant) 1)		17		2.861		17		2.861
Styremedlem Nina Dyste (ansattes representant) 1)		105		1.473		105		1.473
Varamedlem Tove Beate S. Karlsen		30				30		
Varamedlem Hilde E. Inngjerdningen (ansattes representant) 1)		13		2.310		13		2.310
Varamedlem Øyvind Hansebråten		13				13		
Tidligere varamedlem Christian Børresen		3				3		
Tidligere varamedlem Anne Lydia Domaas (ansattes representant) 1)		3				3		
Revisjonsutvalg:		140				140		
Leder av revisjonsutvalget Steinar Nordengen		60				60		
Medlem Anne Jacobsen Onsrud		40				40		
Medlem Geir Stenseth		40				40		
Godtgjørelsesutvalg:		17				17		
Leder av godtgjørelsesutvalget Geir Stenseth		5				5		
Medlem Gunn Mari Sund Rusten		4				4		
Medlem Erland Opsahl		4				4		
Medlem Kjell Arne Nyhus (ansattes representant) 1)		4				4		
Generalforsamlingen:		205		9.611		205		9.611
Generalforsamlingens leder Roar Løken Lunder		35		130		35		130
Ansatte som i hht. godtgjørelsesforskriften omfattes av særlige regler:								
Avdelingsleder sparing og plassering, Jon-Magnus Helganger	711	30	53	955	711	30	53	955
Banksjef Risk & Compliance, Håkon Kvam	1.105	51	167	3.767	1.105	51	167	3.767
Lån til andre ansatte				169.065				169.065
Samlet innberettet rentefordel for ansatte				1.556				1.556

1) For ansattvalgte styremedlemmer er kun godtgjørelse for det gjeldende verv oppgitt.

Styreleder har et fleksilån og en kassekreditt med en ramme på til sammen 1,2 mill. kroner, og det er benyttet kroner 0,837 mill. kroner per 31.12.2019. Renten på kassekreditten er 8 % og den effektive renten på lånet 3,64 % i 2019. Lånene er gitt på vanlige markedsmessige vilkår.

Styret fastsetter lønn og annen godtgjørelse til administrerende banksjef. Administrerende banksjef fastsetter lån og annen godtgjørelse til andre ledende ansatte innenfor retningslinjer for avlønning av ledende ansatte. Fastlønn skal til enhver tid være den viktigste delen av lederlønn. Lederlønnen skal være konkurransedyktig, men ikke ledende i bankens område. Ledende ansatte tar del i de generelle ordninger som til enhver tid gjelder for bankens ansatte. Ledergruppen inkludert adm. banksjef har samme pensjonsordning som gjelder generelt i foretaket. Tillitsvalgte har ikke pensjonsordning. Adm. banksjef har ved oppsigelse fra selskapets side rett til etterlønn i 12 mnd. utover oppsigelsestiden på 6 mnd. Inntekt fra lønnet arbeid i etterlønsperioden skal komme til fradrag i etterlønnen. Ingen øvrige ansatte eller tillitsvalgte har avtale om etterlønn ved fratredelse eller egen særskilt avtale om vilkår for oppsigelse. Ledende ansatte er ikke gitt avtaler av banken som gir de rett til å kjøpe egenkapitalbevis til annet enn markedsverdi.

Rentesubsidiering av lån til ansatte er beregnet til 0,95 mill. kroner. Ved beregningen av rentesubsidier på lån til ansatte er det tatt utgangspunkt i differansen mellom lånerenten og den rentesats som gir grunnlag for fordelsbeskatning. Ordningen er felles for alle ansatte. Under gitte betingelser er det en generell bonusordning i banken hvor de ansatte får utbetale en bonus. For regnskapsåret 2019 utgjør dette kroner 40.000,- per ansatt som er det samme som for 2018. Beløpet blir forholdsmessig redusert for de som har en lavere stillingsandel, eller har vært ansatt deler av året.

	Morbank		Konsern	
	2019	2018	2019	2018
Godtgjørelse til valgt revisor				
Lovpålagt revisjon	687	527	859	638
Lovpålagt revisjon/gransking i OMF selskaper			283	75
Annen bistand	26	92	45	92
Sum godtgjørelse til revisor	713	619	1.187	805

Godtgjørelse til revisor inkluderer merverdiavgift.

Note 10 Pensjonsforpliktelser overfor ansatte og tillitsvalgte

Banken har en kollektiv ytelsesbasert pensjonsordning som gir de ansatte rett til 70 % av sluttlønn når de ansatte pensjoneres (67 år). I tillegg har de ansatte mulighet til å benytte avtalefestet pensjon og gå ut i pensjon fra 62 år. Banken benytter DNB Livsforsikring ASA til å administrere og drifte bankens pensjonsordning, unntatt for avtalefestet pensjon hvor banken selv løpende finansierer ordningen. Pensjonsmidlene i ordningen er forvaltet av DNB Livsforsikring ASA i henhold til de gjeldende regler for forvaltning av pensjonsmidler. Banken har ingen direkte innvirkning på forvaltningen av midlene.

Totens Sparebank er pliktig til å ha obligatorisk tjenstepensjon etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Den ovenfor beskrevne ordning tilfredsstiller de krav som stilles i lov om obligatorisk tjenstepensjon.

Netto pensjonsmidler

Konsernet har en kollektiv pensjonsordning overfor 135 ansatte (inkl. pensjonister). De ansatte har rett til bestemte fremtidige pensjonsytelser (ytelsesplaner). Ordningen administreres via en kollektiv pensjonsforsikring.

Pensjonsforpliktelser

Konsernet har en generell avtale om førtidspensjonering gjennom AFP-ordningen. Staten dekker en andel av pensjonen. Bankens andel av avtalen finansieres direkte over drift. Banken har pr. 31.12.2019 ingen førtidspensjonerte på AFP etter gammel ordning. Banken kostnadsfører innbetalingen til AFP ordningen løpende, det vil si at den regnskapsmessig føres som en innskuddsordning, selv om det er en ytelsesordning. AFP-ordningen er fremforhandlet av LN-NHO og gir arbeidstakere rett til å gå ut i pensjon fra 62 år. Premien som betales er et tilskudd til en fellesordning for alle som omfattes av ordningen. Banken kan i liten grad påvirke den årlige premien.

	Morbank		Konsern	
	2019	2018	2019	2018
Periodens pensjonskostnad				
Årets pensjonsopptjening	4.931	5.756	4.931	5.756
Arbeidsgiveravgift av årets opptjening	942	1.099	942	1.099
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	3.390	3.002	3.390	3.002
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-3.548	-2.955	-3.548	-2.955
Resultatført planendring		-56		-56
Resultatført premie AFP	1.044	705	1.044	705
Arbeidsgiveravgift av premie AFP	199	135	199	135
Administrasjonskostnader	1.018	882	1.018	882
Resultatført pensjonskostnad	7.976	8.568	7.976	8.568

	Morbank		Konsern	
	2019	2018	2019	2018
Balansført pensjonsforpliktelse				
Pensjonsforpliktelse (DBO) ved periodens slutt sikrede planer	-138.507	-123.969	-138.507	-123.969
Midler ved periodens slutt	134.497	123.986	134.497	123.986
Balansført pensjonsforpliktelse	-4.010	17	-4.010	17

Av balansført pensjonsforpliktelse er følgende knyttet til usikrede ordninger:

Av estimert total pensjonsforpliktelse er følgende fondert:

	-138.507	-123.969	-138.507	-123.969
--	----------	----------	----------	----------

	Morbank		Konsern	
	2019	2018	2019	2018
Endring i innregnet netto pensjonsforpliktelse i balansen				
Balansført forpliktelse 01.01	17	-5.227	17	-5.227
Pensjonskostnad	-6.677	-8.568	-6.677	-8.568
Innbetalt	13.370	15.053	13.370	15.053
Ført mot egenkapitalen	-10.721	-1.241	-10.721	-1.241
Balansført forpliktelse 31.12	-4.011	17	-4.011	17

	Morbank		Konsern	
	2019	2018	2019	2018
Økonomiske forutsetninger				
Ved beregning er følgende forutsetninger lagt til grunn:	Forpliktelser	Kostnader	Forpliktelser	Kostnader
Diskonteringsrente	2,2 %	2,8 %	2,2 %	2,8 %
Forventet avkastning pensjonsmidler	2,2 %	2,8 %	2,2 %	2,8 %
Årlig forventet lønnsvekst	3,1 %	3,2 %	3,1 %	3,2 %
Årlig forventet G-regulering	3,1 %	3,2 %	3,1 %	3,2 %
Årlig forventet regulering av pensjoner under utbetaling	0,7 %	0,8 %	0,7 %	0,8 %

Forventet avkastning på pensjonsmidler er satt lik diskonteringsrenten i hht. IAS 19. Premieinnbetalingen for 2020 er antatt å bli ca. 13,8 mill. kroner.

Utvikling i pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser	2019	2018	2017	2016	2015
Pensjonsforpliktelse (DBO) ved periodens slutt sikrede planer	138.507	123.969	123.960	114.472	119.764
Endring i %	11,7%	0,0%	8,3%	0,2%	13,1%
Midler ved periodens slutt	134.497	123.986	118.794	114.220	106.944
Endring i %	8,5%	4,4%	4,0%	6,8%	7,4%

Bevegelser i pensjonsforpliktelsen	Morbank		Konsern	
	2019	2018	2019	2018
Pensjonsforpliktelsen per 01.01	123.969	124.020	123.969	124.020
Årets pensjonsopptjening	4.931	5.756	4.931	5.756
Arbeidsgiveravgift av årets opptjening	941	1.099	941	1.099
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	3.390	3.002	3.390	3.002
Aktuarielt tap (gevinst)	10.664	-4.466	10.664	-4.466
Pensjonsutbetalinger	-3.244	-3.163	-3.244	-3.163
Arb.g.avg. av innbetalte pensjonsmidler	-2.144	-2.279	-2.144	-2.279
Pensjonsforpliktelsen per 31.12	138.507	123.969	138.507	123.969

Bevegelser i pensjonsmidler	Morbank		Konsern	
	2019	2018	2019	2018
Pensjonsmidler per 01.01.	123.986	118.794	123.986	118.793
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	3.548	2.955	3.548	2.955
Aktuarielt (tap) gevinst	-57	-5.647	-57	-5.647
Innbetalinger	13.370	14.209	13.370	14.209
Pensjonsutbetalinger	-3.244	-3.163	-3.244	-3.163
Arb.g.avg. av innbetalte pensjonsmidler	-2.144	-2.279	-2.144	-2.279
Betalte kostnader	-962	-882	-962	-882
Pensjonsmidler per 31.12.	134.496	123.986	134.497	123.986

Sensitivitetsanalyse pensjonsberegning

Følgende estimater er basert på fakta og omstendigheter pr. 31. desember 2019, forutsatt at alle andre parameter er konstante. Faktiske resultater kan i vesentlig grad avvike fra disse estimatene.

	Morbank				Konsern			
	Diskonteringsrente		Årlig lønnsvekst		Diskonteringsrente		Årlig lønnsvekst	
	+1%	-1%	+1%	-1%	+1%	-1%	+1%	-1%
Prosentvis endring i pensjonsforpliktelse /-kostnad:								
Pensjonsforpliktelse (PBO)	-16,4%	21,4%	10,7%	-7,7%	-16,4%	21,4%	10,7%	-7,7%
Periodens netto pensjonskostnader	-21,4%	29,3%	20,7%	-14,4%	-21,4%	29,3%	20,7%	-14,4%

Note 11 Andre driftskostnader

	Morbank		Konsern	
	2019	2018	2019	2018
Fremmede personytelser	775	837	775	837
Husleie og kostnader leide lokaler	3.404	14.158	3.769	7.938
IKT-kostnader	34.372	33.590	34.372	33.590
Markedsaktiviteter	6.828	6.060	6.828	6.060
Avgift sentrale organisasjoner	1.603	1.501	1.603	1.501
Driftskostnader faste eiendommer			149	615
Andre kostnader	22.023	21.086	23.368	21.916
Sum andre driftskostnader	69.005	77.232	70.864	72.457

IFRS 16 medfører at husleie føres etter andre prinsipper i 2019 enn i 2018. Tallen for 2018 er ikke omarbeidet. I 2019 medførte endringen en reduksjon av husleiekostnaden med 11,5 mill. kroner i morbanken og 4,8 mill. kroner i konsernet.

Note 12 Netto tap på utlån og garantier

Utlån	Morbank			
	Utlån		Garantier	
	2019	2018	2019	2018
Periodens endring i forventet kredittap på engasjementer i stage 3	837	-15.648		
+Periodens endring i forventet kredittap på stage 1 og 2	7.054	-1.515	-244	-78
+Konstaterte tap hvor det tidligere er gjort avsetninger i stage 3	3.634	19.893		
+Konstaterte tap hvor det tidligere ikke er gjort avsetninger i stage 3	1.098	3.616		
- Inngang på tidligere konstaterte tap	-5.105	-6.186		
Periodens tapskostnader	7.517	159	-244	-78

Utlån	Konsern			
	Utlån		Garantier	
	2019	2018	2019	2018
Periodens endring i forventet kredittap på engasjementer i stage 3	837	-15.648		
+Periodens endring i forventet kredittap på stage 1 og 2	7.178	-1.285	-244	-78
+Konstaterte tap hvor det tidligere er gjort avsetninger i stage 3	3.634	19.893		
+Konstaterte tap hvor det tidligere ikke er gjort avsetninger i stage 3	1.098	3.616		
- Inngang på tidligere konstaterte tap	-5.105	-6.186		
Periodens tapskostnader	7.642	391	-244	-78

Tap anses som konstatert ved stadfestet akkord eller konkurs, ved at utleggsforretninger ikke har ført fram, ved rettskraftig dom, eller forøvrig ved at banken har gitt avkall på hele eller deler av engasjementet, eller at engasjementet vurderes som endelig tapt av banken.

	2019	2018
Konstaterte tap utlån	4.731	23.509
Konstaterte tap garantier		
Sum	4.731	23.509

Konstanterte tap er de samme i konsern som i morbank

Forventet tap på engasjementer i stage 3

Forventet tap på utlån i stage 3 er avsetning til dekning av inntredte tap på engasjement som er identifisert som tapsutsatte på balansedagen.

	Utlån		Garantier	
	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Forventet tap på engasjementer i stage 3 01.01	42.185	57.833		
- Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt avsatt for forventet tap i stage 3	3.634	19.893		
+Økte avsetninger i perioden	2.545	5.811		
+Nye avsetninger i perioden	4.658	4.484		
- Tilbakeføring av avsetninger i perioden	2.732	6.051		
Forventet tap på engasjementer i stage 3 31.12	43.022	42.185		

Forventet tap på engasjementer i stage 3 er de samme i konsern som i morbank.

	Morbank				Konsern			
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Sum nedskr.	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Sum nedskr.
Forventet kredittap pr. 01.01.19	5.218	23.751	42.185	71.155	5.660	24.294	42.185	72.139
Endring som følge av nye eller økte lån/kreditter/garantier	875	650	3.787	1.525	908	651	3.787	5.346
Endring som følge av overgang fra Stage 1 til Stage 2	-851	10.497		9.646	-874	10.928		10.054
Endring som følge av overgang fra Stage 1 til Stage 3	-6		1.028	1.021	-6		1.028	1.022
Endring som følge av overgang fra Stage 2 til Stage 3		-293	1.977	1.684		-293	1.977	1.684
Endring som følge av overgang fra Stage 3 til Stage 2		2.502	-406	2.096		2.502	-406	2.096
Endring som følge av overgang fra Stage 3 til Stage 1	20		-267	-247	20		-267	-247
Endring som følge av overgang fra Stage 2 til Stage 1	301	-2.843		-2.542	313	-3.073		-2.761
Endring som følge av redusert portefølje (salg/konstatert/mv)	-1.940	-3.827	-5.459	-11.226	-2.022	-3.900	-5.459	-11.381
Andre endringer i perioden	2.134	-409	177	1.902	2.071	-290	177	1.958
Forventet kredittap 31.12.19	5.752	30.027	43.022	78.801	6.069	30.819	43.022	79.911
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og kunder 31.12.19 tapsvurdert i de ulike stage	10.635.090	1.304.895	136.414	12.076.398	13.018.484	1.465.254	136.414	14.620.152

	Morbank				Konsern			
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Sum nedskr.	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Sum nedskr.
Forventet kredittap pr. 01.01.18	3.444	27.119	57.833	88.396	3.616	27.702	57.833	89.151
Endring som følge av nye eller økte lån/kreditter/garantier	435	3.683	125	4.118	611	3.864	125	4.600
Endring som følge av overgang fra Stage 1 til Stage 2	-268	3.228		2.960	-273	3.347		3.074
Endring som følge av overgang fra Stage 1 til Stage 3	-26		2.239	2.213	-26		2.239	2.213
Endring som følge av overgang fra Stage 2 til Stage 3		-22	605	583		-22	605	583
Endring som følge av overgang fra Stage 3 til Stage 2		275	-2.128	-1.853		275	-2.128	-1.853
Endring som følge av overgang fra Stage 3 til Stage 1			-400	-400			-400	-400
Endring som følge av overgang fra Stage 2 til Stage 1	370	-5.007		-4.637	387	-5.206		-4.819
Endring som følge av redusert portefølje (salg/konstatert/mv)	-149	-305	-21.993	-22.447	-153	-294	-21.993	-22.440
Andre endringer i perioden	1.413	-5.221	5.905	2.097	1.498	-5.372	5.905	2.030
Forventet kredittap 31.12.18	5.218	23.751	42.185	71.155	5.660	24.294	42.185	72.139
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og kunder 31.12.18 tapsvurdert i de ulike stage	10.337.840	972.381	210.031	11.520.252	12.176.095	1.074.454	215.485	13.466.034

Note 13 Skattekostnad

	Morbank		Konsern	
	2019	2018	2019	2018
Årets betalbare skatt	47.550	44.576	51.503	47.879
Justering for tidligere år	97	-90	97	-90
Endring utsatt skatt	1.268	2.348	1.331	2.287
Sum skattekostnad i resultatregnskapet	48.915	46.835	52.930	50.076

	Morbank		Konsern	
	2019	2018	2019	2018
Avstemming av skattekostnad mot resultat før skatt				
Resultat før skattekostnad	231.272	260.375	246.228	231.824
Skatt basert på gjeldende skattesats (25%)	57.818	65.094	61.419	57.956
Ikke fradragsberettigede kostnader	405	474	821	474
Fradragsberettigede renter fondsobligasjoner	-1.768	-1.248	-1.768	-1.248
Skattefrie inntekter	-7.769	-17.511	-7.771	-7.132
For mye(-)/lite avsatt tidligere år	97	-114	97	-114
Effekt avrunding og elimineringer	131	140	131	140
Skattekostnad	48.915	46.835	52.930	50.077
Effektiv skattesats	21%	19%	21%	22%

Skattefrie inntekter er i all hovedsak utbytte og gevinster ved verdistigning og realisasjon av aksjer.

Utsatt skatt og skattefordel

Netto utsatt skatt eller skattefordel beregnes på grunnlag av de forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier som eksisterer ved utgangen av regnskapsåret. Det er beregnet utsatt skatt vedrørende forskjeller knyttet til:

	Morbank		Konsern	
	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Positive forskjeller:				
Gevinst- og tapskonto	720	900	720	1.171
Pensjonsforpliktelser		17		17
Finansielle instrumenter	9.156	5.161	9.213	5.161
Sum	9.876	6.078	9.933	6.349
Negative forskjeller:				
Varige driftsmidler	3.737	2.037	7.116	5.463
Pensjonsforpliktelser	4.011		4.011	
Obligasjoner	5.027	3.725	5.306	3.725
Endring i forventet kreditttap ved innføring av IFRS 9		-2.436		-1.681
Sum negative forskjeller	12.775	3.327	16.433	7.508
Netto forskjeller etter utligning	-2.898	2.751	-6.500	-1.159
Endring midlertidige forskjeller	-5.649	14.265	-5.341	7.903
Balanseført utsatt skatt (-) / skattefordel(+)	725	-79	1.725	882

Ved beregning av utsatt skatt per 31.12.2019 er det benyttet skattesats 25 % Totens Sparebank og Totens Sparebank Boligkreditt AS, mens det er benyttet 22% i Vallehaven AS.

Note 14 Resultat per egenkapitalbevis

Overskudd fratrukket rente på hybridkapital fordeles mellom egenkapitalbeviserne og grunnfondet i forhold til deres andel av bankens egenkapital korrigeret for fond for urealiserte gevinster. Egenkapitalbeviserens andel av egenkapitalen utgjøres av summen av eierandelskapital, overkursfond og utjevningsfond i prosent av total egenkapital fratrukket fond for urealiserte gevinster. For 2019 var egenkapitalbeviserens andel 53,43 %, for 2018 var tilsvarende andel 54,72 %. Egenkapitalbeviserens andel av årsresultatet i 2019 utgjør totalt 93,3 mill. kroner. Dette tilsvarer i 2019 kroner 15,24 per egenkapitalbevis. Egenkapitalbeviserens andel av konsernets årsresultat er kr 99,2 mill. kroner, og tilsvarer 16,20 kr per egenkapitalbevis. Det er i morbanken foreslått at det overføres 41,3 mill. kroner til utjevningsfond, og at det utbetales 52,1 mill. kroner i utbytte for 2019. Det tilsvarer 8,50 kr per egenkapitalbevis.

	Morbank		Konsern	
	2019	2018	2019	2018
Årets resultat	182.358.449	213.539.890	193.298.449	181.747.444
Herav renter på fondsobligasjoner	7.646.842	4.921.255	7.646.842	4.921.255
Egenkapitalbeviserens andel i %	53,43%	54,72%	53,43%	54,72%
Egenkapitalbeviserens andel av resultatet	93.348.411	114.156.117	99.193.654	96.759.291
Antall egenkapitalbevis (veid snitt)	6.124.534	6.124.534	6.124.534	6.124.534
Resultat per egenkapitalbevis	15,24	18,64	16,20	15,80

Note 15 Kredittinstitusjoner - fordring og gjeld

	Morbank		Konsern	
	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	373.253	434.766	73.233	64.889
Sum	373.253	434.766	73.233	64.889
Gjennomsnittsrente kredittinstitusjoner (%)	2,32	1,72	1,13	0,46
Gjeld til kredittinstitusjoner				
Lån/innskudd fra kredittinstitusjoner	67.390	3.282	21.451	1.848
Sum	67.390	3.282	21.451	1.848
Gjennomsnittsrente kredittinstitusjoner (%)	2,31	1,70	2,21	1,50

Av bankes utlån til kredittinstitusjoner er 300 mill. kroner lån til datterselskapet Totens Sparebank Boligkreditt AS.

Av gjelden til kredittinstitusjoner er tilsvarende 45,9 mill. kroner gjeld til Totens Sparebank Boligkreditt AS

Note 16 Utlån og garantier, tap, mislighold og nedskrivninger

Utlån fordelt på fordringstype	Morbank		Konsern	
	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Kasse/drifts- og brukskreditter	1.163.333	1.069.514	1.163.333	1.069.514
Byggelån	769.040	743.598	769.040	743.598
Nedbetalingslån	9.770.772	9.272.374	12.614.546	11.588.033
Sum lån før nedskrivninger	11.703.145	11.085.486	14.546.919	13.401.145

Bankens maksimale eksponering for kredittrisiko på utlån til kunder

Det beløp som best representerer bankens maksimale eksponering for kredittrisiko på utlån pr 31.12.2019 uten å ta hensyn til sikkerhetsstillelser eller andre kredittforbedringer er bokført verdi av utlån hensyntatt tapsavsetninger, garantier og ikke opptrukne kredittammer.

	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Bokført verdi utlån (netto etter forventet kredittap)	11.625.538	11.015.695	14.468.202	13.330.370
Garantier (netto etter tapsavsetninger)	345.079	400.415	345.079	400.415
Ikke opptrukne kredittammer	1.531.160	1.934.321	1.231.160	1.540.148
Maksimal eksponering for kredittrisiko	13.501.777	13.350.431	16.044.441	15.270.933

Sikkerheter

Banken benytter sikkerheter for å redusere risiko avhengig av marked og type transaksjon. Sikkerheter kan for eksempel være i form av fysisk sikkerhet, garantier, kontantdepot eller avtale om motregning. Fysisk sikkerhet skal som hovedregel være forsikret og kan for eksempel være bygninger, boliger eller varelager. Ved vurdering av sikkerhetens verdi legges til grunn en forutsetning om fortsatt drift. Unntak fra dette gjelder i situasjoner hvor det er foretatt nedskrivning. Det tas videre hensyn til forhold som kan påvirke sikkerhetens verdi, for eksempel konsesjonsbetingelser eller servitutter. Ved vurdering av sikkerheter i form av verdipapirer og ved vurdering av motpartsrisiko tas det hensyn til estimert effekt av tvangssalg og salgskostnader.

	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Beregnet virkelig verdi av sikkerhetene for utlån	27.988.248	25.620.438	30.794.518	27.945.649

Sikkerheter i forhold til totalt engasjement per markedssegment

	Morbank		Konsern	
	Engasjement	Sikkerhet	Engasjement	Sikkerhet
Personmarked	8.238.789	18.165.258	11.073.907	21.014.605
Bedriftsmarked	5.009.278	9.822.990	5.023.507	9.779.913

I all hovedsak er banken sine lån sikret med pant i eiendom, hvorav boligeiendom utgjør hoveddelen.

Det gjøres en rullerende verddivurdering av sikkerhetene for utlån, og verdien av sikkerheter skal som et minimum vurderes hvert 3. år.

	Morbank		Konsern	
	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Belåningsgrad 0 - 40 %	5.773.948	5.517.331	7.883.947	7.235.232
Belåningsgrad 40 - 50 %	1.031.077	1.036.988	1.388.670	1.338.772
Belåningsgrad 50 - 60 %	889.536	894.001	1.133.235	1.094.566
Belåningsgrad 60 - 70 %	709.881	705.252	830.101	800.270
Belåningsgrad 70 - 80 %	423.057	419.258	436.878	427.907
Belåningsgrad 80 - 90 %	133.321	129.513	135.955	130.841
Belåningsgrad 90 - 100 %	41.759	47.954	43.120	48.122
Belåningsgrad over 100 %	132.116	137.201	132.116	137.201
Sum	9.134.695	8.887.498	11.984.022	11.212.910

Oppstillingen ovenfor viser lån hvor banken har pant i boligeiendom, og hvilken andel av disse lånene som ligger innenfor ulike intervaller av boligens vurderte verdi. I tillegg til sikkerheter i boligeiendom har banken også sikkerheter i næringseiendommer, driftsløsøre, varelager m.m. Disse sikkerhetene er inkludert i de totale sikkerheter som opplyses tidligere i noten.

Utlån og garantier, tap, mislighold og nedskrivninger fordelt på næring

	Utlån				Potensiell eksponering ved f.ks. trekkfasiliteter		Misligholdte engasjementer		Øvrig tapsutsatte engasjementer	
	31.12.19	31.12.18	31.12.19	31.12.18	31.12.19	31.12.18	31.12.19	31.12.18	31.12.19	31.12.18
Personmarked	7.722.474	7.460.910	25.336	34.400	489.281	464.990	55.333	32.490	13.104	18.496
Jordbruk, skogbruk	760.086	744.447	3.590	15.184	84.158	95.676	0	0	22.741	22.849
Industri	92.594	88.065	9.614	34.935	21.235	32.958	430	3.711	3.920	3.466
Bygg og anlegg	1.073.834	893.519	145.501	166.805	173.286	135.710	1.604	4.368	1.900	1.663
Varehandel	114.224	96.325	13.847	13.086	28.517	29.589	1.035	893	454	159
Transport	81.411	80.439	11.830	12.275	5.579	5.351	0	0	0	0
Overnattings- og serveringsvirksomhet	24.228	21.228	829	1.320	1.046	787	0	0	750	762
Omsetning og drift av fast eiendom	1.452.319	1.371.530	90.815	82.956	175.960	51.167	24.821	0	7.899	7.620
Faglig og finansiell tjenesteyting	150.982	135.235	3.027	1.235	13.303	10.164	0	8.522	0	0
Forretningsmessig tjenesteyting	51.410	39.128	293	353	6.807	5.627	1	0	504	0
Tjenesteytende næringer ellers	141.539	116.017	5.763	2.835	228.775	232.164	0	1.680	4.074	4.363
Øvrige	38.042	38.643	3.318	3.018	3.213	3.828	51	0	0	0
Sum Totens Sparebank	11.703.145	11.085.486	313.763	368.403	1.231.160	1.068.013	83.276	51.664	55.347	59.377
Personmarked boligkreditt	2.849.327	2.325.412	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum konsernet	14.546.919	13.401.145	313.763	368.403	1.231.160	1.068.013	83.276	51.664	55.347	59.377

	Tap på utlån og garantier		Tap i % av utlån	
	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Personmarked	2.571	2.493	0,03 %	0,03 %
Jordbruk, skogbruk	1.366	1.576	0,18 %	0,21 %
Industri	76	-1.717	0,08 %	-1,95 %
Bygg og anlegg	-946	1.333	-0,09 %	0,15 %
Varehandel	489	224	0,43 %	0,23 %
Transport	175	-286	0,22 %	-0,36 %
Overnattings- og serveringsvirksomhet	236	-15	0,97 %	-0,07 %
Omsetning og drift av fast eiendom	4.461	-159	0,31 %	-0,01 %
Faglig og finansiell tjenesteyting	-1.142	-1.181	-0,76 %	-0,87 %
Forretningsmessig tjenesteyting	288	-114	0,56 %	-0,29 %
Tjenesteytende næringer ellers	-459	-308	-0,32 %	-0,27 %
Øvrige	158	-1.765	0,42 %	-4,57 %
Sum	7.273	81	0,06 %	0,00 %
Personmarked boligkreditt	125	230		
Sum konsernet Totens Sparebank	7.397	312		

	Akkumulerte forventet kredittap på utlån og fordringer på kunder 31.12.2019				Akkumulerte forventet kredittap på garantier og ubenyttede rammekreditter 31.12.2019			
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Total	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Total
Personmarked	1.143	9.680	21.213	32.036	67	40		107
Jordbruk, skogbruk	603	3.696	2.000	6.299	40	53		94
Industri	69	1.990	750	2.809	25	28		53
Bygg og anlegg	1.021	3.897	426	5.343	328	118		446
Varehandel	239	163	1.067	1.469	73	52		125
Transport	325	202		527	14	20		33
Overnattings- og serveringsvirksomhet	33	371	700	1.104	4	2		6
Omsetning og drift av fast eiendom	1.114	8.876	12.709	22.699	149	57		206
Faglig og finansiell tjenesteyting	249	264		513	14	16		30
Forretningsmessig tjenesteyting	55	98	250	403	5	39		44
Tjenesteytende næringer ellers	100	215	3.908	4.224	11	22		33
Øvrige	61	119		180	9	8		1
Sum	5.013	29.572	43.022	77.607	739	455		1.194
Personmarked boligkreditt	317	793		1.110				
Sum konsernet Totens Sparebank	5.330	30.365	43.022	78.717	739	455		1.194

	Akkumulerte forventet kredittap på utlån og fordringer på kunder 31.12.2018				Akkumulerte forventet kredittap på garantier og ubenyttede rammekreditter 31.12.2018			
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Total	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Total
Personmarked	1.051	2	20.210	21.263	170	33		203
Jordbruk, skogbruk	539	2.267	2.000	4.806	38	62		101
Industri	80	1.768	2.193	4.041	38	53		90
Bygg og anlegg	795	5.129	1.150	7.074	201	136		337
Varehandel	144	260		403	51	90		141
Transport	180	183		363	22	56		78
Overnattings- og serveringsvirksomhet	37	21	700	758	3	47		50
Omsetning og drift av fast eiendom	1.400	4.114	11.900	17.414	129	173		302
Faglig og finansiell tjenesteyting	153	175		329	10	5		15
Forretningsmessig tjenesteyting	44	96		140	10	2		11
Tjenesteytende næringer ellers	62	338	4.032	4.432	7	20		27
Øvrige	45	8.722		8.768	9	2		11
Sum	4.531	23.074	42.185	69.790	688	677		1.365
Personmarked boligkreditt	442	544		985				
Sum konsernet Totens Sparebank	4.972	23.618	42.185	70.775	688	677		1.365

Lån til datterselskaper utgjør per 31.12.2019 7,1 mill. kroner. Forventet kredittap i stage 3 i noten omfatter forventet tap på utlån og forventet kredittap relatert til garantier og ubenyttede rammekreditter.

Utlån og garantier fordelt på risikoklasser

Totens Sparebanks risikoklassifisering *1)

Risikoklasse	Sannsynlighet for mislighold (prosent)	
	Fra og med	Til
1	0,01	0,10
2	0,10	0,25
3	0,25	0,50
4	0,50	0,75
5	0,75	1,25
6	1,25	2,00
7	2,00	3,00
8	3,00	5,00
9	5,00	8,00
10	8,00	100,00
11	Mislighold	
12	Tapsutsatt	

Modellbeskrivelse

Totens Sparebank benytter en sannsynlighetsbasert (PD - probability of default) risikoklassifiseringsmodell på alle kunder der det er risiko for tap for banken. Det betyr at alle kunder med lån, kreditt eller garanti blir risikoklassifisert, i tillegg til kunder med overtrekk over NOK 1.000,-. Risikoklassifiseringsmodellene er delt i to hovedmodeller - en for personmarked og en for bedriftsmarked. Hovedmodellene er igjen delt i ulike undermodeller. Det gjøres også et modellmessig skille mellom eksisterende og nye kunder. Risikoklassifiseringsmodellen beregner sannsynlighet for at kunden går i mislighold i løpet av de neste 12 måneder.

*1) Basert på Totens Sparebanks risikoklassifiseringssystem, hvor 1 representer lavest og 12 høyest risiko.

Fordeling på risikoklasse 2019:
Engasjement fordelt på risikogrupper personmarked

Risikogruppe basert på sannsynlighet for mislighold	Brutto utlån til kunder	Garanti-ansvar	Udisponerte kredittrammer	Sum engasjement i Totens Sparebank	Forventet kredittap stage 3	Lån i Totens Sparebank Boligkreditt AS	Sum konsern
1-3	5.856.996	22.268	457.125	6.336.389	0	2.303.419	8.639.808
4-7	1.206.930	440	25.507	1.232.878	0	439.702	1.672.580
8-10	587.637	2.629	6.648	596.913	0	91.997	688.911
11-12	72.610	0	0	72.610	21.213	0	72.610
Totale engasjementer per 31.12 2019	7.724.173	25.336	489.281	8.238.789	21.213	2.835.118	11.073.907

Engasjement fordelt på risikogrupper bedriftsmarked

Risikogruppe basert på sannsynlighet for mislighold	Brutto utlån til kunder	Garanti-ansvar	Udisponerte kredittrammer	Sum engasjement i Totens Sparebank	Forventet kredittap stage 3	Lån i Totens Sparebank Boligkreditt AS	Sum konsern
1-3	864.896	55.868	315.663	1.236.427	0	9.050	1.245.477
4-7	2.034.543	181.742	375.235	2.591.520	0	0	2.591.520
8-10	947.359	49.866	47.960	1.045.186	0	5.179	1.050.365
11-12	132.175	951	3.021	136.146	21.809	0	136.146
Totale engasjementer per 31.12 2019	3.978.972	288.427	741.879	5.009.278	21.809	14.229	5.023.507

Engasjement fordelt på risikogrupper totalt

Risikogruppe basert på sannsynlighet for mislighold	Brutto utlån til kunder	Garanti-ansvar	Udisponerte kredittrammer	Sum engasjement i Totens Sparebank	Forventet kredittap stage 3	Lån i Totens Sparebank Boligkreditt AS	Sum konsern
1-3	6.721.892	78.136	772.788	7.572.816	0	2.312.469	9.885.284
4-7	3.241.473	182.182	400.743	3.824.398	0	439.702	4.264.100
8-10	1.534.996	52.495	54.608	1.642.099	0	97.177	1.739.276
11-12	204.784	951	3.021	208.755	43.022	0	208.755
Totale engasjementer per 31.12 2019	11.703.145	313.763	1.231.160	13.248.067	43.022	2.849.347	16.097.415

Fordeling på risikoklasse 2018:

Risikogruppe basert på sannsynlighet for mislighold	Brutto utlån til kunder	Garanti-ansvar	Udisponerte kredittrammer	Sum engasjement i Totens Sparebank	Forventet kredittap stage 3	Lån i Totens Sparebank Boligkreditt AS	Sum konsern
1-3	6.716.512	81.805	768.679	7.566.996		1.841.412	9.408.408
4-7	3.085.964	239.313	259.922	3.585.199		390.323	3.975.522
8-10	1.111.815	43.143	34.931	1.189.889		92.417	1.282.305
11-12	171.194	4.142	4.481	179.817	42.185	1.260	181.077
Totale engasjementer per 31.12 2018	11.085.485	368.403	1.068.013	12.521.901	42.185	2.325.412	14.847.313

Engasjement fordelt på stage og risikogrupper totalt morbank:

Risikogruppe	Brutto utlån til kunder				Garantier og udisponerte kredittrammer kunder			
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Total	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Total
1-3	6.609.397	100.345		6.709.743	625.796	225.128		850.924
4-7	2.936.713	315.574		3.252.286	567.374	15.550		582.924
8-10	715.571	819.318	1.442	1.536.332	69.660	37.444		107.104
11-12		69.844	134.940	204.784		1.515	2.456	3.971
Totalt per 31.12 2019	10.261.681	1.305.082	136.382	11.703.145	1.262.829	279.638	2.456	1.544.923

Risikogruppe	Brutto utlån til kunder				Garantier og udisponerte kredittrammer kunder			
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Total	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Total
1-3	6.592.123	124.389		6.716.512	600.176	250.308		850.484
4-7	2.798.338	285.881	1.745	3.085.964	430.534	68.701		499.235
8-10	511.198	565.525	35.091	1.111.815	49.162	20.512	8.399	78.074
11-12		62.435	108.759	171.194		159	8.464	8.623
Totalt per 31.12 2018	9.901.660	1.038.229	145.596	11.085.485	1.079.872	339.680	16.864	1.436.416

Engasjement fordelt på stage og risikogrupper totalt konsern:

Risikogruppe	Brutto utlån til kunder				Garantier og udisponerte kredittrammer kunder			
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Total	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Total
1-3	8.867.460	149.179		9.016.638	625.796	225.128		850.924
4-7	3.320.780	371.209		3.691.988	567.374	15.550		582.924
8-10	756.842	875.225	1.442	1.633.508	69.660	37.444		107.104
11-12		69.844	134.940	204.784		1.515	2.456	3.971
Totalt per 31.12 2019	12.945.081	1.465.456	136.382	14.546.919	1.262.829	279.638	2.456	1.544.923

Risikogruppe	Brutto utlån til kunder				Garantier og udisponerte kredittrammer kunder			
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Total	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Total
1-3	8.399.130	144.803		8.543.933	600.176	250.308		850.484
4-7	3.149.734	324.808	1.745	3.476.287	430.534	68.701		499.235
8-10	560.856	608.284	39.331	1.208.471	49.162	20.512	8.399	78.074
11-12		62.435	110.019	172.454		159	8.464	8.623
Totalt per 31.12 2018	12.109.720	1.140.330	151.095	13.401.145	1.079.872	339.680	16.864	1.436.416

Utlån og garantier fordelt etter geografiske områder 31.12.2019

	Morbank		Konsern	
	Utlån	Garanti	Utlån	Garanti
Primærområder	9.950.128	252.791	12.413.106	252.791
Øvrige områder	1.753.017	60.972	2.133.813	60.972
Sum	11.703.145	313.763	14.546.919	313.763

Utlån og garantier fordelt etter geografiske områder 31.12.2018

	Morbank		Konsern	
	Utlån	Garanti	Utlån	Garanti
Primærområder	9.111.148	315.629	10.831.614	315.629
Øvrige områder	1.974.338	52.774	2.569.530	52.774
Sum	11.085.486	368.403	13.401.144	368.403

Note 17 Forfalte/misligholdte og tapsutsatte engasjementer

Misligholde engasjementer

Forfalte beløp fra 1 - 89 dager	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Forfalte beløp 01 - 29 dager	38.111	6.035	38.240	6.222
Forfalte beløp 30 - 89 dager	675	202	675	202
Brutto forfalte beløp på ikke nedskrevne engasjement fra 1- 90 dager	38.786	6.237	38.915	6.237

Et engasjement anses som misligholdt når kunden ikke har betalt forfalt termin innen 90 dager etter forfall, eller når overtrekk på rammekreditt ikke er inndekket innen 90 dager etter at rammekreditten ble overtrukket.

Misligholdte engasjementer over 90 dager	31.12.19	31.12.18
Misligholdte engasjement 90 - 179 dager	20.476	11.302
Misligholdte engasjement 180 - 269 dager	7.615	5.757
Misligholdte engasjement 270 - 360 dager	18.611	6.987
Misligholdte engasjement over 360 dager	36.573	27.618
Brutto misligholdte engasjement over 90 dager	83.276	51.664
Forventet kreditt tap stage 3	25.233	20.320
Netto misligholdte engasjement over 90 dager	58.043	31.344

Misligholdte engasjementer over 90 dager er de samme i konsern som i morbank

Øvrige tapsutsatte engasjementer

Tapsutsatte engasjementer, er engasjementer som ikke er misligholdte, men hvor det på grunn av kundens økonomiske situasjon er ført nedskrivninger.

	31.12.19	31.12.18
Tapsutsatte engasjementer	55.347	59.377
Forventet kreditt tap stage 3	17.789	21.865
Netto tapsutsatte engasjementer	37.558	37.512

Banken har ikke utlån hvor det er reforhandlet rentevilkår som følge av manglende betalingsevne hos kunder. Noe kunder har fått betalingsutsettelse/endret avdragsprofil som følge av manglende betalingsevne. Dette utgjør ca. 110 mill. kroner, hvorav 5 mill. kroner er misligholdte per 31.12.2019.

Engasjement i stage 3	Morbank		Konsern	
	31.12.19	31.12.18	31.12.19	31.12.18
Engasjement i stage 3 engasjementer brutto	138.838	162.459	138.838	167.959
Forventet kreditt tap stage 3	43.022	42.185	43.022	42.185
Nettoverdi engasjementer i stage 3	95.816	120.274	95.816	125.774
Forventet kreditttap i på engasjementer i stage 1 og 2	35.779	28.970	36.889	29.955

Forventet kreditt tap stage 3 i noten dekker forventet kreditt tap på utlån og forventet tap relatert til garantier.

Note 18 Sertifikater og Obligasjoner

	31.12.19					
	Risiko-vekt	Ansk. kost	Balansført verdi	Markedsverdi	Gj.snittlig eff.rentev.	Balansført 31.12.18
Omløpsmidler - til virkelig verdi over resultatet:						
Obligasjoner/sertifikater:						
- Utstedt av det offentlige	0 %	219.364	219.858	219.858	1,37 %	269.960
- Utstedt av det offentlige	10 %					
- Utstedt av det offentlige (sertifikat)	20 %	307.875	307.936	307.936	2,01 %	153.185
- Utstedt av det offentlige	50 %					
- Utstedt av det offentlige	100 %					
- Utstedt av andre	0 %	274.718	271.014	271.014	1,70 %	244.786
- Utstedt av andre	10 %	1.024.117	1.029.180	1.029.180	2,02 %	963.677
- Utstedt av andre	20 %					5.015
- Utstedt av andre	50 %					
- Utstedt av andre	100 %	10.938	3.957	3.957	50,00 %	4.574
- Utstedt av andre (ikke børsnotert)	0 %					
- Utstedt av andre (ikke børsnotert)	10 %					
- Utstedt av andre (ikke børsnotert)	20 %					
- Utstedt av andre (ikke børsnotert)	50 %					
- Utstedt av andre (ikke børsnotert)	100 %					
Sum påløpte ikke forfalte renter			5.573	5.573		2.605
SUM		1.837.012	1.837.517	1.837.517	2,40 %	1.643.801

Kolonnen risikovekt viser hvilken vekt obligasjonene har i kapitaldekningsberegningen. Lav vektning betyr at obligasjonen anses å ha lav kredittisiko. I konsernet inngår i tillegg obligasjoner på for 111,0 mill. kroner, herav 51 mill. kroner i statspapirer og 60 mill. kroner i OMF. Verdien av obligasjonene er for alle vesentlige poster basert på kvoterte priser. Av totalt balansført verdi utgjør børsnoterte verdipapirer 83,2 %. Av totale utlån i obligasjoner utgjør ansvarlig kapital 0 mill. kroner. Gjennomsnittlig effektiv rente er beregnet som et veid gjennomsnitt av de enkelte verdipapirenes effektive rente, basert på markedsverdi og gjenværende løpetid.

Note 19 Aksjer, andeler og egenkapitalbevis

31.12.19

Aksjer eid av morbanken	Aksje- kapital	Antall	Eierandel i %	Ansk.- kostnad	Balanseført verdi	Markeds- verdi	Balanseført verdi 31.12.18
Verdipapirer til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet:							
Unoterte aksjer:							
2VK Invest AS	14.200	150.000	0,23 %	33	0	0	
Norgesinvestor Opportunities II AS A	32	1.000	3,16 %	100	54	54	
Norgesinvestor Opportunities II AS B	257	9.000	3,51 %	900	490	490	
Medica Clinical Nord AB	100	50.000	4,76 %	645	0	0	
SPAMA AS	3.156	120	0,00 %	12	10	10	
SDC AS	173.492	8.889	2,27 %	5.016	4.537	4.537	
Eiendomskreditt AS	536.149	15.072		1.581	1.835	1.835	
VISA		202			3.863	3.863	
Visa VN Norge	1.000	*	0,30 %		6.319	6.319	
EIKA VBB AS		5.085		20.124	20.124	20.124	
Diverse aksjer		21.780					
				28.410	37.233	37.233	32.282
Fond:							
DNB Global Treasury		0		0	0	0	30.547
Aksjer, andeler og egenkapitalbevis (hvor verdiendring føres over resultatet)				28.410	37.233	37.233	62.830
Verdipapirer til virkelig verdi med verdiendringer over totalresultatet:							
Eika Gruppen AS	24.225	1.381.462	5,70 %	124.803	203.766	203.766	
Eika Boligkreditt AS	1.093.319	47.405.455	3,87 %	181.883	197.258	197.258	
Aksjer, andeler og egenkapitalbevis (hvor verdiendring føres over totalresultatet)				306.686	401.023	401.023	365.221
Totalt				335.095	438.256	438.256	428.052

* Antall aksjer i Visa VN Norge er 3.009.879.479.935.910 stk

Verdien av omløpsaksjer er for alle vesentlige poster basert på kvoterte priser (basert på kurser på Oslo Børs). Verdsettelsen av Eika Boligkreditt AS er basert på emisjonskursen som ble benyttet ved rettede emisjoner i 2019, samt en vurdering av egenkapitalen i selskapet. Verdsettelsen av Eika Gruppen AS tar utgangspunkt i en verddivurdering av de enkelte selskaper som inngår i gruppen, og en samlet verdi for konsernet totalt, basert på relevante verdsettelsesmetoder. Denne verddivurderingen blir vurdert opp i mot sist kjente emisjons- og/eller omsetningskurs, hensyntatt bankens egne vurderinger av hendelser frem til balansedagen. Banken har mottatt 1 375 TNOK i utbytte fra Eika Boligkreditt AS og 28 119 TNOK i utbytte fra Eika Gruppen i 2019.

Note 20 Opplysninger om konsernselskaper/datterselskaper

	Forret. kontor	Stemme- /eierandel 31.12.19	Stemme- /eierandel 31.12.18	Bokført verdi 31.12.19	Selskapets egenkapital 31.12.19	Selskapets resultat 2019
Datterselskaper:						
Vallehaven AS	Lena	100,00 %	100,00 %	21.751	24.037	3.620
Totens Sparebank Boligkreditt AS	Lena	100,00 %	100,00 %	199.736	231.191	8.986

Aksjene i selskapene er ikke børsnoterte, men Totens Sparebank Boligkreditt AS har obligasjoner som er notert på Oslo Børs. Datterselskapene er bokført til anskaffelseskost. Dette medfører at bokført verdi på datterselskap er kostpris på aksjer, redusert for eventuelle nedskrivninger.

Note 21 Varige driftsmidler

	Morbank			Konsern		
	Maskiner, inventar, transportm.	Bygninger etc	Totalt	Maskiner, inventar, transportm.	Bygninger etc	Totalt
Anskaffelseskost 31.12.17	24.147	5.309	29.456	24.147	64.637	88.849
Tilgang 2018	360		360	360		360
Avgang 2018						
Anskaffelseskost 31.12.18	24.507	5.309	29.816	24.507	64.637	89.209
Tilgang 2019	953		953	953		953
Avgang 2019						
Anskaffelseskost 31.12.19	25.459	5.309	30.768	25.460	64.637	90.161
Akkumulerte av og nedskrivninger per 31.12.17	10.349	2.858	13.206	10.349	24.116	34.558
Årets avskrivninger	3.406	227	3.633	3.406	2.188	5.594
Avgang, akk. avskrivninger						
Akkumulerte av og nedskrivninger per 31.12.18	13.755	3.085	16.840	13.755	26.304	40.152
Årets avskrivninger	3.341	225	3.566			
Avgang, akk. avskrivninger						
Akkumulerte av og nedskrivninger per 31.12.19	17.096	3.310	20.405	13.755	26.304	40.151
Bokført verdi 31.12.17	13.798	2.452	16.249	13.798	40.521	54.318
Bokført verdi 31.12.18	10.751	2.225	12.976	10.751	38.333	49.084
Bokført verdi 31.12.19	8.363	1.999	10.363	11.703	38.333	50.037
Avskrivningssats	10-33%	2-25%		10-33%	2-25%	

Morbanken eier to bedriftshytter på totalt 225 kvadratmeter og med bokført verdi 2 mill. kroner. Bedriftshyttene disponeres på like vilkår av alle ansatte i banken. Totens Sparebank innførte IFRS 16 fra 01.01.2019. Regnskapet for 2018 er ikke omarbeidet etter IFRS 16. Ved innføringen balanseførte Totens Sparebank samme beløp som bruksrett og forpliktelse slik at innføringen ikke hadde noen effekt på egenkapitalen. I oversikten nedenfor vises postene ved innføringen, samt hvilken effekt IFRS 16 har hatt på regnskapet i 2019. Postene som er innarbeidet gjelder husleieavtaler som banken er part i. Banken har ingen andre vesentlige leiekontrakter.

	Morbank	Konsern
Bruksrett Eiendeler leide lokaler IFRS 16		
Balanse 01.01.19	61.513	36.608
Årets avskrivninger	10.946	4.720
Bokført verdi 31.12.19	50.567	31.888
Leieforpliktelse på leide lokaler		
Balanse 01.01.19	61.513	36.608
Reduksjon av leieforpliktelsen i løpet av 2019	10.585	4.525
Bokført verdi 31.12.19	50.928	32.083

Det er bokført 932 TNOK som rentekostnad i løpet av året. Samlet har IFRS 16 innføringen medført en negativ resultat effekt på 360 TNOK i forhold til 2018 hvor standarden ikke ble benyttet.

Opplysninger om leieavtaler som er inkludert i under IFRS 16	2019	2018	2019	2018
Sum netto leiekostnad i året	11.518	10.770	5.009	4.550

Av leiekostnaden er TNOK 6 509 til Vallehaven AS som er et datterselskap.

Fremtidig minimumsleie knyttet til ikke kansellerbare leieavtaler forfaller som følger:

Innen ett år	12.588	11.519	6.079	5.009
Mellom ett og fem år	30.514	38.876	24.005	19.348
Over fem år	7.482	14.720	7.482	14.720
Sum	50.584	65.115	37.566	39.077

Note 22 Finansielle derivater

Derivater som er benyttet i regnskapsmessig sikring

	Nominelt beløp	Markedsverdi uten renter	Finansielle derivater Eiendeler	Finansielle derivater Gjeld	Obligasjons-gjeld	Gjeld til kreditt-institusjon	Utlån til kunder	Ført over resultat
Rentebytteavtaler	1.168.846	5.613	10.517	4.904	0	0	0	5.613
Avledet derivat tilknyttet renteavtaler	-1.168.846	-21.749	0	0	6.038	0	425	-5.613
Totalt	0	0	10.517	4.904	6.038	0	425	0

Med avledet derivat menes verdiendringen på sikringsobjekt med hensyn til sikret renterisiko

Øvrige Finansielle derivater

	Nominelt beløp	Markedsverdi uten renter	Finansielle derivater Eiendeler	Finansielle derivater Gjeld	Obligasjons-gjeld	Gjeld til kreditt-institusjon	Utlån til kunder	Ført over resultat
Rentebytteavtaler	251.600	-1.815	868	2.683	0	0	0	1.562

Totalt derivater per 31.12.2019

Bokførte poster

	Nominelt beløp	Markedsverdi uten renter	Finansielle derivater Eiendeler	Finansielle derivater Gjeld	Obligasjons-gjeld	Gjeld til kreditt-institusjon	Utlån til kunder	Ført over resultat
Rentebytteavtaler	1.420.446	3.798	11.385	7.588	0	0	0	7.175
Avledet derivat tilknyttet renteavtaler	-1.168.846	-21.749	0	0	6.038	0	425	-5.613
Totalt	251.600	-17.951	11.385	7.588	6.038	0	425	1.562

Med avledet derivat menes verdiendringen på sikringsobjekt med hensyn til sikret renterisiko.

Totalt derivater per 31.12.2018

Bokførte poster

	Nominelt beløp	Markedsverdi uten renter	Finansielle derivater Eiendeler	Finansielle derivater Gjeld	Obligasjons-gjeld	Gjeld til kreditt-institusjon	Utlån til kunder	Ført over resultat
Rentebytteavtaler	1.538.135	18.561	25.736	7.176				23.311
Avledet derivat tilknyttet renteavtaler	-1.279.635	-21.749			53.646		3.998	-21.749
Totalt	258.500	-3.188	25.736	7.176	53.646		3.998	1.562

Med avledet derivat menes verdiendringen på sikringsobjekt med hensyn til sikret renterisiko.

Note 23 Overtatte eiendeler

Overtatte eiendeler er eiendeler som overtas av banken i forbindelse med oppfølging av misligholdte eller nedskrevne engasjementer. Ved overtagelsen verdsettes eiendelene til antatt realisasjonsverdi. Eventuelt avvik fra balanseført verdi av misligholdt eller nedskrevet engasjement ved overtagelsen klassifiseres som nedskrivning på utlån. Overtatte eiendeler balanseføres etter sin art. Ved overtagelse av aksjer eller andeler vurderes eierandelen etter prinsippene beskrevet i note 1 Regnskapsprinsipper. Ved endelig avhendelse resultatføres avviket fra balanseført verdi i hht eiendelens art i regnskapet. Når overtatte eiendeler ikke skal beholdes til varig eie eller bruk, er eiendelene kategorisert som kortsiktige. Banken har ingen overtatte eiendeler pr. 31.12.2019.

Note 24 Verdipapirgjeld

	Morbank		Konsern	
	31.12.19	31.12.18	31.12.19	31.12.18
Obligasjonsgjeld	3.297.476	3.465.342	5.770.131	5.344.606
-egne ikke amortiserte obligasjoner	-50.000	-359.000	-50.000	-359.000
Sum	3.247.476	3.106.342	5.720.131	4.985.606

Note 25 Annen gjeld

	Morbank		Konsern	
	31.12.19	31.12.18	31.12.19	31.12.18
Bankremitter	686	1.752	686	1.752
Gaver	4.458	4.620	4.458	4.620
Offentlige avgifter	6.357	7.310	6.357	7.310
Øvrig gjeld og påløpte kostnader	10.321	25.580	10.984	25.580
Øvrig kortsiktig gjeld	865	259	1.241	2.960
Avsatt for skyldig lønn og feriepenger	14.912	13.494	14.912	13.494
Sum annen gjeld	37.598	53.015	38.637	55.716

Note 26 Avsetninger til forpliktelser

	Morbank		Konsern	
	31.12.19	31.12.18	31.12.19	31.12.18
Påløpte skatter	49.200	45.990	53.337	48.246
Utsatt skatt	0	79	0	79
Forpliktelser knyttet til leieavtaler	50.927	0	32.248	0
Avsetninger på garantier og ubenyttede rammekreditter	1.195	1.365	1.195	1.365
Andre avsetninger	871	800	871	800
Sum	102.193	48.234	87.651	50.490

Note 27 Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjoner

	Morbank		Konsern	
	31.12.19	31.12.18	31.12.19	31.12.18
Annen ansvarlig lånekapital	200.241	180.612	200.241	180.612
Sum	200.241	180.612	200.241	180.612

Annen ansvarlig lånekapital

Banken emitterte et ansvarlig lån 30.06.17, pålydende 50 mill. kroner som har en løpetid til 30.06.2027.

Banken kan benytte sin rett til å innfri lånet helt eller delvis til pari kurs per. 30.06.2022.

Banken emitterte et ansvarlig lån 14.06.2019, pålydende 150 mill. kroner som har en løpetid til 14.06.2029.

Banken kan benytte sin rett til å innfri lånet helt eller delvis til pari kurs per. 14.06.2024

Ansvarlig lånekapital blir vurdert til amortisert kost. For 2019 utgjør effektiv rente 6,5 mill. kroner. Rentesatsen på lånet pålydende 50 mill. kroner per. 31.12.2019 er 3,36 % og lånet forrentes med grunnlag i 3 MND NIBOR med tillegg av 1,5 prosentpoeng, med første renteregulering 30.03.2020. Rentesatsen på lånet pålydende 150 mill. kroner per 31.12.2019 er 3,47 % og lånet forrentes med grunnlag i 3 MND NIBOR med tillegg av 1,65 prosentpoeng, med første renteregulering 16.03.2020.

	Morbank		Konsern	
	31.12.19	31.12.18	31.12.19	31.12.18
Fondsobligasjoner	143.000	128.000	143.000	128.000
Sum	143.000	128.000	143.000	128.000

Fondsobligasjoner

Totens Sparebank sine fondsobligasjoner ble i løpet av 2016 omklassifisert til å inngå i egenkapitalen til banken.

Banken har en evigvarende fondsobligasjon fra 07.12.2006 pålydende 18,0 mill. kroner.

Banken kan benytte sin rett til å innfri lånet til pari kurs årlig fra og med 07.12.2021.

Banken emitterte en evigvarende fondsobligasjon 14.06.2019 pålydende 125 mill. kroner.

Banken kan benytte sin rett til å innfri lånet helt eller delvis til pari kurs per 14.06.2024.

Utbetalt rente i 2019 utgjør 7,6 mill. kroner. Rentesatsen på lånet pålydende 18 mill. per. 31.12.19 er 3,42 % og lånet forrentes med grunnlag i 3 MND NIBOR med tillegg av 1,60 prosentpoeng, med første renteregulering 16.03.2020. Rentesatsen på lånet pålydende 125 mill.kroner per. 31.12.2019 er 5,52 % og lånet forrentes med grunnlag i 3 MND NIBOR med tillegg av 3,70 prosentpoeng, med første renteregulering 16.03.2020.

Fondsobligasjonene er evigvarende og banken har rett til å ikke utbetale renter på obligasjonene. Fondsobligasjonene er ut fra dette vurdert til å klassifiseres som egenkapital.

Note 28 Betingede forpliktelser og operasjonelle leieavtaler

	Morbank		Konsern	
	31.12.19	31.12.18	31.12.19	31.12.18
Garantier	345.079	401.041	345.079	401.041
Bokført verdi av eiendeler som er stilt som sikkerhet for D-lån Norges Bank: Sertifikater og obligasjoner	60.608	60.504	60.608	60.504

Eika Boligkreditt AS

Totens Sparebank formidler lån mellom Eika Boligkreditt AS og bankens kunder. I denne forbindelse har banken påtatt seg en garantiforpliktelse som per 31.12.2019 utgjorde 30,7 mill. kroner, og per 31.12.2018 utgjorde 31,8 mill. kroner. Garantien Totens Sparebank har avgitt til Eika Boligkreditt AS er gitt i forbindelse med boliglån som er innenfor regelverket for obligasjoner med fortrinnsrett, og vil medføre utbetaling fra banken i de tilfeller der lånebeløpet ikke kan dekkes hos den enkelte kunde. I og med at garantien er gitt for en rekke godt sikrede lån anser Totens Sparebank risikoen knyttet til garantien som lav.

Avtalen mellom Totens Sparebank og Eika Boligkreditt gir banken en mulighet til å formidle lån for Eika boligkreditt AS, mot at banken mottar en formidlingsprovisjon på lånet.

Operasjonelle leieavtaler

Morbank og konsern har inngått operasjonelle leieavtaler vedrørende lokaler. Leieavtaler vedrørende driftsmidler er av uvesentlig betydning.

Note 29 Eieropplysninger

20 største egenkapitalbevisiere per. 31.12.2019	Pålydende	Antall	Andel
Sparebank 1 Østlandet	90.219.660	1.503.661	24,55 %
Verdipapirfondet Eika Utbytte	18.091.680	301.528	4,92 %
MP Pensjon PK	16.157.220	269.287	4,40 %
Foretakskonsulenter AS	6.710.760	111.846	1,83 %
Trovåg AS	6.600.000	110.000	1,80 %
O.M.Holding AS	6.411.480	106.858	1,74 %
Solberg, Else Magna Nordvik	4.825.740	80.429	1,31 %
Eitrem, Ole S.	4.740.000	79.000	1,29 %
Pareto AS	4.694.760	78.246	1,28 %
US Bank National Association	4.666.140	77.769	1,27 %
Stensrud, Per Ivar	3.090.720	51.512	0,84 %
Wenaasgruppen AS	2.967.300	49.455	0,81 %
Tandsether, Frode Fosse	2.898.000	48.300	0,79 %
Directmarketing Inv.	2.550.000	42.500	0,69 %
Teigen, Ragnhild	2.400.000	40.000	0,65 %
Hammerstad, Ole	1.800.600	30.010	0,49 %
Horten, Gunnar	1.800.000	30.000	0,49 %
Storetind AS	1.770.660	29.511	0,48 %
Eckhoff, Anders	1.623.900	27.065	0,44 %
Juel, Iver Albert	1.601.160	26.686	0,44 %
Øvrige eiere	181.852.260	3.030.871	49,49 %
Totalt utstedte egenkapitalbevis	367.472.040	6.124.534	100,00 %

Alle egenkapitalbevis er fullt innbetalt, tilhører samme klasse, har lik stemmerett og lik rett til utbytte.

Antall egenkapitalbevisiere per. 31.12.2019 er 2.128, mot 2.105 per. 31.12.2018.

Banken og dens datterselskaper eier ikke egne egenkapitalbevis per 31.12.2019.

Det vises til note 41 for oversikt over antall egenkapitalbevis eide av medlemmer av styret og ledende ansatte.

Totens Sparebank er av generalforsamlingen gitt fullmakt til å kunne gjennomføre en emisjon på opp til 10% av samlede egenkapitalbevis.

I forbindelse med bonus til de ansatte gis deler av dette som grunnfondsbevis, og Totens Sparebank er i forbindelse gitt fullmakt til å kunne kjøpe tilbake inntil 15 000 egenkapitalbevis.

Note 30 Kapitaldekning

Totens Sparebank er som finansinstitusjon underlagt kapitalkrav satt av norske myndigheter. I tillegg har konsernet Totens Sparebank fastsatt interne retningslinjer for fastsettelse av konsernets kapitalkrav. Blant annet styres dette gjennom en ICAAP prosess, som er nærmere beskrevet i et eget Pilar III dokument som er tilgjengelig på bankens hjemmeside under Investor Relations (<http://www.totenbanken.no>).

I henhold til Pilar 1 skal den ansvarlige kapitalen minst utgjøre 8 %, med tillegg av kapitalbuffere, beregnet av et nærmere definert beregningsgrunnlag. I tillegg skal selskapet avsette for tilleggsrisiko som avdekkes i en risiko og kapitalvurderingsprosess (Pilar II). I tillegg til 4,5 % i Pilar 1, skal kombinerte bufferkrav og Pilar 2-kapital bestå av ren kjernekapital. Per 31.12.2019 utgjør Pilar 1, inkludert kombinerte bufferkrav, et krav til ansvarlig kapital på 16,0 % av beregningsgrunnlaget. Finanstilsynet har fastsatt Pilar 2-kravet til Totens Sparebank til 1,6 %. Kapitaldekningen beregnes og rapporteres til styret hvert kvartal. Banken har i 2019 oppfylt gjeldende kapitalkrav i hele regnskapsperioden. Beregningen av kapitalkrav er gjort i samsvar med de regler som stilles av myndighetene og viser at banken har en kapitaldekning som tilfredsstiller myndighetenes krav. Totens Sparebank offentliggjør årlig sine mål for kapitaldekning i pilar 3 dokumentet som er henvist til ovenfor.

	Morbank		Konsern	
	31.12.19	31.12.18	31.12.19	31.12.18
Kjernekapital				
Eierandelskapital	367.472	367.472	367.472	367.472
Overkurs ved emisjon	109.992	109.992	109.992	109.992
Opptjent egenkapital fra tidligere år	1.052.763	909.674	1.086.662	975.368
Årets resultat	182.358	213.540	193.298	181.746
Sum egenkapital	1.712.585	1.600.678	1.757.424	1.634.578
-Ikke kvalifiserende andel av årets overskudd	-66.705	-60.917	-66.705	-60.919
Fradrag for eiendeler til virkelig verdi	-2.279	-2.098	-2.391	-2.207
Fradrag fra eierskap i ikke vesentlige eierandeler i finansiell sektor	-258.623	-231.158	-254.150	-227.779
Sum ren kjernekapital	1.384.978	1.306.505	1.434.178	1.343.673
Fondsobligasjoner	143.000	128.000	143.000	128.000
Sum kjernekapital	1.527.978	1.434.505	1.577.178	1.471.673
Tilleggskapital:				
Tidsbegrenset ansvarlig kapital	200.000	180.612	200.000	180.612
Sum tilleggskapital	200.000	180.612	200.000	180.612
Tellende ansvarlig kapital	1.727.978	1.615.117	1.777.178	1.652.285
Kreditrisiko				
Stater og sentralbanker	-	-	-	-
Lokale og regionale myndigheter	74.557	43.453	74.557	43.451
Offentlig eide foretak	-	-	-	-
Institusjoner	77.544	102.101	15.126	11.462
Foretak	1.048.036	1.360.483	1.048.549	1.344.726
Massemarkedsengasjementer	880.553	447.537	945.642	497.250
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	4.414.716	4.645.209	5.291.268	5.422.211
Forfalte engasjementer	66.436	54.953	67.931	56.165
Obligasjoner med fortrinnsrett	103.098	96.488	109.126	99.503
Verdipapirfond	-	-	-	193
Egenkapitalposisjoner	422.721	372.288	205.707	187.518
Øvrige engasjementer	25.273	78.480	80.366	138.648
CVA tillegg	12.292	10.845	12.292	10.845
Operasjonell risiko	732.601	686.394	753.416	706.806
Minstekrav til ansvarlig kapital	628.626	631.858	688.319	681.502
Beregningsgrunnlag totalt	7.857.827	7.898.231	8.603.982	8.518.780
Kapitaldekning	21,99%	20,45%	20,66%	19,40%
Kjernekapitaldekning	19,45%	18,16%	18,33%	17,28%
Ren kjernekapitaldekning	17,63%	16,54%	16,67%	15,77%

Bufferkrav	Morbank				Konsern	
	31.12.19	31.12.18	31.12.19	31.12.18	31.12.19	31.12.18
Minimumskrav ren kjernekapital	4,50 %	4,50 %	353.602	355.420	387.179	383.345
Bevaringsbuffer (x%)	2,50 %	2,50 %	196.446	197.456	215.100	212.970
Motsyklisk buffer (x%)	2,50 %	2,00 %	196.446	157.965	215.100	170.376
Systemrisikobuffer (x %)	3,00 %	3,00 %	235.735	236.947	258.119	255.563
Sum minstekrav og samlede bufferkrav til ren kjernekapital	12,50 %	12,00 %	982.228	947.788	1.075.498	1.022.254
Tilgjengelig ren kjernekapital			1.384.978	1.306.505	1.434.178	1.343.673
Ren kjernekapital utover kravet			402.750	358.717	358.680	321.419

Kjernekapitalen utgjør 1 577 mill. kroner, mens konsernets egenkapital er 1 900 mill. kroner. Forskjellen skyldes at en del poster trekkes fra kjernekapitalen jfr. oppstillingen ovenfor.

Banken har i samsvar med krav til Basel II utarbeidet et eget dokument (Pilar III), hvor ytterligere informasjon om bankens kapitalkrav, og risikoprofil offentliggjøres.

Dette dokumentet er gjort tilgjengelig på bankens hjemmeside under Investor Relations (<http://www.totenbanken.no>).

Etter gjeldene regler skal banker som er en del av en samarbeidende gruppe inkludere forholdsvis andel av sin eierpost i andre finansselskaper. Totens Sparebank har eierposter i Eika Gruppen AS og Eika Boligkreditt AS og har beregnet ansvarlig kapital inkludert sin andel av disse selskapene.

Ansvarlig kapital inkludert selskaper i samarbeidende gruppe (Eika Boligkreditt AS og Eika Gruppen AS)

	31.12.19	31.12.18
Ren kjernekapital i % av beregningsgrunnlag	16,47%	15,59%
Kjernekapital i % av beregningsgrunnlag	18,15%	17,19%
Ansvarlig kapital i % av beregningsgrunnlag	20,48%	19,31%

Note 31 Likviditetsrisiko/restløpetid

Likviditetsrisiko kan noe forenklet sies å være risiko for manglende likviditet til å kunne innfri forpliktelser ved forfall. Likviditetsrisiko oppstår som en følge av ulik restløpetid på fordringer og gjeld. Banken søker bevisst å redusere risikoen ved å legge vekt på mer langsiktig finansiering. Videre er utviklingen i innskuddsdekning sentral for bankens avhengighet av pengemarkedet. Banken følger fortløpende opp likviditetskravet fra Norges Bank og har gjennom hele året holdt seg innenfor kravet. Lånerammer i Norges Bank er ikke benyttet. Tabellene under viser restløpetidene på morbanken og konsernets balanse pr. 31.12.2019.

Morbanken:

	Inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3-12 mnd.	1-5 år	Over 5 år	Uten restløpetid	Totalt
Konter og fordringer på sentralbanker						27.677	27.677
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	73.253				300.000		373.253
Utlån til og fordringer på kunder	108.833	176.996	955.657	1.337.084	9.124.575	-77.607	11.625.538
Obligasjoner og sertifikater	115.807	125.606	216.942	1.325.673	53.489		1.837.517
Finansielle derivater				11.385			11.385
Øvrige eiendelsposter	11.292					727.840	739.132
Sum eiendelsposter	309.185	302.602	1.172.599	2.674.142	9.478.064	677.911	14.614.503
Gjeld til kredittinstitusjoner	67.390						67.390
Innskudd fra og gjeld til kunder	7.703	15.406	69.324	2.956		8.997.034	9.092.423
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer			986.760	2.260.715			3.247.475
Finansielle derivater				7.587			7.587
Øvrig gjeld	37.598	24.600	24.600			57.003	143.801
Ansvarlig lånekapital				200.000		241	200.241
Egenkapital-minoritetsinteresser						1.855.586	1.855.586
Sum gjeld og egenkapital	112.691	40.006	1.080.684	2.471.258	10.909.863	-10.231.953	0
Netto likviditetseksponeering balanse	196.494	262.596	91.915	202.883	9.478.064	-10.231.953	0

Konsernet:

	Inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3-12 mnd.	1-5 år	Over 5 år	Uten restløpetid	Totalt
Kontanter og fordringer på sentralbanker						27.677	27.677
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	73.232						73.232
Utlån til og fordringer på kunder	108.833	177.055	961.062	1.360.900	11.939.069	-78.717	14.468.202
Obligasjoner og sertifikater	115.807	150.545	227.062	1.401.815	53.489		1.948.718
Finansielle derivater				11.385			11.385
Øvrige eiendelsposter	11.292					524.926	536.216
Sum eiendelsposter	309.164	327.600	1.188.124	2.774.100	11.992.558	473.887	17.065.433
Gjeld til kredittinstitusjoner	21.450						21.450
Innskudd fra og gjeld til kunder	7.703	15.406	69.324	2.956		8.989.911	9.085.300
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		1.014.760	2.300.715	2.400.000		4.656	5.720.131
Finansielle derivater				7.587			7.587
Øvrig gjeld	37.598	26.768	26.067			39.864	130.297
Ansvarlig lånekapital				200.000		241	200.241
Egenkapital-minoritetsinteresser						1.900.426	1.900.426
Sum gjeld og egenkapital	66.751	1.056.934	2.396.106	2.610.543		10.935.098	17.065.433
Netto likviditetseksposering balanse	242.413	-729.334	-1.207.982	163.556	11.992.558	-10.461.211	0

Uttrukne rammer/kreditter var per 31.12.2019 på 1231,2 mill. kroner. Banken har i tillegg gitt lånetilsagn som ikke er utbetalt på 150,2 mill. kroner. Disse rammene og lånene kan trekkes opp løpende. Garantier som vist i note 29 kan også medføre utbetalinger hvis de benyttes.

Note 32 Renterisiko / gjenstående tid til avtalt/sannsynlig renteendring

Renterisiko oppstår når det er forskjeller i rentebindingstid mellom aktiva og passiva poster. Banken vil da ikke kunne gjennomføre renteendringer parallelt for alle balanseposter. Total renterisiko, samt renterisiko knyttet til porteføljen av sertifikater og obligasjoner, blir regelmessig rapportert til styret. Banken skal ha en moderat risiko og risikoen har gjennom hele året ligget innenfor de rammer styret har vedtatt.

Basert på bankens balanse pr. 31.12.2019 gir et parallelt skift i rentekurven på ett prosentpoeng en total renterisiko på ca. 15,2 mill. kroner. Markedsverdien på porteføljen av sertifikater og obligasjoner klassifisert som omløpsmidler vil ved en tilsvarende endring ha liten effekt da obligasjonene er i flytende rente. En negativ utvikling av markedsverdien på denne porteføljen vil gi en umiddelbar effekt regnskapsmessig.

Morbank:

	Flytende rente	Inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3-12 mnd.	1-5 år	Over 5 år	Uten rente- eksponering	Totalt
Kontanter og fordringer på sentralbanker	24.462	0	0	0	0	0	3.215	27.677
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	373.253	0	0	0	0	0	0	373.253
Utlån til og fordringer på kunder	11.501.876	3.544	7.088	31.890	104.498	55.360	-78.717	11.625.538
Obligasjoner og sertifikater	0	419.678	1.200.535	217.304	0	0	0	1.837.517
Andre eiendeler	0	29.118	0	0	0	0	0	29.118
Ikke rentebærende eiendeler	0	0	0	0	0	0	721.398	721.398
Sum eiendelsposter	11.899.591	452.340	1.207.623	249.194	104.498	55.360	645.896	14.614.503
Gjeld til kredittinstitusjoner	67.390	0	0	0	0	0	0	67.390
Innskudd fra og gjeld til kunder	8.998.016	7.703	15.406	70.311	986	0	0	9.092.422
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	724.176	1.367.263	300.000	850.000	0	6.037	3.247.476
Ansvarlig lånekapital	0	200.241	0	0	0	0	0	200.241
Annen gjeld	0	0	0	0	0	0	0	0
Ikke rentebærende gjeld	0	0	0	0	0	0	151.388	151.388
Egenkapital-minoritetsinteresser	0	0	143.000	0	0	0	1.712.586	1.855.586
Sum gjeld og egenkapital	9.065.406	932.120	1.525.669	370.311	850.986	0	1.870.011	14.614.503
Ikke balanseførte poster	0	0	0	300.000	771.754	-18.000	0	1.053.754
Netto	2.834.185	-479.780	-318.046	178.883	25.266	37.360	-1.224.115	1.053.755

Konsernet:

	Flytende rente	Inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3-12 mnd.	1-5 år	Over 5 år	Uten rente- eksponering	Totalt
Kontanter og fordringer på sentralbanker	24.462	0	0	0	0	0	3.215	27.677
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	73.232	0	0	0	0	0	0	73.232
Utlån til og fordringer på kunder	14.345.651	3.544	7.088	31.890	104.498	55.360	-79.828	14.468.202
Obligasjoner og sertifikater	0	449.843	1.281.571	217.304	0	0	0	1.948.718
Andre eiendeler	0	31.189	0	0	0	0	0	31.189
Ikke rentebærende eiendeler	0	0	0	0	0	0	516.414	516.414
Sum eiendelsposter	14.443.345	484.576	1.288.659	249.194	104.498	55.360	439.801	17.065.433
Gjeld til kredittinstitusjoner	21.451	0	0	0	0	0	0	21.451
Innskudd fra og gjeld til kunder	8.990.894	7.703	15.406	70.311	986	0	0	9.085.300
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	724.176	3.839.919	300.000	850.000	0	6.037	5.720.132
Ansvarlig lånekapital	0	200.241	0	0	0	0	0	200.241
Annen gjeld	0	0	0	0	0	0	0	0
Ikke rentebærende gjeld	0	0	0	0	0	0	137.884	137.884
Egenkapital-minoritetsinteresser	0	0	143.000	0	0	0	1.757.426	1.900.426
Sum gjeld og egenkapital	9.012.345	932.120	3.998.325	370.311	850.986	0	1.901.347	17.065.434
Ikke balanseførte poster	0	0	0	300.000	771.754	-18.000	0	1.053.753
Netto	5.431.000	-447.544	-2.709.666	178.883	25.266	37.360	-1.461.546	1.053.753

Note 33 Sikringsfondsavgift

BANKENES SIKRINGSFOND

Lov om sikringsordninger for banker og offentlig administrasjon mv av finansinstitusjoner pålegger alle sparebanker å være medlem av Bankenes Sikringsfond. Fondet plikter å dekke tap inntil 2 mill. kroner som en innskyter har på innskudd i en sparebank. Med innskudd menes enhver kredittsaldo i banken i henhold til konto som lyder på navn, samt forpliktelser etter innskuddsbevis til navngitt person, unntatt innskudd fra andre finansinstitusjoner.

For 2019 er det betalt 8,3 mill. kroner i avgift, mens det i 2018 ble betalt 6,4 mill. kroner. Avgiften er bokført som en rentekostnad.

Note 34 Opplysninger om virkelig verdi

Noten viser virkelig verdi av finansielle instrumenter.

	Morbank		Konsern	
	Bokført verdi 31.12.19	Virkelig verdi 31.12.19	Bokført verdi 31.12.19	Virkelig verdi 31.12.19
Konter og fordringer på sentralbanker	27.677	27.677	27.677	27.677
Utlån til kreditt institusjoner	373.253	373.253	73.233	73.233
Utlån til kunder	11.625.538	11.626.113	14.468.202	14.468.777
Sertifikater og obligasjoner	1.837.517	1.837.517	1.948.718	1.948.718
Aksjer, inkl. konsernselskap	659.744	659.744	438.257	438.257
Finansielle derivater	11.385	11.385	11.385	11.385
Andre fordringer	18.458	19.868	21.530	23.128
Sum finansielle eiendeler	14.553.572	14.555.557	16.989.002	16.991.174
Gjeld til kredittinstitusjoner	67.390	67.390	21.450	21.450
Innskudd fra kunder	9.092.422	9.092.504	9.085.300	9.085.382
Verdipapirgjeld	3.247.476	3.272.494	5.720.132	5.757.375
Finansielle derivater	7.587	7.587	7.587	7.587
Ansvarlig lånekapital	200.241	199.885	200.241	199.885
Annen gjeld	143.801	149.439	130.297	136.123
Sum finansiell gjeld	12.758.917	12.789.298	15.165.007	15.207.801

Utlån til kunder er ført til amortisert kost. Ved fastrenteutlån/innskudd vil det være noe avvik mellom markedsverdi og bokført verdi på utlån og innskudd. I tillegg periodiseres etableringsgebyrer over levetiden ved amortisert kost, og reduserer derfor bokført verdi på utlån. Verdipapirgjelden er også ført etter amortisert kost, og det vil derfor være avvik mellom markedsverdi og bokført verdi på denne. Dette skyldes blant annet kredittvurderingen av gjelden i markedet, og forskjeller på kredittspreader ved optak av gjeld og per dato.

Utlån som er basert på Nibor med et margintillegg utgjør kr 848 mill. kroner. Ved skift i markedsituasjon har banken mulighet til å justere margintillegget, og kundene kan løpende innfri lånet til pålydende. Virkelig verdi av bankens niborlån vil derfor ikke avvike vesentlig fra bokført verdi.

Note 35 Klassifisering av gjeld og eiendeler etter IFRS

	Morbank		Konsern	
	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Finansielle eiendeler				
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet (FVPL)	2.113.970	1.920.788	2.005.756	1.847.414
Derivater, tradingportefølje	868	1.390	868	1.390
Derivater brukt som sikring	10.517	24.346	10.517	24.346
Utlån og fordringer	12.026.469	11.474.923	14.569.112	13.419.721
Askjer til virkelig verdi over totalt resultatet (FVOCI)	401.023	365.221	401.023	365.221
Sum finansielle eiendeler	14.552.846	13.786.668	16.987.276	15.658.092

	Morbank		Konsern	
	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Forpliktelser				
Avsetninger til forpliktelser	102.192	48.234	102.192	48.234
Derivater, tradingportefølje	2.683	4.578	2.683	4.578
Derivater brukt som sikring	4.904	2.597	4.904	2.597
Finansielle forpliktelser målt til amortisert kost	12.645.126	12.015.560	15.065.759	13.887.818
Sum finansielle forpliktelser	12.754.906	12.198.969	15.175.539	14.071.227

Note 36 Finansielle instrumenter til virkelig verdi, verdsettelsesnivå per 31.12.2019

Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet	Verdsettelsesnivå			Totalt
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	
Aksjer	3.331	544	32.826	36.701
Sertifikater og obligasjoner	1.948.718	0	0	1.948.718
Derivater brukt som sikring	0	10.517	0	10.517
Derivater til virkelig verdi over resultatet, tradingportefølje	0	868	0	868
Finansielle eiendeler som føres over egenkapitalen				
Aksjer	0	0	401.023	401.023
Sum eiendeler	1.952.049	11.929	433.849	2.397.827
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet				
Derivater brukt som sikring	0	4.904	0	4.904
Derivater til virkelig verdi over resultatet, tradingportefølje	0	2.683	0	2.683
Sum forpliktelser	0	7.587	0	7.587

Verdsettelsesnivå angir nivået på verdsettelsesmetoden som er brukt for å fastsette virkelig verdi. I Nivå 1 er verdien fastsatt ut fra kvoterte priser i aktive markeder. I nivå 2 er verdien utledet fra kvoterte priser, eller beregnede markedsverdier. Nivå 3 er verdier som ikke er basert på observerbare markedsdata. Noten ovenfor viser tall for konsernet, her inngår 111 mill. kroner i obligasjoner på nivå 1 som holdes i Totens Sparebank Boligkreditt AS.

Finansielle instrumenter til virkelig verdi, verdsettelsesnivå per 31.12.2018

Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet	Verdsettelsesnivå			Totalt
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	
Aksjer	33.313	433	0	33.746
Sertifikater og obligasjoner	1.753.758	0	0	1.753.758
Derivater brukt som sikring	0	24.346	0	24.346
Derivater til virkelig verdi over resultatet, tradingportefølje	0	1.390	0	1.390
Finansielle eiendeler som føres over egenkapitalen				
Aksjer	0	0	394.306	394.306
Sum eiendeler	1.787.071	26.169	394.306	2.207.546
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet				
Derivater brukt som sikring	0	2.597	0	2.597
Derivater til virkelig verdi over resultatet, tradingportefølje	0	4.578	0	4.578
Sum forpliktelser	0	7.175	0	7.175

Oversikt over bevegelser på finansielle eiendeler/forpliktelser i nivå 3

	2019	2018
Inngående balanse 01.01	394.306	326.900
Tilgang/kjøp	37.294	19.649
Avgang /salg	0	0
Opp/Nedskrivinger ført mot egenkapitalen	-1.492	30.980
Verdiendringer ført over resultatet	3.741	16.777
Utgående balanse 31.12	433.849	394.306

Verdsettelsen av Eika Boligkreditt AS er basert på en vurdering av egenkapitalen i selskapet. Verdsettelsen av Eika Gruppen AS tar utgangspunkt i en verddivurdering av de enkelte selskaper som inngår i gruppen, og en samlet verdi for konsernet totalt, basert på relevante verdsettelsesmetoder. Denne verddivurderingen blir vurdert opp i mot sist kjente emisjons- og/eller omsetningskurs, hensyntatt bankens egne vurderinger av hendelser frem til balansedagen. Til sammen utgjør disse aksjene 401 mill. kroner av totalt 433 mill. kroner i nivå 3.

Note 37 Betingede utfall

Banken har ingen betingede utfall pr. 31.12.2019.

Note 38 Transaksjoner mellom nærstående parter

Totens Sparebank Boligkreditt AS er et heleid datterselskap av Totens Sparebank, og blir definert som nærstående parter.

Transaksjoner mellom selskapet og morbanken baserer seg på vanlige forretningsmessige vilkår. Det er inngått en leveranse og serviceavtale mellom selskapene. I all hovedsak er kontorstøttefunksjoner og forvaltning av utlån kjøpte tjenester fra Totens Sparebank.

Totens Sparebank kan overføre lån til Totens Sparebank Boligkreditt AS og Totens Sparebank Boligkreditt AS kan tilsvarende overføre lån til Totens Sparebank hvis partene er enige om dette.

Konserninterne transaksjoner (slik de er ført i Totens Sparebank Boligkreditt AS)

Resultatposter	2019	2018
Etableringsgebyrer	10	9
Rentekostnader	6.953	7.257
Provisjonskostnader	14.800	13.101
Kjøpte tjenester	222	216

Balanseposter	31.12.2018	31.12.2017
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente inntekter	0	0
Utlån til kredittinstitusjoner	45.940	1.434
Andre fordringer	2.169	1.278
Gjeld til kredittinstitusjoner	300.021	370.098

Totens Sparebank Boligkreditt AS har overført lån til Totens Sparebank for 1,8 mill. kroner i løpet av 2019. Totens Sparebank har i 2018 og 2019 ikke overført eller mottatt grupper av lån til/fra Eika Boligkreditt AS eller Totens Sparebank Boligkreditt AS.

Note 39 Egenkapitalbevis som eies av ledende ansatte og tillitsvalgte

	Antall egenkapitalbevis	Herav som eies av nærstående	Navn på nærstående
Ledende ansatte			
Adm. banksjef, Rolf Endre Delingsrud	1.192		
Viseadministrerende banksjef, Stig Håvard Blikseth	6.192	5.000	Inveks AS
Banksjef Finans, Johan Øverseth Røstøen	2.122		
Banksjef Forretningsstøtte, Geir Sindre Von Schantz Nyborg	1.509		
Banksjef Bedriftsmarked, Jan Sverre Seierstad	3.426		
Banksjef Personmarked, Åse Charlotte Øye	4.507	2.917	Paul Tormod Stenberg
Leder Geir Stenseth	2.124	1.204	Ann Kr. Stenseth
Nestleder Steinar Nordengen	13.513	13.513	Tanania AS
Styremedlem Erland Opsahl	920		
Styremedlem Anne Jacobsen Onsrud	400		
Styremedlem Øystein Løvbakke (ansattes representant)	380		
Styremedlem Nina Dyste (ansattes representant)	672		

KPMG AS
Sørkedalsveien 6
Postboks 7000 Majorstuen
0306 Oslo

Telephone +47 04063
Fax +47 22 60 96 01
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Til generalforsamlingen i Totens Sparebank

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Totens Sparebanks årsregnskap, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir det medfølgende selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Totens Sparebank per 31. desember 2019 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.
- gir det medfølgende konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Totens Sparebank per 31. desember 2019 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2019. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

KPMG AS, a Norwegian limited liability company and member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity.

Statsautoriserte revisorer - medlemmer av Den norske Revisorforening

Offices in:

Oslo	Elverum	Mo i Rana	Stord
Alta	Finnsnes	Molde	Straume
Arendal	Hamar	Skien	Tromsø
Bergen	Haugesund	Sandefjord	Trondheim
Bodø	Knarvik	Sandnessjøen	Tynset
Drammen	Kristiansand	Stavanger	Ålesund

1. Forventet kredittap på utlån og garantier til bedriftsmarkedet

Det vises til Note 2 Kritiske estimater og vurderinger, Note 12 Netto tap på utlån og garantier, Note 16 Utlån og garantier, tap, mislighold og nedskrivninger, samt styrets årsberetning under avsnittet Tapskostnad.

Beskrivelse av forholdet	Vår revisjonsmessige tilnærming
<p>Forventet kredittap på utlån og garantier til bedriftsmarkedet som ikke er kredittforringet utgjør MNOK 24,8 for morselskapet og konsernet per 31.12.2019. Forventet kredittap på utlån og garantier til bedriftsmarkedet som er kredittforringet utgjør MNOK 21,8 for morselskapet og konsernet per 31.12.2019.</p> <p>For utlån og garantier krever IFRS 9 at banken beregner forventet kredittap for de neste 12 måneder for lån som ikke har vesentlig økning i kredittrisiko (stage 1), og forventet kredittap over hele lånets løpetid for lån som har vesentlig økning i kredittrisiko (stage 2). Banken anvender modeller for beregning av forventet kredittap i stage 1 og 2. Beregningen innebærer at ledelsen utøver skjønn, spesielt knyttet til følgende parametere;</p> <ul style="list-style-type: none"> • sannsynlighet for mislighold (PD), • tap ved mislighold (LGD), • eksponering ved mislighold (EAD), • definisjon av vesentlig økning i kredittrisiko, • vekting av ulike framtidsrettede makroøkonomiske scenarier <p>For utlån og garantier hvor det er vesentlig økning i kredittrisiko og hvor det foreligger kredittforringet finansiell eiendel (stage 3) foretar banken en individuell vurdering av forventet kredittap over hele engasjementets løpetid. Fastsettelse av forventet kredittap innebærer stor grad av skjønn fra ledelsens side. Sentrale momenter i ledelsens vurderinger er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • identifisering av kredittforringede engasjementer, • forutsetninger for fastsettelsen av forventede kontantstrømmer inkludert verdsettelse av sikkerheter. <p>På bakgrunn av størrelsen på brutto utlån, iboende kredittrisiko, nedskrivningenes størrelse og estimatene som ligger til grunn for ledelsens vurderinger, anser vi forventet kredittap som et sentralt forhold ved revisjonen.</p>	<p>Vi har dannet oss en forståelse av og vurdert, bankens definisjoner og metoder for innregning og måling av forventet kredittap for bedriftsmarkedet.</p> <p>Vi har innhentet attestasjonsuttalelse fra uavhengig revisor som har vurdert:</p> <ul style="list-style-type: none"> • om PD og LGD som inngår i regnemodellen er korrekt beregnet, • datagrunnlaget som benyttes i beregningene er korrekt, og • regnemodellen beregner tap i overensstemmelse med kravene i IFRS 9 <p>Vi har vurdert denne revisorens kompetanse og objektivitet, samt evaluert resultatene i rapporten å vurdere mulige avvik og konsekvenser for vår revisjon.</p> <p>Vi har videre utført egne handlinger for å teste fullstendighet og nøyaktighet av datagrunnlaget i modellberegnet ECL. Videre har vi vurdert vekting av ulike scenarier, samt bankens benyttede definisjon av vesentlig økning i kredittrisiko.</p> <p>For å utfordre ledelsens estimater og forventninger som er lagt til grunn i beregningene av forventet kredittap for stage 1 og 2 har vi vurdert modellberegnete forventede kredittap mot sammenlignbare banker og vår kjennskap til bransjen.</p> <p>Vi har dannet oss en forståelse av hvordan banken identifiserer og følger opp engasjementer som er kredittforringet (stage 3).</p> <p>For å utfordre banken på hvorvidt det skulle vært andre engasjementer under individuell tapsvurdering, har vi dannet vårt eget syn på om det foreligger indikasjoner på objektive bevis for at engasjementer i bedriftsmarkedsporteføljen er kredittforringet ved bruk av eksterne kredittopplysninger og annen offentlig tilgjengelig informasjon.</p> <p>For et utvalg tapsutsatte og kredittforringede engasjementer har vi utfordret ledelsens estimater ved å;</p> <ul style="list-style-type: none"> • vurdere størrelse av kontantstrømmer, • teste sikkerhetsverdier mot interne og eksterne verdsettelse.

2. IT-systemer og applikasjonskontroller

Beskrivelse av forholdet	Vår revisjonsmessige tilnærming
<p>Totens Sparebank er avhengig av at IT-infrastrukturen i banken fungerer som tilsiktet.</p> <p>Banken benytter et standard kjernesystem levert og driftet av ekstern tjenesteleverandør. God styring og kontroll med IT-systemene er av vesentlig betydning for å sikre nøyaktig, fullstendig og pålitelig finansiell rapportering.</p> <p>Videre understøtter IT-systemene regulatorisk etterlevelse av rapportering til myndigheter, noe som er sentralt for konsesjonspliktige virksomheter.</p> <p>Systemet beregner blant annet rente på innlån og utlån (såkalte applikasjonskontroller) og bankens interne kontrollsystemer bygger på systemgenererte rapporter.</p> <p>På bakgrunn av IT-systemenes betydning for bankens virksomhet har vi identifisert dette området som et sentralt forhold ved vår revisjon.</p>	<p>I forbindelse med vår revisjon har vi opparbeidet oss en forståelse av kontrollmiljøet og testet at utvalgte generelle IT kontroller fungerer som forutsatt og understøtter viktige applikasjonskontroller. Vi har i våre kontroller hatt hovedfokus på tilgangsstyring.</p> <p>Uavhengig revisor hos tjenesteleverandøren har vurdert og testet internkontroller knyttet til IT systemene hos ekstern tjenesteleverandør. Vi har innhentet attestasjonsuttalelse (ISAE 3402) fra uavhengig revisor for å vurdere om tjenesteleverandøren har tilfredsstillende internkontroll på områder av vesentlig betydning for Totens Sparebank. Vi har vurdert revisorens kompetanse og objektivitet, og vi gjennomgikk rapportene for å vurdere mulige avvik og konsekvenser for vår revisjon.</p> <p>Vi har bedt uavhengig revisor hos tjenesteleverandøren om å teste et utvalg standard rapporter og nøkkelfunksjonaliteter i kjernesystemet for å vurdere:</p> <ul style="list-style-type: none"> om utvalgte standardrapporter fra systemet inneholder all relevant data, og om nøkkelfunksjonalitetene, herunder kontroller knyttet til renteberegninger, annuiteter og gebyrer fungerer som forutsatt. <p>Vi har forespurt ledelsen om deres evaluering og oppfølging av uavhengig revisors rapport hos tjenesteleverandørene for å påse at eventuelle funn er hensiktsmessig fulgt opp.</p> <p>I vårt arbeid med å forstå kontrollmiljøet, teste kontroller og gjennomgå rapportene har vi benyttet våre spesialister innen IT-revisjon.</p>

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift, og på tilbørlig måte å opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike konsernet eller å legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betyggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjons handlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjons handlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Vi gir styret en uttalelse om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og om at vi har kommunisert og vil kommunisere med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de sakene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse sakene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av saken, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at en sak ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at saken blir omtalt.

Uttalelse om andre lovmessige krav

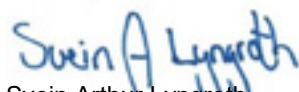
Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Oslo, 12. mars 2020
KPMG AS

Svein Arthur Lyngroth
Statsautorisert revisor

Generalforsamling 2019

Innskytervalgte	Antall	Offentlige	Kommune	Antall
Aage E. Hveem	2.200	Kai Magne Rødningsby	Østre Toten	0
* <i>ETA1886 AS</i>	2.200	Arild N. Ødegaard	Vestre Toten	920
Ole Martin Almeli	106.858	Svein H. Korshavn	Gjøvik	0
* <i>O.M.Holding AS</i>	31.486			
Roar Løken Lunder	672	Ansatte		
Sigrid Haugen	0	Erik E. Evensen		368
Elisabeth Lofthus	0	Unni Hoel		661
Egenkapitalbevisiere		Knut Eskild		833
Geir Rune Nyhus	134	Hilde E. Inngjeringen		635
Jon Anders Aalborg	567	Camilla K. Forø		0
Unni Hveem	2.691			
Iver Albert Juel	26.686			
Anne Berit Røste	14.365			
Audun Blegen	25.246			
Frode Fosse Tandsether	48.300			

Styret 2019

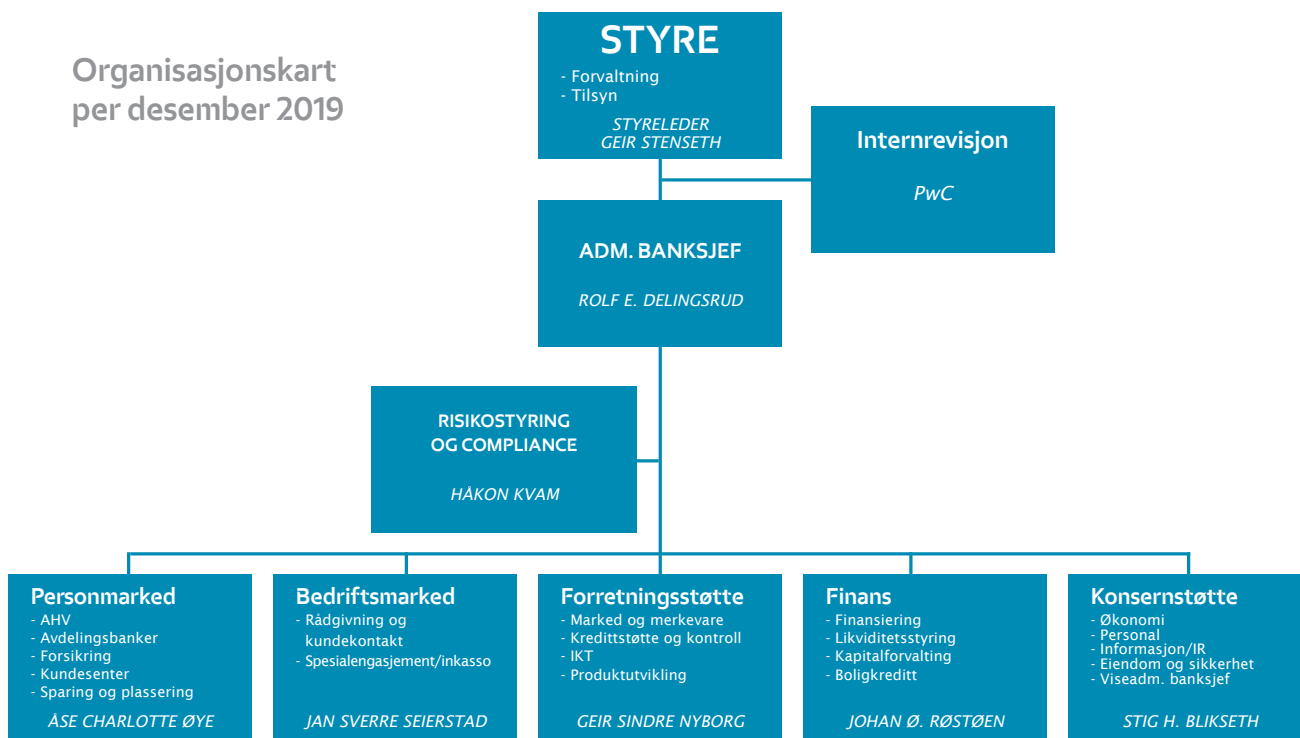
Navn	Antall EK-bevis	
Geir Stenseth	2.124	*Inkl. nærstående
* <i>Ann Kr. Stenseth</i>	1.204	
Steinar Nordengen	13.513	*Inkl. nærstående
* <i>Tananua AS</i>	13.513	
Anne Jacobsen Onsrud	400	
Erland Opsahl	920	
Heidi C. Ekrem	0	
Nina Dyste	672	
Øystein Løvbakke	380	

Ledergruppa 2019

Navn	Antall EK-bevis	
Rolf Endre Delingsrud	1.192	
Jan Sverre Seierstad	3.426	
Åse Ch. Øye	4.507	*Inkl. nærstående
* <i>Tormod Stenberg</i>	2.917	
Stig Håvard Blikseth	6.192	*Inkl. nærstående
* <i>Inveks AS</i>	5.000	
Geir Sindre Nyborg	1.590	
Johan Røstøen	2.122	

Tallene viser hvor mange egenkapitalbevis vedkommende eier i Totens Sparebank per 31.12.2019. For medlemmer av ledergruppa og styret er det også tatt med eventuelle egenkapitalbevis eid av nærstående.

Organisasjonskart per desember 2019

61 14 12 00
#totenbanken
www.totenbanken.no

Vi er her for deg!